

OBIECTIVELE DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE A ROMÂNIEI ÎN 1983 ÎN DEZBATEREA ÎNALTELOR FORURI ALE DEMOCRAȚIEI NOASTRE SOCIALISTE

— REPORTAJE ȘI COMENTARII ÎN PAGINILE 2-3 —

ÎN ÎNTIMPINAREA CONFERINȚEI NAȚIONALE ARTICOLUL

Zile de via efervescentă a ideilor și a faptelor în marea competiție națională a noului. Se reverifică, în întimpinarea Conferinței Naționale a partidului și a aniversării Republicii, acel adevăr pe care-l știm de mult, pe care anii din urmă ni l-au făcut tot mai sensibil: nu o intenție deliberată de a ne ilustra, de a împodobi neapărat cu alți și alți lauri inteligența și geniul născocitor al românilor, dar însăși logica obiectivă a dezvoltării noastre, condiția ei sine qua non pretind azi, mai mult ca oricând, eliberarea Ideii, fructificarea Ideii, explorarea și exploatarea de adâncime a prețioaselor zăcămintele ale talentului creator al maselor. Avem nevoie de nou, deci de Idee, ca și de porția noastră zilnică de oxigen. Fără el, fără acest oxigen vital, arderile mașinării noastre economico-sociale ar fi incomplete. De înaintat, am înaintat, poate, și așa, dar scoțind foarte mult fum.

Este însuși conținutul, nervul incandescent al unui amplu proces inițiat de partid, cel al instaurării unei noi calități în toate compartimentele vieții noastre, proces ce impune — după cum ne arată inspiratorul și conducătorul lui, tovarășul Nicolae Ceaușescu — „obligativitatea de a gândi intens, cu propriul cap, în orice împrejurare”, deci obligativitatea Ideii, a inițiativei, obligativitatea comunistă și patriotică de a medita profund, cu răspundere, asupra muncii, a activității noastre, de a căuta, mereu și mereu, aceste mijloace să le sporească eficiența, să

confere o tot mai înaltă valoare resurselor acestui pământ, eventual să le suplimentăm. Nu sintem o țară săracă, dar resursele noastre, ca pretutindeni pe lume, sint limitate, unele s-au împuținat alarmant, trebuie deci, sub iz-

România '82 — un mare șantier al ideilor

bitura brută a evidentelor, să ne revizuiim optica asupra „gurii de rai” ce revarsă bogății cu nemiluita, necerindu-ne decât efortul de a întinde mina și a le culege. Cea mai mare bogăție a acestui pământ e omul lui, cea mai rentabilă investiție e cea de inteligență umană.

Iată de ce, în climatul propice noului instaurat de partid, România acestui ceas ni se revelează, în panoramele-l largi ca și în detaliu, ca un vast șantier al ideilor în efervescentă, un șantier al cărui constructori se frământă, caută, îndrăznesc, plănuiesc, visează, uneori mai și greșesc, uneori (din

păcate, într-o seamă de cazuri, chiar deseori!) cheltuiesc energii disproporționate, sustrase actului creator, în lupta cu inerția și cu rutina. Dar esențială, în imaginea țării, rămâne, în aceste zile de pasionată întrecere din preajma Conferinței Naționale a partidului, apariția și finalizarea în practică a unor idei de majoră însemnătate, idei care înseamnă reduceri substanțiale ale consumurilor energetice, promovare de noi tehnologii, care măresc randamentul muncii, luptă împotriva risipei, a cheltuielilor necugetate, asimilare de noi produse, înlocuirea importului prin echivalentul propriei noastre creații. Asistăm deci, și va trebui să asistăm mai departe, la Idei care, fără să ocolească amănuntul cotidian al muncii (căci și amănuntul, se știe, e important în marile expediții!), vizează mutații calitative, de amplă eficiență, în domeniile-cheie ale înaintării noastre. Citeva asemenea idei, unele cu valoare de exemplu, altele invitând la o mai atentă evaluare și la măsuri pentru sprijinirea lor, le prezentăm în corpul revistei. Altele, multe, se adormesc zilnic sub ochii noștri, umblându-ne inimile de mândrie, de înviorătoare mândrie de a fi contemporani cu cea mai înaltă expresie a geniului național, a talentului creator al poporului, pus în slujba prezentului și a viitorului țării.

De la Idee începe totul.

ILIE PURCARU ■

49

Anul XXXI (1435)

Vineri,

10 decembrie 1982

Există, să rugăm, liniște, pentru că-a astfel de clipc, străvechii fus nu alege din caietul de lină alba doar firul pe care-l ținem, ci și aleanul unei doine care sear puzna mistie chiar acum.

În cel mai frumos anotimp al fotbalului românesc

DE DOUĂ ORI „BRAVO!” pentru minunații fotbaliști ai Craiovei

Ștefan Ștefănescu, în dubla sa calitate de căpitan al echipei reprezentative a României și de căpitan al Universității Craiova, simbolizând parcă astfel unitatea de joc și de comportament foarte bun a celor două formații, ca și începutul de maturitate al fotbalului românesc, se poate considera un om fericit: în numai 4 zile ale acestui început de decembrie, el a contribuit din plin atât la rezultatul surpriză de la Florența, 0-0 cu echipa campioană a lumii, cât și la înfrângerea echipei franceze Girondins des Bordeaux, care consfințește calificarea craiovenilor în turul IV al Cupei U.E.F.A. Acum, cind sezonul de toamnă s-a încheiat atât de fericit, nu ne rămâne decât să urăm fotbalului românesc noi succese și în anul care vine!

„Egalii campionilor lumii”

De la trimisul nostru la Florența, D. Graur

„În urma unei superbe victorii, 2-0 cu Bordeaux, cariera europeană a Univer- sității Craiova continuă!”

De la trimisul nostru la Craiova, Ovidiu Ioanițoia

O bătălie care trebuie câștigată

Laboratorului de echipamente electrice, subunitate a Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică, îi revine meritul de a fi realizat pentru întâia oară în România echipamente complexe de filtrare și compensare de medie tensiune, ce fac obiectul unei propuneri de invenție în curs de brevetare. Mai notăm, totodată, că primele 17 echipamente au fost realizate în atelierele de microproducție ale institutului, o parte a pieselor componente (bobinele filtrelor, cablarea dulapurii-

(Continuare în pag. 6)

LIVIU TIMBUS ■

Cascador în palma sortii

Ovidiu Dănuț Brișan are aproape 5 ani și nu știe că ar putea să figureze în orice Guinness book atroce care consemnează recorduri tangente logicii; 20 octombrie 1982, orele 14.15: trecătorii de pe calea Florești, din Cluj-Napoca, din fața blocului cu numărul 62, nu toji, evident, doar nu umblă oamnenii cu ochii pe sus toată ziua, aud zgomot de sticlă spartă, primesc pe umeri cioburi și atunci firesc înaltă privirea. La etajul opt al blocului, OPT, pe marginea unei ferestre un copil privește în jos, nehotărât, Oamenii, cu inima cit pumnul, îi strigă să stea pe loc, dar copilul Dănuț Ovidiu nu ascultă...

(Continuare în pag. 17)

CORNEL UDREA ■

Obiectivele dezvoltării economico-sociale a României în 1983

Prima sesiune a Camerei economico-sociale

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, marți, 7 decembrie, a avut loc sesiunea Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, întrunit în noua sa componentă stabilită prin Legea adoptată recent de Marea Adunare Națională. Ordinea de zi a acestei prime sesiuni a fost următoarea:

1. Constituirea Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României.
2. Proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1983.
3. Proiectul Planului de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pe anul 1983.
4. Proiectul Bugetului de stat pe anul 1983.
5. Programul privind înfăptuirea măsurilor de autoconducere și autoaprovizionare, în vederea asigurării unei bune aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe trimestrul IV 1982 și semestrul I 1983.

În noua sa concepție — definită cu claritate de tovarășul Nicolae Ceaușescu — Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale este organismul care, prin activitatea ce o desfășoară, asigură înfăptuirea politicii partidului în domeniul economico-social. În același timp, Consiliul Suprem îndeplinește funcția de Cameră Legislativă a partidului și statului, cu atribuțiile unui parlament economic.

În spiritul muncii și conducerii colective, care caracterizează activitatea partidului nostru, Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale se constituie ca un forum reprezentativ, format din cadre de conducere de partid și de stat, oameni ai muncii care lucrează direct în unități productive din industrie și agricultură, specialiști de înaltă calificare din toate domeniile de activitate.

În funcția de prim-vicepreședinte al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și de președinte al Biroului Permanent al Consiliului a fost ales tovarășul Constantin Dăscălescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului.

Ca vicepreședinți ai Consiliului Suprem au fost aleși: tovarășa Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, tovarășii Ștefan Voitec, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat, Emil Bobu, membru al Biroului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Ion Dincă, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, Manea Mănescu, vicepreședinte al Consiliului de Stat, și Ioan Totu, viceprim-ministru al guvernului.

În continuarea lucrărilor, au fost aleși președinții secțiilor Consiliului Suprem. De asemenea, Consiliul Suprem a aprobat componența secțiilor și a ales birourile acestora.

Consiliul Suprem a aprobat în unanimitate proiectele Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1983, Planul de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pe anul 1983, Bugetul de stat pe anul 1983, precum și Programul privind înfăptuirea măsurilor de autoconducere și autoaprovizionare, în vederea asigurării unei bune aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum. Adoptarea în unanimitate a acestor importante documente demonstrează cu pregnanță că prevederile lor răspund pe deplin obiectivelor trasate de Congresul al XII-lea al partidului, ilustrând marile posibilități ale economiei noastre naționale, care asigură ridicarea României socialiste pe noi trepte de progres și civilizație.

În încheierea lucrărilor a luat cuvântul tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României. Cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost urmărită cu profundă satisfacție și deplină aprobare.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a încheiat cuvântarea sa exprimându-și convingerea că anul 1983 va reprezenta un an important în dezvoltarea mai puternică a economiei naționale, în înfăptuirea hotărârilor Congresului al XII-lea al partidului.

Hotărâtor pentru activitatea viitoare este să trecem la activitatea practică pentru realizarea acestor importante hotărâri în viață.

OPREA GEORGESCU

Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii

Ziua de miercuri, 8 decembrie, se constituie ca un moment important în viața noastră, a tuturor. Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele republicii, au avut loc lucrările plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii. Înaltul forum al democrației noastre muncitorești a dezbătut și adoptat cu acest prilej Planul de dezvoltare economico-socială pe anul 1983, Bugetul de stat și Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea.

Ca o puternică manifestare a democrației muncitorești românești, se cuvine menționat că prevederile planului au fost dezbătute, în cursul lunilor octombrie și noiembrie, în adunările generale ale oamenilor muncii și, ca atare, ele reflectă pregnant observațiile și propunerile oamenilor muncii, se bucură de adiezuarea tuturor cetățenilor patriei.

Așa cum au subliniat cei care au luat cuvântul în plenară, aceste documente, elaborate sub directă și nemijlocită îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, sint în deplină concordanță cu obiectivele stabilite de Congresul al XII-lea al partidului și ele asigură dezvoltarea în continuare, în ritm susținut, a economiei noastre naționale, ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. Reperind cele mai diverse domenii de activitate, participanții la discuții au evidențiat realizările obținute în îndeplinirea sarcinilor de plan și au analizat în același timp, în spirit critic și autocritic, lipsurile ce s-au manifestat în organizarea și desfășurarea producției pe anul ce se apropie de sfârșit. Ei au făcut propuneri pentru lichidarea în cel mai scurt timp a neajunsurilor și, în numele milioanelor de oameni ai muncii pe care-i reprezintă în acest înalt forum democratic, s-au angajat să-și concentreze toate eforturile pentru îndeplinirea întocmai a planului pe anul ce vine. Accent deosebit vor pune pe dezvoltarea mai puternică a bazei de materii prime și energetice, pe creșterea volumului și calității producției, reducerea mai accentuată a consumurilor pentru finalizarea la termen a investițiilor,

diminuarea importurilor și sporirea exporturilor, pentru creșterea eficienței întregii activități. Exprimind adevine deplină față de proiectele supuse dezbaterii, vorbitorii au dat expresie hotărârii colectivelor pe care le reprezintă de a face totul pentru aplicarea întocmai a soutei mecanisma economico-financiar, pentru întărirea ordinii și disciplinei, pentru utilizarea cu înaltă răspundere și cu maximum de eficiență a tuturor mijloacelor materiale și financiare încredințate.

Cuvântarea rostită la plenară de tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului Național al Oamenilor Muncii, avea să sintetizeze dealfel în chip magistral sarcinile mari și îndatoririle ce revin tuturor oamenilor muncii în anul viitor. „În plan se subliniază, pe drept cuvânt — atrăgea atenția secretarului general al partidului — că în 1983 trebuie să facem totul pentru a lichida neajunsurile în domeniul energiei, pentru dezvoltarea mai puternică a bazei energetice și de materii prime, spre a crea astfel premisele necesare desfășurării în bune condițiuni a întregii activități”.

Problemele energetice, greutatea pe care le avem acum nu sint legate de lipsa de capacități — a spus în continuare tovarășul Nicolae Ceaușescu. Capacitățile existente — în putere instalată de circa 16 mii megawați — ar asigura, cu o rezervă de peste 6 mii de megawați, necesitățile noastre. Este adevărat, a intervenit situația creată în asigurarea cu energie hidroelectrică, ca urmare a lipsei de precipitații, a nivelului foarte scăzut al apei pe Dunăre. Dar, chiar în aceste împrejurări, dacă toate centralele pe cărbune erau reparate la timp, în conformitate cu prevederile planului, și funcționau corespunzător, n-am fi avut acum nici un fel de problemă cu asigurarea energiei.

Este necesar să se treacă cu toată hotărârea la punerea rapidă în funcțiune, în următoarele câteva zile, în conformitate cu măsurile speciale care s-au luat, a tuturor centralelor și să se ia toate măsurile pentru buna lor funcționare.

Sint necesare măsuri, în continuare — a indicat secretarul general al partidului

— pentru reducerea consumului de energie în toate domeniile. „Insist asupra acestei probleme, pentru că ea constituie acum — și va constitui și în viitor — o problemă esențială. Toți trebuie să înțelegem că este necesar să luăm toate măsurile pentru a lichida stările negative de bucurii din acest sector”.

În al doilea rind, este problema dezvoltării mai puternice a bazei de materii prime și, pornind de la energie, a realizării producției de cărbune. Este, de asemenea, necesar — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — să se acționeze cu toată hotărârea pentru realizarea programelor, a prevederilor planului privind materiile prime din toate sectoarele. Avem posibilitatea să creștem mai mult producția de materii prime și să reducem mai puternic importul. Totodată, trebuie să trecem mai hotărât la reducerea consumurilor, să luăm măsuri foarte serioase privind recuperarea și refolosirea materialelor, recondiționarea și refolosirea pieșelor și subansamblelor, refolosirea tablei de autoturisme, recondiționarea hașor, mobilei, încălțămintei și altele.

După ce a insistat asupra atenției deosebite ce trebuie acordată problemei productivității muncii, eficienței economice, secretarul general al partidului a indicat să se treacă de îndată la înfăptuirea prevederilor Legii privind participarea cu părți sociale, să se ia măsuri pentru realizarea în bune condițiuni a investițiilor, să se treacă la pregătirea temeinică a planului pe 1983, să se manifeste grijă deosebită pentru înfăptuirea neabătută a programului de autoconducere și autoaprovizionare.

În încheiere, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Să facem în așa fel încât Consiliul Național al Oamenilor Muncii — ca forum suprem național al clasei muncitoare — să-și demonstreze capacitatea de a uni toate eforturile și de a afirma cu tot mai multă putere forța clasei noastre muncitoare, clasa conducătoare în societate, de a asigura unirea tuturor oamenilor muncii sub conducerea partidului nostru comunist”.

MIHAI STĂNESCU

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Luni, 6 decembrie, în cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., desfășurată sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a fost examinat și aprobat Raportul privind proiectele Bugetului de Stat și Planului financiar centralizat pe anul 1983. După cum s-a subliniat, nivelurile propuse în aceste proiecte elaborate în spiritul orientărilor și sarcinilor stabilite în documentele Congresului al XII-lea al P.C.R. și pe baza indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu au în vedere indicatorii producției industriale și de eficiență cuprinși în Planul național unic pentru anul următor și sint corelate cu prevederile din programele speciale întocmite pe sectoare de producție. Cele două proiecte, a apreciat Comitetul Politic Executiv, asigură resursele financiare pentru dezvoltarea planificată a industriei și agriculturii, a tuturor ramurilor economiei naționale, pentru finanțarea acțiunilor social-culturale, de administrație, apărarea țării, precum și pentru restituirea unei părți din datoria externă și a dobinzilor aferente.

Proiectul Bugetului de Stat însușește la venituri și cheltuieli 301,9 miliarde lei. Prevederile bugetului se bazează pe creșterea în cursul anului viitor a produsului social cu 4,1 la sută, a valorii

producției-marfă industriale cu 6,6 la sută față de celei nete cu 8 la sută, a valorii producției globale agricole cu 5,1—5,6 la sută și pe reducerea cheltuielilor totale la 1 000 lei producție-marfă cu 1,5 la sută.

Analizându-se proiectul Planului financiar centralizat pe 1983, s-a arătat că, pe baza dezvoltării susținute a producției materiale, reducerea cheltuielilor de producție și de circulație, ridicării eficienței economice în toate sectoarele de activitate, se asigură în anul următor resursele necesare acoperirii integrale a sarcinilor prevăzute în Planul național unic.

În vederea înfăptuirii obiectivelor și sarcinilor cuprinse în proiectele analizate, Comitetul Politic Executiv a cerut să se acționeze pentru aplicarea fermă a mecanismului economico-financiar și realizarea unei înalte eficiențe economice, pentru punerea în funcțiune la termen a fondurilor fixe și scurtarea duratei de execuție a investițiilor, pentru creșterea eficienței comerțului exterior, îndeosebi a exportului, prin îmbunătățirea structurii acestuia. S-a indicat ca aprobarea bugetelor să se facă pe baza unei analize aprofundate a veniturilor și cheltuielilor la nivelul fiecărei unități în parte și la nivelul fiecărui ministru și s-a stabilit totodată să se introducă obligativitatea raportării lunare pri-

vind îndeplinirea activității financiare, pînă la nivelul unităților. S-a cerut să se acționeze, de asemenea, în vederea îndeplinirii planului de beneficii al tuturor unităților, pentru lichidarea activităților nerentabile, și au fost stabilite măsuri privind mai buna folosire a creditelor pe care statul le acordă întreprinderilor, precum și pentru stimularea creșterii depunerilor bănești la C.E.C. din partea populației. Criticând lipsurile existente, Comitetul Politic Executiv a cerut să se ia măsuri concrete de dezvoltare a serviciilor pentru populație, astfel încât să fie sporită contribuția acestora la realizarea veniturii naționale.

Aprobat cele două proiecte, Comitetul Politic Executiv a stabilit ca ele să fie supuse dezbaterii și aprobării Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și Marii Adunări Naționale.

În cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o informare cu privire la vizitele oficiale de prietenie efectuate împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu în Indonezia, Singapore, Malaezia și Kuwait. De asemenea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a informat despre convorbirile purtate la Karachi, cu prilejul scurtei vizite efectuate în această țară.

DUMITRU ELIADE

În dezbaterile înaltelor foruri ale democrației noastre socialiste

Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste

Intrunită miercuri după-amiază, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste a avut la ordinea de zi următoarele probleme: Proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării pe anul 1983, Proiectul Planului de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pe anul 1983, Proiectul Bugetului de stat pe anul 1983 și Programul privind înlăturarea măsurilor de autoconducere și autoaprovizionare, în vederea asigurării unei bune aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe trimestrul al IV-lea al anului 1982 și trimestrul I al anului 1983.

Participanții la dezbateri au exprimat deplina aprobare față de prevederile acestor importante documente ce vor asigura dezvoltarea, în continuare, echilibrată a industriei, a agriculturii, tuturor ramurilor economiei naționale, ridicarea eficienței întregii activități economice în toate domeniile de activitate, creșterea nivelului de trai al poporului. În cuvântul lor, vorbitorii au reliefat că aceste documente poartă pecetea concepției revoluționare, novatoare, a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, că ele sint în deplină concordanță cu hotărârile Congresului al XII-lea al partidului. Vorbitorii au înfățișat, totodată, sarcinile ce revin Frontului Democrației și Unității Socialiste în înlăturarea prevederilor do-

cumentelor supuse dezbaterii. Ei au prezentat propriile planuri de activitate menite să contribuie la coordonarea acțiunilor comune ale organizațiilor componente ale F.D.U.S., la unirea tuturor forțelor și energiilor creatoare ale întregii națiuni în vederea transunerii în viață a obiectivelor economice și sociale ale anului 1983. Analizând în spirit critic și autocritic unele lipsuri manifestate în activitatea economico-socială, vorbitorii au făcut propuneri pentru lichidarea acestora, pentru perfecționarea activității organizațiilor componente ale F.D.U.S., pentru creșterea rolului acestora în mobilizarea eforturilor oamenilor muncii în înlăturarea, la un înalt nivel de eficiență și calitate, a sarcinilor din industrie, agricultură, cercetare și învățămînt. Dezbaterile au evidențiat faptul că îndeplinirea exemplară a obiectivelor prevăzute în documentele supuse analizei cere o puternică mobilizare a tuturor forțelor, solicită din partea fiecărui om al muncii o înaltă conștiință patriotică, revoluționară, impune în toate

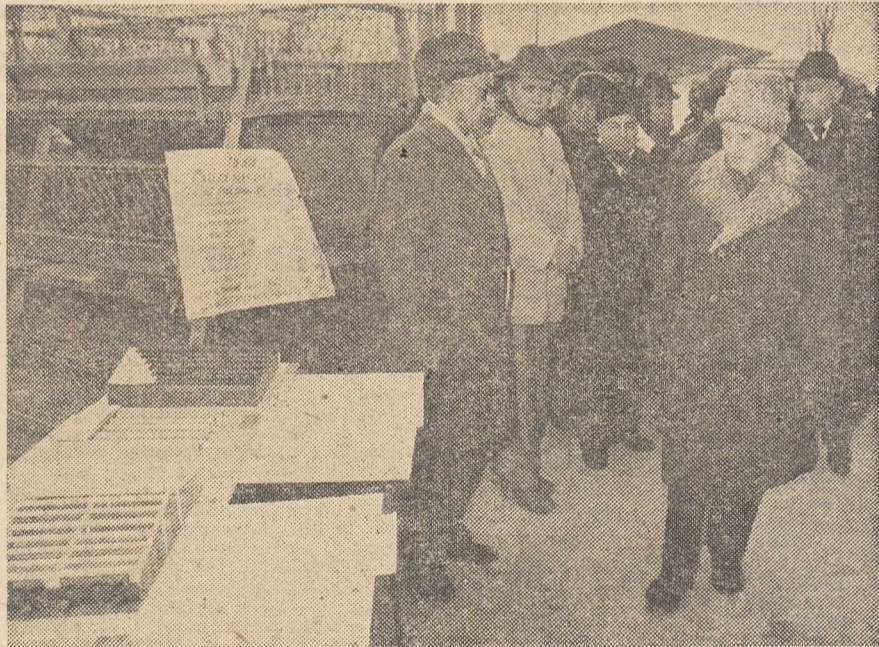
sectoarele creșterea nivelului de pregătire profesională și competență, întărirea spiritului de inițiativă și răspundere, de combativitate și intransigență împotriva lipsurilor. Au fost reliefate, în același timp, sarcinile organizațiilor F.D.U.S. în mobilizarea tuturor locuitorilor satelor la creșterea continuă a producțiilor agricole, vegetale și animale, la realizarea livrărilor la fondul de stat și asigurarea pe această bază a programului de autoconducere și autoaprovizionare teritorială, în scopul unei bune aprovizionări a populației.

În unanimitate, plenara a adoptat documentele supuse dezbaterii, precum și hotărîrea Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste. În încheierea lucrărilor plenarei, în aplauzele puternice, entuziaste, ale participanților, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a făcut o amplă și temeinică analiză a importanțelor realizări obținute în țara noastră, în condițiile unei accentuate crize economice mon-

diale. Totodată, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat participanților la plenară un călduros îndemn de a nu preocupă nici un efort pentru înlăturarea întocmai a tuturor prevederilor cuprinse în documentele dezbătute și aprobate.

★
Tot miercuri, a avut loc și Plenara Comitetului Central al Organizației Democrației și Unității Socialiste în cadrul căreia participanții la dezbaterile prilejuate de documentele aprobate de Plenara F.D.U.S. au relevat pe larg sarcinile specifice care revin organizațiilor democrației și unității socialiste în mobilizarea puternică și exemplară a energiilor creatoare ale tuturor oamenilor muncii de la orașe și sate, ale întregului nostru popor pentru înlăturarea la un nivel calitativ tot mai înalt a sarcinilor economico-sociale, a obiectivelor privind dezvoltarea și înflorirea continuă a tuturor localităților țării.

VICTOR NIȚĂ

Noul dialog de lucru de la Întreprinderea avicolă de stat Buftea

CONSTANTĂ PREOCUPARE PENTRU BUNA APROVIZIONARE A POPULAȚIEI

În cursul dimineții de miercuri, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a efectuat o vizită de lucru la Întreprinderea avicolă de stat Buftea, sectorul agricol Ilfov. Secretarul general al partidului a fost însoțit de tovarășii Constantin Dăscălescu, Ion Dincă, Gheorghe Pană, Gheorghe Stoica.

Ca fiecare din întâlnirile conducerii de partid și de stat cu oamenii muncii care creează bunuri materiale, noul dialog de lucru se înscrie în preocuparea constantă pe care o manifestă partidul și statul nostru, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului, pentru o viață mai bună. Ca urmare a acestei preocupări, în ultimii ani, în județele țării au fost investite fonduri substanțiale pentru construirea de ferme și unități avicole, capabile să asigure o aprovizionare tot mai bună cu carne și ouă a populației.

Secretarul general al partidului a analizat la fața locului, împreună cu factorii responsabili din minister și unitățile producătoare, realizarea programului de producție la păsări și animale mici, măsurile întreprinse pentru modernizarea soluțiilor

tehnologice din acest important sector al agriculturii.

Întreprinderea avicolă de stat Buftea dispune de șapte ferme de producție în care se cresc anual peste 1,5 milioane păsări outoare și un sector de industrializare. Pentru a ne da seama de capacitatea de producție a întreprinderii să spunem că aici se obțin zilnic 500 000 ouă, care se livrează piețelor Capitalei.

Oamenii muncii din întreprindere au raportat secretarului general al partidului îndeplinirea, încă de la începutul lunii noiembrie, a planului de producție la toți indicatorii. Această realizare a fost posibilă prin folosirea cu maximă eficiență a suprafețelor construite, a adopției celor mai adecvate tehnologii de creștere. S-au creat condiții ca pînă la sfîrșitul anului să se obțină o producție suplimentară de circa 30 milioane ouă. În sectorul industrializării, valoarea producției realizate peste prevederile planului anual se va ridica la aproximativ 30 milioane lei.

În timpul vizitei de lucru, tovarășului Nicolae Ceaușescu i s-a prezentat modul în care conducerea ministerului de resort și organele agricole județene traduc în viață programele aprobate de conducerea partidului și statului pentru o mai rațio-

nală amplasare teritorială a unităților de creștere a găinilor, puilor de carne, rațelor, gîștelor, curcilor și a iepurilor de casă, precum și a producției de ouă și carne. Producția de ouă pe țară, destinată fondului de stat, va crește de la 2,5 miliarde bucăți, în acest an, la peste 3 miliarde în anul viitor, urmînd ca în 1985 ea să fie de 4,7 miliarde bucăți. Cantitățile de carne de pasăre obținute în acest an se ridică la aproximativ 300 000 tone, urmînd ca, în anul viitor unitățile avicole să producă cu 20 la sută mai mult.

Aprecînd rezultatele obținute în acest sector de activitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să fie diversificată producția de carne de pasăre prin sporirea numărului de rațe, gîște și curci. Conducerea ministerului, organele județene agricole vor sprijini gospodăriile populației pentru ca acestea să crească efective tot mai mari de păsări din toate speciile. De asemenea, secretarul general al partidului a recomandat specialiștilor să acorde o mai mare atenție construirii unor unități de capacități mici, rațional repartizate pe teritoriu, atît pentru a se îndeplini programele de aprovizionare cu carne și ouă, cît și pentru reducerea și simplificarea transporturilor. S-a cerut să se analizeze temeinic, într-un termen cît mai scurt, și

să se stabilească zonele cu condițiile cele mai propice pentru creșterea în număr mai mare și a celorlalte specii de păsări, cu deosebire a rațelor, gîștelor și curcilor, astfel încît fiecare județ să dispună de un nucleu care să permită dezvoltarea accentuată a acestor specii.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat noile soluții tehnologice perfecționate de creștere a păsărilor, noile modele de utilaje și instalații folosite în acest sector, care au capacități mai mare și asigură condiții bune de hrană, adăpare și creștere. S-a recomandat ca la producția de baterii să se ia măsuri pentru reducerea cu 30—40 la sută a consumurilor de materiale. În viitor, a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, se impune să se realizeze o mai strînsă corelare între producția avicolă și cea de biopreparate.

În încheierea vizitei, secretarul general al partidului a apreciat rezultatele obținute în această unitate fruntașă a țării, preocuparea crescătoare de păsări pentru a contribui la buna aprovizionare a populației cu carne și ouă și a cerut să se acționeze în continuare cu dăruire, în spirit de disciplină comunistă, pentru a se înlătură integral programele aprobate pentru acest sector al agriculturii noastre. Specialiștii prezenți la acest dialog de lucru l-au încredințat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu că vor acționa cu energie și răspundere pentru îndeplinirea exemplară a planului la toți indicatorii, a angajamentelor luate în cîinstea Conferinței Naționale a partidului.

O. GEORGE

România '82 — un mare șantier al ideilor

Aur la Geneva, ridicări din umeri la Slobozia

Mărturisim că nu putem înțelege asemenea mecanisme; ni se par ciudate și absolut inactuale. Inacceptabile pentru omul lucid, rațional, de bună credință și ancorat în realitatea timpului. Energia — știm — este o problemă reală, fundamentală, de existență și dezvoltare nu numai pentru România, ci pentru întreaga lume. Partidul nostru a lansat un program național, în cadrul căruia cercetarea științifică, ideile noi și tehnologiile noi, mici consumatoare de energie, ocupă un loc principal. Sint, practic, poate singura sursă inepuizabilă!

Undeva, într-un institut de inginerie tehnologică din București s-a gândit, s-a găsit o soluție de a economisi, de a disponibiliza pentru alte nevoi ale țării 1176 MG/oră energie electrică pe an într-o singură fabrică, dintr-un singur combinat de îngrășăminte chimice, precum este cel din Slobozia. Adică 14176 000 kilowați pe an! Cît consumul casnic, consumul public al unui oraș mare, chiar foarte mare. Și să reținem: doar la nivelul a două reactoare de sinteză a amoniacului, cam la o capacitate de 300 000 de tone. Dar cite fabrici de amoniac nu avem în țară?!

Atunci, absolut de neînțeles ne apare faptul că invenția dr. ing. Marin Vilceanu, de la Institutul de inginerie tehnologică și proiectare pentru industria chimică din cadrul Institutului central de chimie, nu se aplică. Și absolut ciudat mecanismul prin care este învăluită în tăcere și indiferență.

Am scris despre această invenție anul trecut, tot în decembrie, când se întorsese victorioasă, cu cel mai înalt trofeu, de la Salonul internațional de invenții de la Geneva, recunoscut drept unul dintre cele mai reputeate saloane de invenții și fără greș în selecțiile pe care le-a făcut de-a lungul anilor. Cu Medalia de Aur și Premiul I. Societatea invenția anului, cea mai actuală în domeniul utilajului chimic. Depășea o stachetă peste care se credea că nu se poate trece. Era vorba, deci, de un record mondial. Descriesem cum fusese așteptată anunțarea ei în sala festivă, plină de oameni de știință, inventatori, reprezentanți ai tehnicii și a tot felul de firme producătoare de pe mapamond. Ca în orice palmares s-a început cu mențiunile, continuându-se cu Bronzul, cu Argintul, cu Aurul (căci medalii de aur au fost mai multe) și încheindu-se cu cel mai înalt trofeu: „Un nou tip de corp interior pentru reactoarele de sinteză din fabricile de amoniac”, aparținând României, dr. ing. Marin Vilceanu din București.

Invenția aceasta însemna munca de două decenii a unui inginer modest, talentat și care își privește profesia prin prisma problemelor epocii...

„Iar una dintre aceste probleme acute este — repetăm — energia! Îngrășămintele chimice, fără de care nu se poate face o agricultură de înalt randament, nu se pot obține fără amoniac. Această sinteză complicată de hidrogen și azot se obține însă cu un consum fantastic de energie. Cu instalațiile existente la ora actuală în lume și pe care le definește România. Invenția inginerului nostru revoluționează, tocmai acest proces de sinteză a amoniacului. Tehnic, totul este foarte simplu, spune inginerul Vilceanu. Față de corpurile interioare din instalațiile cunoscute pe plan mondial — SYBETRA, UHDE, GIAP — pe care le-am importat și noi — cel tip Vilceanu are un spațiu mai mare de reacție și utilizează, în proporție de 80 la sută, spațiul acesta de reacție în condiții optime de catalizare, adică în curba temperaturilor ideale, față de realizările cunoscute în care acest proces este de 30 la sută. Realizează o pierdere mai mică de presiune — și deci de energie — la trecerea gazului (hidrogen — azot) prin reactor, pe scurt, toate îmbunătățirile aduse, în noua structură constructivă duc la creșterea gradului de conversie, a randamentului cu 3 până la 4 procente. „Asta-i tot”, ne repetă dr. Vilceanu. Asta e enorm. Lupta specialiștilor din lumea întreagă se dă de ani și ani de zile pentru 1 procent. Și constructiv, noul tip de corp interior este foarte simplu. Tot „secretul” stă într-un schimbător de căldură în așa fel amplasat încît gazul, la intrare, se preîncălzește până la temperatura de reacție cu căldura care părăsește reactorul după ce a avut loc conversia. Totodată, căldura degajată în timpul formării amoniacului este recuperată sub formă de abur de 14 atmosfere care se valorifică (se vinde) în exterior ca agent termic. Avantajele nu sînt numai energetice, se obține, în același proces și din aceeași materie primă, mult mai mult amoniac. Reproducem dintr-o documentație de proiectare (nefinalizată încă) pentru aplicarea invenției la fabrica de amoniac — cu două reactoare mari, de tip SYBETRA — a Combinatului chimic Slobozia. Înlocuindu-se corpurile interioare Humphreys And Glasgow, licență Anglia, cu brevetul românesc, s-ar obține — calculate la minimum — următoarele avantaje anuale: recuperarea a 6 000 tone amoniac, 14176 MG/oră energie electrică, economisirea a 1 344 000 metri cubi apă

recirculată (nu se mai recirculă), 30 000 tone abur saturat de 14 atmosfere. Toate, egal cu: 17 280 tone combustibil convențional. Durata de amortizare a investiției: 1,8 ani. Toate materialele din țară. Spor de beneficii: 9 milioane lei (repetăm: pe an, numai la două reactoare).

„Acest nou tip de interior poate fi aplicat în prima urgență la 3 mari unități de amoniac cu instalații SYBETRA — C.I.C. Slobozia, C.I.C. Tr. Măgurele și Combinatul chimic Craiova. Poate fi aplicat — cu rezultate chiar mai bune — încă la trei mari linii de amoniac din țară, tip UHDE, pentru încă 1 350 000 tone amoniac. Calculați avantajele, dacă cele de mai sus se referau doar la capacități de 300 000 tone amoniac. Ar putea fi o acțiune de anvergură, ce ar revitalizeza extraordinar industria noastră de amoniac” — conchide dr. ing. Marin Vilceanu.

Dar proiectul nu s-a finalizat încă nici la Slobozia. Lucrurile s-au împotmolit la niște bile de la fabricile de rulmenți. Alexandria răspunde că nu poate să le execute „pe toate” (pentru că n-ar avea oțel carbon). Deși are contract cu Întreprinderea de îngrășăminte din Piatra Neamț (care și-a asumat construcția noului corp interior). Și pină aici, lucrurile s-au urnit cu greu, din loc; totuși s-au urnit, prin sprijinul tovarășului ministru adjunct Ion Angelescu de la Ministerul Industriei Chimice. De aici încolo este lăsat să se zbată singur inginerul Vilceanu, deși nu este o problemă a sa personală, ci în primul rînd o problemă a producătorilor de amoniac. Dar aceștia, în loc să se bată pentru aplicarea invenției, preferă să reducă producția pentru a se încadra în cotele repartizate de energie electrică, în vreme ce, cu aceeași energie ar putea să ridice nivelul producției și să mai și economisească energie și să vindă abur. Centrala îngrășămintelor, de fapt nici Ministerul Industriei Chimice, n-a trecut aplicarea invenției în vreun plan prioritar. Un brevet de notorietate internațională este tratat ca o bagatelă marginală. Și asta în contextul în care țara face eforturi să-și asigure energia, în contextul în care conducerea superioară de partid solicită mereu ministerelor să se preocupe de adoptarea unor noi tehnologii, să promoveze noul în producție, să reducă intervalul de aplicare a rezultatelor cercetării științifice!

Vom reveni și vom urmări în continuare drumul spre viață, spre generalizare, al acestei invenții deosebite.

CICI IORDACHE-ADAM

La I. U. P. Tîrgoviște: climat propice de receptare a noului

Mergînd la Întreprinderea de utilaj petrolier din Tîrgoviște aveam să ne convingem încă o dată că rezultatele foarte bune ale unei unități economice depind în primul rînd de rapiditatea aplicării ideilor valoroase, de felul cum sînt transpuse în practică inițiativele, de înțelegerea exactă a ceea ce înseamnă cu adevărat spiritul gospodăresc, de modul superior, muncitoresc, în care sînt primite cerințele cele mai stringente ale producției. În această mare întreprindere, situată în chiar inima vechii capitale a Țării Românești, în întreprinderea portdrapel a industriei dimbovitene, toate indicațiile conducerii de partid și de stat, cuvintele de ordine ale dezvoltării noastre, s-au materializat cu maximă rapiditate. La loc de cîntec sînt inițiative, idee creatoare. Este asigurat climatul propice de receptare a noului. Noul privit ca sarcină principală și permanentă de producție.

Trecînd poarta întreprinderii, în aceste zile premergătoare Conferinței Naționale a partidului, ai imaginea limpede a ceea ce a devenit industria noastră în ultimii ani. De la fonderia de tunuri înființată în 1872, de la Arsenalul de front care a fost pînă în 1945, trecînd prin cinci dezvoltări succesive s-a ajuns la întreprinderea complexă de astăzi, care exportă utilaj petrolier de înaltă tehnicitate în numeroase țări, o întreprindere în care cel 10 500 de oameni ai muncii realizează o producție de peste 2 miliarde de lei, onorîndu-și exemplar toate sarcinile de plan.

Din interesantele dialoguri cu oamenii pe care i-am cunoscut aici, la acest sfîrșit de an, cînd eforturile tuturor sînt parcă mai aprige, vă împărtășim doar o mică parte.

Ing. Aurel Bălan, secretar cu probleme economice al Comitetului P.C.R.: „Cîndva se spunea că ciclul de reînnoire a unui proces tehnologic este de 3-5 ani. Asta a fost odată. Sîntem obligați de conjunctura actuală să asimilăm și să introducem în fabricație anumite repere în 1-2 luni. Armăturile și robinetii pentru obiective energetice, care pînă de curînd nu se realizau în țară, apar acum în proiecte și sîntem obligați să le materializăm. Această operativitate este rodul creativității și maturității colectivului. Fiecare reper, fiecare instalație au înglobate în ele inteligență românească, inovații și invenții. Proiectul instalației de forat în cariere, FC 250, a apărut anul acesta. Am realizat deja cîteva instalații. Din cele spuse pînă acum rezultă, cred, promptitudinea la care este obligat fiecare colectiv

de muncă. Instalațiile de foraj F 125-2 DHT, F 100-2 DH, FA 6,3, P80U (care și ele înglobează numeroase invenții și inovații), fiind instalații pe care România le-a exportat și le exportă, trebuie să țină pasul cu cele mai bune realizări pe plan mondial. Numai prin asimilarea, în acest an, a armăturilor pentru centrale termoelectrice și combinate petrochimice, am redus efortul valutar al beneficiarilor noștri cu 30 milioane lei. În continuare, vom realiza armături pentru centralele nucleare. Pentru a ne da seama de calitatea muncii pretinsă de un asemenea reper, vom spune că o astfel de armătură trebuie să fie garantată 20 de ani! Acțiunea „Anatomia produsului finit”, lansată în urmă cu trei ani la propunerea Comitetului județean de partid, s-a bucurat de o largă participare, cu rezultate deosebite. Au fost analizate peste 19 000 de repere. Din acestea, mai mult de 7 000 au fost reproiectate. Din această acțiune, care va continua, am înregistrat pînă astăzi 2 000 tone economii de oțel. Dacă ne referim la anul 1980, reducerea consumului de laminate finite pline, tone la milionul de lei, este de 23 la sută. Reîndirea laminatului forat pentru racordurile speciale la îmbinarea prășinilor de forat a dus la micșorarea greutateii unei piese cu mai mult de 1,5 kilograme. În 1982 am executat 230 000 de asemenea repere, din care 80 la sută au mers la export. Inovația care a dus la schimbarea bucei filetată din bronz realizează anual economii de 1,5 milioane lei. Să amintim că toate asimilările, schimbarea tehnologiei și fabricația au fost asigurate prin autodotare. Cursul de revenire al produselor noastre a fost între 3,7 și 10,3 lei pe dolar sau rublă. Asta într-o întreprindere în care ponderea exportului din întreaga producție este de 30 la sută. Fiecare instalație are, asadar, înglobate în ea pasiune și idee creatoare!”

Ing. Constantin Pelcu, șeful cabinetului tehnic: „Inovațiile și invențiile înregistrate la noi răspund în exclusivitate nevoilor întreprinderii. Ele se materializează operativ. Pentru cele mai bune din ele aplicăm regimul de urgență. În trei luni reușim să le brevetăm. Invenția inginerului Constantin Șerban, „Dispozitiv de ambalat”, aduce economii de sute de mii de lei pe an. În loc de ambalarea a două racorduri în lăzi de lemn, se ambalează 45 de racorduri în ambalaje tip rastele refolosibile. Exportăm, pe lângă produse, și tone de material lemnos. «Sistemul de asamblare a ventilului pe tijă» al inginerului Tudor Dumitru a redus importul în totalitate. Ideea, simplă dar ingenioasă, aduce anual economii de sute de mii de lei. Invenția Tănase Costache și lăcătușului Ion Mihai sînt foarte dese înființate în registrul de invenții și inovații. Invenția lor, «Sistem de reglare a debitului pompei cu debit constant», a redus greutatea pupitrului de comandă la toate instalațiile de foraj cu o tonă de metal la fiecare instalație. Eficiența acestei invenții se măsoară, de asemenea, în mii de lei pe an. Inovațiile muncitorului Traian Neacsu, aplicate la instalația de foraj FC 60, au o eficiență ce depășește un milion de lei pe an. Numai în 1982 s-au înregistrat peste 40 de inovații cu o eficiență, calculată doar pe primele 10 luni ale anului, de peste 7 milioane de lei!”

Ing. Ion Degeratu, șef birou mecano-energetic: „Acțiunea de economisire a energiei nu ne-a găsit descoperiți. Căutăm și găsim noi căi de reducere a consumului de energie. Limitatoarele de viteză în gol, cu relee care declanșează la două-trei minute, nu ne mai multumesc. Acum lupta se dă cu secunde. Pînă la sfîrșitul anului vom monta 4 cazane de mare performanță (proiectul aparține inginerului Ispas Huiu), care vor aduce economii anuale de 60-70 tcc pe an și pe cazan!”

„Nici o formă de antrenare a tuturor forțelor creatoare din întreprindere, ne spune Ion Bărbieru, secretarul Comitetului P.C.R. și președintele C.O.M., nu este ignorată. Expoziții organizate în secții, aproape de locul de muncă, filme de popularizare a inovatorilor și inventatorilor, recompense în limitele permise de lege, antrenarea mai ales a tinerilor în procesul de creație. Întreprinderea noastră este, pentru celelalte din județ, o adevărată „întreprindere mamă”. De aici au plecat la întreprinderile recent înființate unii din cei mai buni specialiști, cu sarcina de a forma la noul loc de muncă specialiști, de a crea acolo un adevărat spirit muncitoresc, adică, altfel spus, pasiunea pentru meserie, pentru lucrul bine făcut, pentru creație. Lucrările de o tehnicitate deosebită, unicatele de care au nevoie celelalte întreprinderi și pe care ele încă nu au maturitatea tehnică de a le realiza în timpul cerut, le preluăm noi!”

Discuția cu tovarășul Ion Burulană are loc lîngă standul de încercări al Atelierei de instalații pneumatice și hidraulice, creat prin autodotare. Pe cîteva mese stau înșirate perechi de piese. Una mai mare, alta mai mică. Povestea lor se poate intitula: „De la așa, la așa”. Aceleași performanțe — cu mai puțin metal, cu consum mai mic de energie și manoperă. În acele perechi de piese, pe care ni le arată cu îndreptățită mîndrie lăcătușul Ion Mihai, autor sau coautor al multora dintre ele, se pot lesne citi înalta conștiință muncitorească, spiritul comunist al miilor de oameni ai întreprinderii tîrgoviștene.

OPREA GEORGESCU

Pădurea — potențial dinamic

Pentru oamenii din Nereju, comuna cea mai depărtată de Focșani, care încheie Țara Vrancei în tîncurile de piatră de sub culmea Lapoșului, pădurea, ca pentru orice munteni, e un spațiu familiar. E ca o casă mai mare, cu unghere de întineric în care sînt donițe (lucrate de meșterii locului, nu mai puțini de 50 de meșteri dogari!), sîraguri de bureți uscați, cătină, afine, zmeură, mere. Chiar și mîstreții nu-s altceva (după cum scrie un școlar dintr-a cincea, la ora de compoziție) decît niște porci sălbăticiți, scăpați din ogradă și fușii în pădure. Iar vulpea care a furat cocoșul babei Tina l-a confundat probabil cu mindrul cocos al moldidului (tetrao urogalius). Cel ce ne face această „introducere în problemă”, cum o numește domnia-sa, este profesorul Stan Strimbei, directorul școlii comunale. Introducerea asta vrea să ne spună că ei, oamenii locului, își cunosc muntele și clădirea lui arborosă pînă la ultima taină, pînă în colțurile și pînă pe picșurile unde nu poți pătrunde decît cu piciorul, necum cu mașina, nici măcar pe acei cai locali, mărunti și „păroși” ca niște capre, în stare să se cațere, asemeni caprelor, pe orice pante. Deci ei, oamenii din Nereju, își știu bine pădurea și muntele, aceste uriașe, dar încă necunoscute antrepozite de materiale și de materii prime, de bogății de tot felul, unele încaute în sol, cele mai multe aflătoare la lumina zilei. Trebuie numai niște idei, pentru ca toate acestea să fie valorificate spre binele satului, al oamenilor și al economiei naționale. Iar aceste idei există.

Da, există! — ne încredințază, alături de Stan Strimbei, Ion Chiriac, primarul comunei. Enumerîndu-le, interlocutorii noștri își dau vorba din gură, bucurîndu-se să sînt ascultați (s-ar părea că nu sînt prea mulți cei ce-l ascultă), propunînd mai mult decît niște idei, pronunțînd ipoteze concrete de lucru sau studiu, propunînd chiar soluții.

Iată, de pildă, „problema cătinii”. Cătină se găsește din abundență în masiv, o parte e achiziționată de „Plafar” — Brăila (de ce tocmai de Brăila? !), o parte, cea mai importantă, se pierde, rămîine în codru, uscîndu-se pe picioare, trăind și murînd fără nici un folos. Interlocutorii noștri propun valorificarea cătinii chiar aici. Începînd, zic ei, de prin iulie, cînd fructul devine matur, și pînă prin decembrie—ianuarie, cînd încă îl mai țîn puterile ei s-ar putea recolta sub formă de ciorchine, băgat sub teac, dres cu zahăr, îmbuteliat și trimis pe piață. „Secretul de fabricație” e în mîinile ne-rejenilor, sînt localnici care chiar fabrică, după rețete empirice, niște foarte gustoase și foarte întremătoare licori din cătină, pentru uz propriu. (A gustat și subsemnatul dintr-una, umplîndu-și cerul gurii cu o indiciabilă aromă...). La fel sau aproape la fel, cu mici variații de rețetă, s-ar putea proceda, zice Ion Chiriac, cu zmeura, cu murele, cu afinele roșii, cu merisoarele, aflate aici în cantități adesea spectaculoase. Dezvelindu-i pădurii și muntelui pielea verde, de lebruri, descoperi în toată clipa fructul cărnos, sau păstos, sau uleios, sau cristalin-mineral, al unor plante ce-și urmează ciclurile din capul vremii, trăind doar pentru ele, nededate folosului omenească, fiindcă nimeni nu le-a cerut-o. De ce cătină să plece (cînd pleacă!) tocmai hăt, la Brăila, de ce zmeura să ia drumul Focșanilor, terciindu-se cale de 94 de kilometri, pierzîndu-și zaharurile și sucul, sporîndu-și și prețul prin transporturi costisitoare!

Sau „problema lemnului”, nu mai puțin stringentă pentru cei ce-o observă îndeaproape, adică neîngorînd copacul, vîzîndu-l și pre el, nu doar pădurea. „Căd lemnele pe noi și n-are cine să le culegă!” Acum opt-nouă ani se exploatau pe aici cam 100 000 mc de material lemnos (fag, rășinoasă, mesteacă), azi dacă se mai ajunge la 50 000—60 000. O fabrică, zice Ion Chiriac, ba chiar și o fabricuță, una micuță, cît o moară, încheiată din cîteva costoroabe, ar putea valorifica un material ce se pierde, la modul cel mai eficient, cel mai ieftin. La Nereju sînt încă mori de apă, mori vechi, cu pereți buretoși de birne, care încă mai merg, învîrtite de viscolul alb al apei Zăbalei, învîrtite de presiunea sutelei de ani ce se cheamă tradiție, cu clienții făinei așteptînd-o ceasuri în sir, atîpîți lîngă urdinis, în uruiul molcom al pietrelor și al timpului. O astfel de fabrică-moară, folosînd forța apei, își imaginează Ion Chiriac, specialist nu în mori, ci în tehnică (e „la bază” tehnician), specialist al în păduri.

Și mai sint, zic interlocutorii noștri (cărora li s-a adăugat și Gheorghe Duău, tînărul vicepreședinte al consiliului popular), și alte „probleme”, cum ar fi cea a vîrărilor, da, s-au descoperit locuri bune pentru extragerea varului, de ce nu s-ar amenaja aici niște vîrării, de ce varul să plece alurea? Și ar mai fi și alte „probleme”, pe care cei trei le dezbăt și le purecă pe îndelete și pasionat. Nimic din ceea ce constituie valoare, sursă de bogăție, potențial dinamic nu-i ocolit, nu scapă din raza (deocamdată numai imaginară) a prospecției celor trei, totul fiind atent evaluat, cîntărit, așezat grijuliu în zestrea obștii, ca într-o mare

România '82 — un mare șantier al ideilor

mară gospodărească. Cine va fructifica t ce s-a strins aici ?

„Problema problemelor“, conchid interlocutorii, e deopotrivă economică și socială. Microindustriile visate de ei i-ar ca locului pe cei 400—500 de nerejeni al ror pământ puțin, sterp și rece îi goște spre alte zări. De prin aprilie și nă prin noiembrie, cei 400—500 și muierile r. cărora în vacanțele verii li se adaugă copiii, își anină pe umeri sape și ase și iau drumul Galaților și al Tulcei, Brașovului și Covasnei, ca să trunască la C.A.P.-urile și I.A.S.-urile de pe olo. Se pustiește satul, cad în ruină spodăriile, se pierd avuții pe drumuri ră întorcere, se răesc și se impunează turmele, behăie în staule anialele părăsite. Prin '52 erau vreo 12 000 oi în Nereju, azi sînt sub 4 000. Și e păcat. r-o „țară“ ca Vrancea, unde ierburile r peluze britanice, stropite regulat prin rija norilor și tunse nu cu foarfecele, ci cu coasa, de sute și sute de ani, pășunile au fost niciodată gratuite locuri de eek-end (cum tind să devină acum), ci rgătii administrate printr-o temeinică și cusită economie păsturească. O economie și-ar putea aduce și astăzi, din plin, obinda !

Idel, planuri, proiecte, visuri... într-un olt de „țară“, străveche, niște oameni, și ulți alții ca ei, se gîndesc cu răspunere — cu răspundere de gospodari ai bștii și ai țării — la înfăptuirea lor. Ei e asigură că, în ce-i privește, sînt gata a pună mina și inima la această înfăptuire. Refinem acest legămint — problema e învîrte... aici... Dar nu doar pe aici.

ILIE PURCARU

ROMTRANS — Oradea

Format din două cuvinte trunchiate, ROMTRANS îmi aducea în ureche o muiică mîngietoare, un fel de „invitație la ălătorie“, cum spunea Baudelaire. Și cu oate că sediul unității era la demarginea radiei și, iarăși, cu toate că directorul i, Silviu Nistor (zis Baronul) mi-e prieten vechi, încă de la facerea lumii, o ime levantină m-a făcut să tot amin lecarea spre acolo, spre materializarea rmei muzicale și spre defecarea miralului ei.

Și iată, totuși, într-o zi din finele lui oimbrerie, pardosită cu miere și aur, directorul m-a dus cu o mașină zorită și eselă, ca la o nuntă. Am intrat în curtea ntreprinderii care, de fapt, e un parc, cu rburii și flori și cu un ochiu de apă dilatat și sîrpe, în care au fost aduși crapi i șanșă pentru pescuitul liber și gratuit al amenilor muncii din incintă.

În sala de protocol, unde vin oameni de faceri de peste mări și țări, sub cristalul nasiv al mesei, urmăresc școlărește schena întreprinderii : spațiile de depozitare mărfurilor, descoperite sau acoperite, în are intră dreaptă ca o spadă, linia ferată proprie, utilajele de ridicat containere, atelierul de reparații, fabrica de gheață pentru asigurarea transporturilor de egume și fructe etc.

Dar, mai întii de toate, ce este ROMTRANS-ul ? Este o casă de expediții internaționale a tuturor mărfurilor românești de export și a celor străine, de import pe linii ferate, rutiere, aeriene și ombinate. A fost fondată în 1952, și s-a lezvoltat o dată cu creșterea masivă a chimburilor noastre comerciale. Centrala în București are agenții ROMTRANS în nai multe locuri din țară, cea din Oradea fiind, pare-se, cea mai mare și mai modernă, cum mi-am dat repede seama : o rdine astrală, angajată cu o precizie de easornic al operațiilor dă întreprinderii nfățisare de geometrie vie, cu schimbări armonioase și caleidoscopice.

Funcțiile unei agenții ROMTRANS sînt omplexe : aici se asigură importul și exportul de grupaj. Adică, pentru noi aici : dacă pentru Franța se exportă nărfuri de la 3, 4 sau 5 întreprinderi din ară, așezate la distanțe mari, în loc ca renul sau camioanele sau avioanele să se leplaseze în cele 3, 4 sau cinci localități, nărfurile sînt trimise, să zicem că la Oradea, unde sînt încărcate împreună pe mul din mijloacele de transport și expediate la adresa respectivă. Deci economie le combustibil, de timp, de manipulari, le cheltuieli suplimentare. Tot la o agenție se fac ambalări, desambalări, reambalări, expedieri la data fixată în contracte, containerizări în containere mari de cite 20 și 40 de picioare, reparații de containere, o prestație nouă care aduce multă valută în patrie. Sub ochii mei, muncitorii le înaltă calificare Corneliu Togor, Atila Szabó și Ioan Secan, reparau un container japonez șifonat ca o rufă în lungile drumuri pe care le-a făcut prin cine știe ce țări sau porturi din lume. Unui alt container vest-german care aștepta să încarce lăzi cu apă minerală, același tratament barbar i-au smuls ușile.

Agenția ROMTRANS-Oradea e cunoscută pe întreg mapamondul, lucrează cu circa 85 de firme și are o reputație frumoasă : de 18 ani de zile nu a avut nici un rebut la export, nici un proces cu partererii. În cartea de onoare, Clin Cole de la Operations Manage-SSI-UR Benelux, notează : „Administrativ, depozitele dumneavoastră satisfac prin exactitate, precizia mișcării transcontainerelor în timp, procese de urmărire și posibilitățile de depozitare. Oamenii de la ROMTRANS-Oradea sînt foarte buni colaboratori, ospitalieri și do-

resc să muncească cit mai bine. Mă bucur să recomand pretutindeni acest depozit. Spațiul nu îngăduie transcrieri similare iscălite de Gianfranco Galbiati și Fabio Restelli de la o firmă italiană. Stuard Down de la una engleză, D-na Oberheid (Elveția), G. Bourdil (Franța), Witold Welawik (Polonia) dar și de I. Stoian, adjunct al ministrului comerțului exterior și cooperării economice internaționale, care se mărturisesc astfel : „Am vizitat de mai multe ori unitatea ROMTRANS-Oradea. De fiecare dată am constatat o bună organizare, ordine, disciplină și multă preocupare pentru îndeplinirea importanțelor sarcini ce li revin“.

Directorul Silviu Nistor a crescut odată cu unitatea. Despre el, un prieten comun spunea că l-a născut măică-să direct director. Căci imediat după terminarea serviciului militar a ocupat funcții de conducere în comerț, minerit, construcții. Tot el a pus bazele, la Sulina, a primului port liber — Porto Franco — documentindu-se pentru această fantastică dar totuși reală aventură. Tocmai la granița Mexicului, pe Rio d'Oro. Minat de treburi prin toate ungherele țării și lumii, directorul a și uitat să se mai însoare, rămînind un bur-lac meditativ, masiv, cu pasul rar și măsurat, peripatetic, cu pieptul ușor împins înainte : poate tocmai de aceea i se și spune Baronul.

De cum a fost numit director la ROMTRANS-Oradea, a mers cu un colectiv de s-a documentat la Viena, că era mai la îndemînă. N-a fost nevoie să „împrumule“ cu ochii secretele societății omoloage de acolo ; directorul general Boris Fries, cu care a rămas în bune relații de afaceri pînă astăzi, i-a pus, cu plăcere la îndemînă scheme și documente, i-a deschis depozitele din Süd Bahnhof, l-a înconjurat cu specialiști. Lucru rar la societățile din vest. Astfel, după cite cunoaște Silviu Nistor la Oradea a fost construită prima bază de expediții internaționale nu numai din țară, ci și din țările socialiste vecine.

Documentările s-au înmulțit o dată cu lărgirea sferei de activități a unității. Pînă în depărtata Japonie. Dealtfel, din punct de vedere comercial, transiberianul se sîrșește în depozitul modern al ROMTRANS-ului din Oradea.

— Uite aici, la aceste două tampoane, îmi arată directorul. Aici se opresc mărfurile din vest și pleacă spre Orient sau în multe alte direcții.

Depozitele sînt moderne, cu patru etaje. Între etaje circula lăfuri de mare capacitate. Peste 400 de oameni ai muncii lucrează aici non-stop, dintre care 20 cu studii superioare, 80 cu studii medii, restul aproape toți cu înaltă calificare. Peste 60 sînt cunoscători de limbi străine de largă circulație, cu atestat de absolvire a unui curs de 3 ani ținut la întreprindere, într-o sală dichisită ca o bombonieră. Alții sînt cuprinși în ciclul cursului, pentru ca imensa majoritate a oamenilor din unitate să stăpînească o limbă străină. Dintre ei 85 sînt comuniști și peste 40 uteciști. Media de vîrstă e favorabilă tineretii iar stabilitatea cadrelor e absolută. Specialiști veniți din Capitală să pună bazele unității au rămas la Oradea, s-au căsătorit și au devenit oameni de bază ; economistul de comerț exterior Radu Vasile este astăzi șeful biroului comercial. S-a întimplat ca unii muncitori simpli să se califice superior : Nicolae Albu, fost tractorist, este astăzi tehnician principal mecanic, iar Ioan Hincuț, fost electrician, să ajungă tehnician principal energetic. Astfel de la citoria Agenției au rămas pînă astăzi cu toată vîrsta înaintată fondatori ca : Traian Ias, Dezideriu Bisztionsany, Leonte Coca, Dumitru Abliter, Ion Mudura I, Alexandru Lakatos. O stabilitate similară o au și cadrele din celelalte generații pînă la cele mai proaspete.

Unitatea merge bine. Forurile locale îi dau tot sprijinul necesar : locuințe, fonduri pentru activitățile culturale-educative. La rîndul lor, muncitorii dau dovadă de o aleasă răspundere profesională. Nu s-a înregistrat niciodată nici o absență nemotivată. Nimenea nu trașe chiulul. Se munceste fără oprire, de 23 August, de Revellon. În noaptea de Revellon se întreprinde lucrul numai pentru trei ore : de la 11 la 02, cînd în jurul pomului de iarnă se petrece și se urmărește programul la televizor.

Parcurgem depozitele etaj cu etaj. Nimic senzational. Numai mărfuri impachetate perfect, cu grijă și minuție, în cutii sau lăzi elegante, de parcă ar fi vorba de perle sau de produse farmaceutice.

Coborim spre linia ferată care intră în depozit, la parter, pe o lungime de patru vagoane. Pentru ca poile și zăpezile să nu atingă mărfurile ambalate. Un container a sosit cu transiberianul pe ruta Kobe (Japonia), Nahotka (U.R.S.S.), Iași, Oradea. Iesim afară pe lîngă straturile de flori îngrijite de uteciști. Nici un om plătit pentru dichisul grădinii. Intrăm apoi în cantina egală, ca ținută, cu un restaurant de lux. Apoi trecem pe la fabrica de gheață, care produce 90 tone de gheață pe zi. Cînd apa freatică e redusă de secetă, se folosește apa din lac. Directorul îmi povestește pe unde a călătorit. Nu ca turist, ci cu treburi. Sînt țări în care practic nu a putut vedea aproape nimic. Ceea ce l-a intris-tat. A mers, a pertractat, a iscălit, a plecat. „Voi, scriitorii — zice Baronul — vă plimbați și vedeți multe. Nu răspundeți cu capul pentru ce iscăliți. Una e să iscălești o poezie, alta un contract comercial !“ încheie el privind, pe geam, departe.

Il privesc pe Silviu Nistor. A îmbătrînit, deși nu prea mult. Il știu de la liceul din Bpius. E membru de partid încă din 1947, de pe cînd era elev în ultima clasă. Prima lui funcție a fost de funcționar la Primăria comunei Holod, comună în care s-a născut Iosif Vulcan, ctitorul Familiei, cel ce l-a debutat pe Eminescu. Apoi a fost secretar de comitet provizoriu. Prin 1953 l-am găsit șef al secției comerciale a Sfatului Popular din Oradea. În fine, am dat peste el în comuna mea natală, Vascău, director al întreprinderii comerciale ce alimenta întregul bazin minier de pe cursul de sus al Crișului Negru. Tocmai mă însuram. Primele covoare, aragazul, haine mai acatării, perdele la geamuri, de la prăvăliile girate de el le-am cumpărat. Și, fiindcă a fost om de ispravă, a fost numit director administrativ al întreprinderii miniere de metale rare din orașul dr. Petru Groza. Și iarăși pentru că și acolo a fost om de ispravă a fost trimis pe șantierul viitorului combinat siderurgic de la Galați. L-am întîlnit acolo prin 1960 cînd sosisem ca reporter, trimis de „Știința“ să scriu despre imensul șantier al Tiglinei. Dar experiența sa cea mai fantastică a fost totuși, cum spunea, cea de la Sulina cînd a fost trimis să pună bazele portului liber — Porto Franco. Numele acesta sonor, italianesc, ne aduce aminte de scrierile lui Jean Bart. Un asemenea port nu face parte din teritoriul vamal național. Scutit de vamă, taxe și impozite el atrage clientela și aduce valută. „În politica clară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului — zice Silviu Nistor — de legături strînse cu toate țările lumii, s-a fondat porto-franco de la Sulina care pune în valoare avantajele Dunării și ale Mării Negre în legătura vestului cu țările din Orientul Mijlociu“. Iată de ce Nistor Silviu s-a bucurat cînd urmașul său, Toma Năstase, i-a spus că întreprinderea căreia i-a pus fundamentul și unde, timp de trei ani a pus o parte din sufletul său, merge excelent și că președintele țării, vizitînd-o a avut cuvinte de mulțumire și laudă la adresa celor ce-i dau faimă. Directorul de astăzi al ROMTRANS-ului mai visează, romantic, călătoria de studiu pe Rio d'Oro, de la Bronkswille (S.U.A.) pînă la hotarele Mexicului, natura somptuoasă, traficul de mărfuri pe ape cu reflexe exotice. Astăzi sînt multe porturi libere pe lume : la Trieste, Hamburg, Anvers etc.

În fine, de 16 ani Silviu Nistor este director la ROMTRANS. Are acum 54 de ani. Și-a început munca la 19 ani. Deci are 35 de ani de activitate, neîntreruptă, chiar dacă măică-sa, vorba lui, l-a născut director. Dar directoratul nu e o funcție mare decît pentru cei puși pe căpătuială și pe dat numai ordine. Directoratul, în înțelesul socialist al cuvîntului, este o mare răspundere, o muncă intensă și densă, o continuă solicitare a creierului și inimii, o veghe continuă, ca un foc, mereu nestins. După cum îl cunosc — și îl cunosc ! — Silviu Nistor face parte din această categorie de directori, — fapt dealtfel pentru care nu a fost înlocuit, nici măcar muștrului vreedată. Caracter de cristal, omenie exemplară, forță de muncă uriașă. Baronul își dezmințe poezia prin acțiune încordată și pasionată. De la Tokio la Rio d'Oro, via Oradea, el a dus cu sine faima și cinstea patriei sale, culorile drapelului său național, adevărul partidului său comunist, pentru ca lumea să ne cunoască la adevărata noastră dimensiune. Este tocmai ce și-a dorit-o și și-o dorește și el, în clipele lui de muncă și de răgaz, de veghe și de vis.

AL ANDRIȚOIU

Se redescoperă încă oul lui Columb

La Uzinele de utilaj greu „Progresul“ din Brăila se pregătește o expoziție care este în egală măsură una tehnică și una a bunului-simț. Pare destul de temerar să vorbești, deodată, de utilaje grele și de bun-simț. Asta, în primul rînd, în al doilea rînd, o expoziție cu caracter tehnic pare un lucru știut dinainte. Fizica, spunea Dürrenmatt, e ceva ce-i interesează numai pe fizicieni. Construcția unui excavator e ceva ce pare să-i intereseze numai pe constructorii de excavatoare. Ori-cum, în ce privește forma, dimensiunile și rosturile unui excavator, oamenii cei mai calificați să se pronunțe sînt lucră-

torii uzinelor de excavatoare. Și atunci, în ce măsură ne-ar putea privi pe noi, cetățenii de rînd — și chiar pe noi, ziarisții — problemele unei expoziții strict tehnice în ramura utilajelor mari și grele ?

Iată, s-au adunat în jurul unei mese, la o discuție de principiu, citiva ingineri și maiștri. Ei sînt : Dumitru Avramescu, inginer și șeful serviciului mecano-energetic, inginer Veron Ene, secretarul comisiei energetice pe întreprindere, Tudorel Crîngășu, maistrul și secretarul comitetului de partid la mecano-energetic, apoi șeful secției forjă, inginerul Costică Stoian — președinte, totodată, al comisiei de control muncitoresc — și inginerul Costică Nantu — atelierul de proiectare a tehnologiilor unicat — președintele comisiei inginerilor și tehnicienilor. Cum se poate lesne băga de seamă, numai oameni cu mare știință și, mai ales, practică în chestiunile energetice. Iar discuția — ca să spunem treburilor pe nume — e despre „oul lui Columb“.

Dintr-o sută de persoane, e puțin probabil să știe una singură ce-i „oul lui Columb“ și cum s-a născut expresia. Pentru toată lumea însă ea semnifică un fapt atît de simplu incît frizează evidența.

Opinia inginerilor și maistrilor, ale căror cuvinte le-am notat și vi le ofer spre luare aminte, e că în privința economiei de energie și — în general vorbind — a gospodăririi energiei nu ne găsim în situația de a corecta doar unele deprinderi păguboase, ci în etapa reconsiderării mai tuturor obișnuințelor noastre.

„Cînd vorbim despre economisirea aerului comprimat — spune Dumitru Avramescu — riscăm să părem nițel ridicoli. Cum, adică, lumea se ocupă de producția de cărbune, de energia electrică și de energia nucleară iar noi tocmai de risipa de aer comprimat ne-am găsit să discutăm ? În definitiv, aerul e aer, fie că-i comprimat sau nu. Aerul — spre deosebire de curentul electric, de pildă — nu se pierde. El se decomprimă doar și se întoarce de unde a plecat. Vă asigur însă că în toate marile industrii prelucrătoare de metal, problemele aerului comprimat sînt probleme cheie“.

Și iată de ce : la „Progresul“, 11 la sută din întreaga energie consumată se întrebunțează pentru producerea aerului comprimat. El este, în esență, un agent purtător de energie pentru mașini și scule pneumatice. De ce se întrebunțează aer comprimat și nu, direct, electricitate ? Pentru că, la frecvența de 50 de hertzi, utilizată tradițional, energia electrică e periculoasă. De ce nu se utilizează alte frecvențe, nepericuloase ? Pentru că, am spus, frecvența de 50 de hertzi ține de tradiție. Pare ciudat, dar așa este : se pot fabrica unelte electrice pentru frecvențe medii, numai că ar fi nevoie de o întreagă rețea de transformatori intermediari și de replierea întregii industrii producătoare de scule și mașini electrice. Nu se poate afirma că s-a pornit din capul locului prost — intrucit, evident, există destule rațiuni pentru utilizarea frecvenței de 50 de hertzi, dar se poate afirma că s-a pornit dintr-un belșug de energie, chiar din convingerea că mai bine irosești energie decît altceva. Se știe doar că, în bilanțurile pe cap de locuitor, se consideră și consumul de energie ; un consum mare de energie ar urma să dovedească o anume stare de prosperitate. De fapt, ar trebui acum un alt bilanț energetic : bilanțul eficienței consumului de energie pe cap de locuitor.

La „Progresul“, de exemplu, muncitorii curăță găurile de șpanul rămas cu aer comprimat. Tot cu aer comprimat curăță locul de muncă, praful de pe salopetă, bascul. Pentru a produce aer comprimat, s-a produs mai întii cărbune (care produce energie și ea energie). Pe urmă electricitate. Și, cu electricitate, aer comprimat. Ca să-l prăpădești, suflînd praful de pe haine !

Inginerii energeticieni de la „Progresul“ propun următorul calcul ce privește bunul-simț : aerul comprimat ce se pierde pe un furtun cu diametrul de 1 mm., scotit în 1/sec. înseamnă 0,4 kwh risipiți. Înseamnă 4 tuburi cu neon care nu ard, deși ar putea să dea lumină în chiar apartamentul muncitorului ce prăpădește aerul comprimat. Dar un furtun nu are diametrul de 1 mm, ci de 10 mm minimum și un calcul simplu arată că în momentul în care aerul comprimat e consumat prosteste, în aceeași unitate de timp ar trebui să nu dea lumină 1175 tuburi fluorescente.

„În mod tradițional“ multe lucruri se fac în pierdere. Toate racordurile filetate în rețelele de transport al aerului comprimat sînt, orice ai face, cu pierderi însemnate. Dar există un tip de racord „rapid“, pe care inginerii de la „Progresul“ vor să-l generalizeze. Aici noul e necesar. Cînd muncitorul se slujește de aer comprimat în loc de mătură — ca să-și lase locul de muncă în ordine — nu avem de-a face cu noul în producție, ci cu niște minți leneșe, dedate la pagubă.

Inginerul Costică Nantu e de-a dreptul patetic atunci cînd vorbește de proiectele ce cuprind „suduri necotate“ și care, printr-un stas vechi, „tradițional“, sînt scotite la 0,7 din grosimea cea mai mică a foii de sudat. Stas-ul nu e corelat cu realitatea producției. „Și, uite-ășa, spune Costică Nantu, sudăm în neștire, ca să ne conformăm proiectului, cînd sudura ar trebui să fie mai fină, mai ușoară. Am comparat sudura la un vagon de transportat oale de fontă produs în R.F.G. cu sudurile la un vagon de-al nostru. Neamțul, lucrînd la un vagon de-al nostru, a terminat într-o zi treaba cu un om sau cu doi oameni, iar la noi lucrează, cum zicem, în neștire sau în neștiință, o echipă întreagă o săptă-

mină-două! Și asta pentru că, de multe ori, proiectanții parcă ar trăi pe altă lume.

Eu aș propune chiar o întinire la nivel național între proiectanți și ingineri tehnologi și sudori cu înaltă calificare ca să discutăm stas-urile. Nu e nevoie să sudăm la un vagon cit am suda la un pod rulant.

Trebuie remarcat că toată discuția în pregătirea expoziției de idei și soluții pentru folosirea rațională a energiei a avut în vedere „tradiționalul”, un tradițional din vremuri cind barilul de petrol costa numai 2 dolari și părea mai leftin să consumi petrol decât inteligență tehnică. Pe atunci, nimeni nu se gîdea ca să folosească, la forjare, lingourile de metal, calde din turnare. Se turna deci lingoul, se răcea, se depozita, se reîncălzea, ca să fie forjat. Și toate acestea pentru că nici o minte inginerescă nu era preocupată să scurtcircuiteze operațiunile, să elimine pierderile prin reîncălzire.

Pe atunci nimeni nu se gîdea că bateriile de cupatoare de încălzire pentru forjare, cuptoarele pentru tratamente termice și cele pentru preîncălzire ar trebui concepute încă din proiect integrat. Să se folosească, adică, temperatura primului cupor pentru funcționarea celorlalte două. Părea illogic să iei căldură de la încălzirea lingourilor ca să pui în stare de funcțiune cuporul de preîncălzire. Și astfel, nevoia descoperă oul lui Columb și logicul acolo unde tradiționalul era, în fapt, un fel de prejudecată. Acum, inginerii energeticieni de la „Progresul” caută soluții și colaborarea proiectanților pentru a pune firescul în drepturi.

„Nu tot ce-i vechi e și învechit, spune maestrul Tudorel Crîngășu, nu tot ce-i nou e și bun. Există o mare rezervă de energie: în proiectare și în tehnologii. Acolo trebuie aflat începutul lucrurilor plecînd de la realitatea că în nici un proiect nu am văzut și un bilanț energetic al său. Expoziția pe care o concepem acum e una de morală a muncii. Cînd muncești, morală înscamnă eficient.”

TUDOR OCTAVIAN

Trei urgente, trei direcții de acțiune

Un tur de orizont al preocupărilor actuale ale Academiei de științe agricole ne determină să stăruim asupra unor probleme prioritare ale agriculturii românești, în perimetrul cărora cercetarea a reperat succese notabile, aflate acum înaintea transpunerii lor în practică. Relația dintre cercetare și producție — ne asigură dr. ing. Ion Nițu, secretar științific de secție — își vedește acuitatea, în prezent, prin trei programe de un interes decisiv pentru viitor, cu atât mai mult cu cît două dintre ele vizează însuși suportul material al culturilor — pămîntul.

1. Combaterea eroziunii solurilor este problema nr. 1 a fondului nostru funciar. Nu demult, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Vaslui a relansat cu o vigoare sporită preocupările în domeniul. Temeiul acestei relansări îl constituie, în fapt, rezultatele concrete, în multe privințe spectaculoase, ale cercetărilor întreprinse la stațiunea Perieni, condusă de dr. ing. Gheorghe Stoian, investită cu acest prilej cu calitatea de coordonator al tuturor acțiunilor ce se vor întreprinde în țară. La Perieni, cu prețul unor eforturi declanșate cu două decenii în urmă, s-a organizat antierozional o suprafață de 2 000 ha, izbutindu-se stoparea completă a degradării solurilor și revigorarea puterii lor de producție. O privire de ansamblu asupra problemei ne edifică și asupra importanței ei naționale. Totalitatea suprafețelor agricole afectate de eroziune se ridică la aproape 6 milioane ha. Multe contează ca terenuri arabile, dar producțiile obținute nu justifică investiția de muncă. Refacerea capacității productive a terenurilor în pantă, marcate de alunecări și ogase, reprezintă o necesitate imperioasă. Acțiunea implică și respectarea unui criteriu ferm: prevenirea este mult mai avantajoasă și mai puțin costisitoare decât combaterea ca atare. În consecință, s-au stabilit în fiecare județ perimetre-etalon, care să furnizeze datele necesare extrapolării eforturilor de specialitate în fiecare județ. Este în curs de finalizare și a doua etapă a acțiunii: instruirea colectivelor răspunzătoare de

proiectarea și întreținerea perimetrelor amenajate antierozional. În sfîrșit, în 15 stațiuni existente, la Podul Iloaiei, Valea Călugărească, Șimnic, Geogiu, Valul lui Traian, Zalău, Oradea, Drăgășani etc., se vor înființa laboratoare de cercetări profilate pe combaterea eroziunii solurilor.

2. Combaterea salinizării solurilor se desfășoară în baza unui program al cărui titulari sînt Stațiunea centrală de cercetări pentru ameliorarea solurilor sărăturate din Brăila și Institutul de cercetări și inginerie tehnologică pentru irigații și drenaj Băneasa-Giurgiu. O primă urgență: refacerea puterii productive a unor terenuri însumînd 500 000 ha. Al doilea obiectiv, nu mai puțin important: prevenirea salinizării secundare potențiale pe o întindere de 2 milioane ha. În succesiunea cercetărilor întreprinse de acad. prof. Grigore Obrejeanu, părintele pedologiei ameliorative românești, colectivele conduse de dr. ing. Emil Bălăuță iau în calcul exploatarea corectă a sistemelor de irigații, tehnologii de ameliorare intensivă, combinarea lucrărilor ameliorative. În județul Brăila s-au obținut în această direcție rezultate dintre cele mai elocvente: soluri care aveau în urmă cu mai mulți ani aspect de desert produc astăzi pină la 12 000 kg porumb boabe la hectar.

3. Programul dezvoltării producției naționale de orez vizează asigurarea independenței la acest capitol cerealiilor specifice și, implicit, renunțarea în viitorul apropiat la importuri. În pofida unui scepticism mai vechi, țara noastră oferă condiții adecvate acestei culturi. Într-o ordine firească a priorităților, se preconizează modernizarea orezăriilor existente, prin separarea aducțiunii de evacuarea apei, înființarea unor noi orezării, introducerea în cultură a unor soiuri noi, productive și rezistente la culcare. Sînt elocvente în acest sens eforturile desfășurate de ing. Ion Albescu de la Institutul de cercetări pedologice și agrochimice și Ing. Florica Melacinos de la Fundulea. Experiența de la Stăncuța, investigațiile întreprinse la Polizești au acumulat un fond de idei și rezultate notabile. Puțini știu, dar există deja soiuri de orez românești. Între ele, Polizești 28, de mare productivitate și deosebit de rezistent la cădere, merită toată atenția specialiștilor destinați să prolifereze cultura în județele Călărași, Ialomița, Teleorman.

Succint, turul nostru de orizont printre prioritățile agriculturii ne-a încredințat că ne aflăm înaintea unor datorii abordate cu curaj și simț al perspectivei, înainte de a deveni scadente.

MIHAI PELIN

Agricultură 365 zile pe an

Desigur că astăzi nici chiar dr. inginer Constantin Olaru n-ar mai putea ști cînd și cum, într-una din zilele anilor săi mai tineri, s-a întimplat să treacă peste vreo clipă încrîncenată, de voință și de limpezire, la capătul căreia s-a hotărît să lase cuvintele mari să se îndepărteze cu zgomot către o țintă care nu putea fi decât a unui zgomot și mai mare iar ei și-a ținut pașii către inima unei realități în care cuvintele apar, dacă apar, numai atunci cînd au ceva nou, adevărat și folositor să spună.

La Stațiunea de cercetări agricole Caracal, unde lucrează de mai bine de 20 de ani, după ce prin anii '50 a absolvit la Cluj facultățile de agronomie, biologie și geografie, Constantin Olaru conduce laboratorul de genetică și ameliorare a plantelor. Ori în acest laborator, ori în cîmpul experimental al stațiunii, prin mijlocul căruia trece drumul roman ce suie de la Dunăre, de la Celei, către Romula-Malva, capitala Daciei Malvensis, munca lui n-a putut fi, se înțelege, la fel de dreaptă și sigură ca un drum roman dar n-a fost cu siguranță nici atît de întortocheată încît să nu ducă nicăieri, după modelul unor cetățeni care au ales cercetarea fără ca ei înșiși să fi fost aleși de ea. Acelora pot să li se rumenească vorbele și să se umfle asemenea unor goșosi goale pe dinăuntru. El, fiul învățătorului Marin Olaru din Curtișoara, din Gorj, ar avea de spus că s-a ocupat mai ales de cereale și în special de grîu, fiind creatorul soiurilor „Olt” și „Roșu românesc”, superioare ca producție și timpurietate soiului Bezosta-

ia, ori al grîului „Malva”, superior soiului Libelula. Un altul, cel mai timpuriu grîu pe care-l avem la ora actuală în țară, aflat deocamdată în curs de omologare și brevetare, se va numi, probabil, „Primăvara”.

Dar, peste cele spuse pînă acum, mîndria lui Constantin Olaru stă în finalizarea unor cercetări de durată și cu bătaie lungă, pentru crearea unui soi de grîu superintensiv. Douăzeci de ani a muncit la el și înțelege că va mai trebui să treacă încă vreo cinci sau zece pînă să ajungă să vadă intrat definitiv în producție acest grîu uriaș, deocamdată fără nume și cultivat numai pe terenurile stațiunii de cercetări. Acest grîu dă o producție de peste 10 tone la hectar. Spicul lui este de cîteva ori mai mare decât al grîului obișnuit și, bineînțeles, are de cîteva ori mai multe boabe. Nu e mai puțin adevărat că, pentru a-l cultiva, sînt necesare cantități de cîteva ori mai mari de îngrășăminte. Ceea ce este firesc, întrucît cercetarea, în general, n-a întreprins încă minunea de a crea un organism care să nu consume nimic și să producă mult.

Printre altele, ceea ce Constantin Olaru a izbutit deja, dînd o soluție ca pămîntul să fie cultivat în tot atitea zile cîte zile are un an și, recurgînd la o cale indirectă, acționînd nu asupra bacteriei ci asupra unei plante. De pildă, spune el, știm cu toții că mazărea se seamănă primăvara și se culege la începutul verii și mai știm că în nodozitățile rădăcinilor ei se acumulează mult azot, absolut necesar pentru ca pămîntul să fie considerat fertil. Prin crearea unui soi de mazăre care să fie semănat toamna, pe la mijlocul lui octombrie, și să fie cules primăvara, pe la mijlocul lunii aprilie, a unui soi rezistent așadar la gerurile iernii, cum este cel pe care Constantin Olaru l-a creat, rezultă cîteva lucruri de a căror importanță ar fi necesar să ne grăbim a fi de acord: folosirea pentru producție în condițiile climatului temperat a terenurilor agricole în tot cursul anului, față de cele numai 5-6 luni cît aceste terenuri sînt folosite în mod curent; obținerea pe „ogoarele de toamnă” a unor furaje bogate în proteine și îndestulătoare cantitativ prin producții certe de 25 tone la hectar; protejarea pămîntului împotriva degradării prin eroziunea provocată de apă și vînt în timpul iernii; refacerea fertilității pămîntului prin mijloace biologice și menținerea ei; reducerea considerabilă a cantităților și a anumitor sortimente de îngrășăminte chimice și evitarea poluării solului și a apelor subterane; producții mari și constante la plantele ce se cultivă în acest sistem; venituri mari pe hectar și economii însemnate de energie.

DUMITRU ELIADE

Despre canalizarea urbană sau cîteva probleme de „subsol”

În cadrul întreprinderii bucureștene CESAROM funcționează și o secție — o fabrică, mai exact — de produse din gresie. Această fabrică (a cărei primă linie de producție a intrat în 1968, cu o capacitate de circa 15 000 tone tuburi și piese din gresie) a atins, în 1976, parametrii dubli: 30 000 de tone. Realizată după o licență din R.F.G., această fabrică a produs tuburi pentru export, mai ales pentru Cehoslovacia, R.D.G. și Polonia. În bună măsură, aceste țări și-au început (sau rezolvat în bună parte) canalizarea cu tuburi de gresie prin importul de la noi. Fiește că, apoi, fiecare și-a construit propriile fabrici de acest tip sau a apelat la țările în imediata apropiere, știut fiind că transportul unor astfel de tuburi pe calea ferată (mai ales prin riscurile provocate de manevrarea vagoanelor „pe cocoșă”, la rampe) este destul de costisitor. În plus, cerința de tuburi de acest tip este — acolo unde canalizarea urbană prin gresie se aplică — foarte ridicată (Polonia, de pildă, consumă 30 000 tone tuburi pe an; Cehoslovacia, 50 000 tone/an; comparativ, o țară puternic dezvoltată, cum este R.F.G., consumă în 1976 circa 500 000 tone/an etc.). La ora actuală, fabrica de tu-

buri a întreprinderii CESAROM abia produce 6 000-8 000 tone tuburi! Iar pentru la anul nu se prevăd comenzi...! Nici un consiliu popular nu și-a manifestat interesul pentru acest produs. Ce se întimplă?!

Stau de vorbă — mai întii în cabinetul de conducere, apoi în halele întreprinderii CESAROM — cu inginerii Florin Dinescu, director, și Anca Nedescu, secretara de partid pe întreprindere. „Istoria” — căci este o veritabilă istorie cea pe care o aflăm astfel, avînd uneori aspecte de neînțeles, cel puțin bizare — pornește, constant, de la un fapt evident pe plan mondial: în canalizările urbane, tuburile din gresie sînt infinit superioare celor clasice, din beton. Și iată de ce:

Tuburile din beton sînt extrem de sensibile la acești agenți chimici deversati din blocurile de locuințe în fiecare clipă. Coroziunea acestora este extrem de rapidă, și ne-am obișnuit cu acele echipe care sparg asfaltul, întinzînd cu zilele pentru a opri apa care murește din pricina cîtei unui astfel de tub din ciment îngropat, care s-a fărîmițat, pur și simplu, sub acțiunea agenților chimici conținuți în deversunile blocurilor. Ei bine, din acest punct de vedere, tubul din gresie nu are, practic, limită de viață! Îl putem produce, la noi, în cantități nelimitate și de cea mai bună calitate a finisării, avînd în acest scop — cum am spus la început — tot ce ne trebuie. Și totuși, spre stupeora celor de la CESAROM (și, mărturisesc acum, și a noastră), consiliile populare nu comandă acest tip de tuburi, folosind în continuare tubul din ciment (ciment care, după cum știm, este material deficitar și care ar putea fi folosit în scopuri mai nobile!). O prejudecată — căci nu cred că poate fi vorba decît de o prejudecată! — consideră în mod mecanic, și după un decret mai vechi, nr. 42, că prețul unui tub din gresie ar fi dublu decît al unui din beton. Să admitem deci că diferența de preț a celui din gresie față de cel din beton poate fi notată prin +200%.

De aici începe însă eroarea: acest preț a fost stabilit judecîndu-se numai prețul tubului respectiv. Nu s-a ținut cont de costul operațiilor necesare introducerii sale în subsol, adică decopertarea, asamblarea tuburilor — și aici, atenție: la tuburile din beton se folosec, pentru legături, coturi din metal! — acoperirea etc. Ținîndu-se cont însă de toate acestea, un calcul elementar reduce cifra aceea de 200% la numai +13-14%.

Dar pînă și această cifră se dovedește a nu acoperi realitatea; privind în perspectivă (repetăm: tuburile din gresie au, practic, o viață nelimitată, pe cînd cele din beton trebuie înlocuite des, datorită acțiunii factorilor chimici pomeniți) și adăugînd faptul că, la gresie, coturile sînt făcute din același material, că operațiunile de montare sînt mult mai „ușoare” și mai „curate”, cifra reală devine... de minus 15% în favoarea gresiei.

Ca să nu mai vorbim de un alt fenomen, acela al poluării pinzei de spe freatică prin deversul chimicalelor datorită tuburilor din beton fisurate sau distruse pur și simplu în subsol.

Prin urmare, iată paradoxul, iată faptul bizar: avem tot ce ne trebuie pentru trecerea canalizării interne pe gresie — materie primă (în Dobrogea, în jurul Medgidiei, există o zonă de argilă gresificabilă — materie primă pentru obținerea gresiei — care poate fi folosită un secol și cu care argila s-ar putea canaliza jumătate din Europa!) ; utilaje avem, nu este necesară nici o investiție, nici un leu (și avem încă utilaje dintre cele mai moderne: linia complet automată de producere și coacere a tuburilor însă, iată, stă...! E în „conservare”, și îmi e peste puțină să reproduc aici în cuvinte expresia directorului Florin Dinescu atunci cînd mi-a arătat această bijuterie însumînd forță și inteligență și care, iată, acum, stă! Din lipsă de comenzi!) ; putem preveni infestarea păturilor de apă freatică, putem preveni în ultimă instanță infestarea unei bune părți din cantitatea de apă potabilă!

Măcar acum, în ultimul ceas, să scoatem anumiți ochelari, să privim în viitor cu mai multă încredere atunci cînd stabilim un preț de cost și să începem să facem măcar astăzi ceea ce ar fi trebuit să facem de mult. Este și părerea celor de la CESAROM, care sînt gata să-și dea cu promptitudine aportul în acest sens.

HORIA PATRAȘCU

Idei și soluții valoroase

O bătălie care trebuie cîștigată:

economisirea energiei

(Urmare din pag. 1)

lor stativale pentru condensatoare) fiind executate chiar de către tehnicienii laboratorului amintit. Pentru restul pieselor s-a apelat la unități de profil, din țară și străinătate.

Proiectul a fost întocmit în întregime de doi specialiști ai institutului, inginerii Alexandru Chitan și Cristian Poiană, și reprezintă rezultatul final al unor investigații începute cu mai bine de zece ani în urmă. Nu vom intra în amănunte de ordin tehnic, deoarece acestea se dovedesc puțin accesibile înțelegerii comune. Vom aminti totuși că asemenea aparate sînt astăzi extrem de necesare acolo unde si-

tuația de fapt reclamă o economisire a consumului de energie electrică, deci în marile unități industriale unde, prin mijlocirea unor echipamente de acest fel, se pot reduce distorsiunile produse pe barele de alimentare, și se evită supratensiunile de rezonanță armonice, erorile aparatelor de măsurat, protecție și comandă, precum și, așa cum vom arăta de îndată, însemnate pierderi de energie.

Primele 17 echipamente, executate la I.C.P.E., au intrat în dotarea următoarelor unități economice: Fabrica de ciment Tască, Întreprinderea metalurgică Iasi, Întreprinderea minieră „Moldova Nouă”, Întreprinderea de țevi Roman, Fabrica de ciment Medgidia, Combinatul de lianți și azbociment Aleșd, C. S. Hunedoara, Întreprinderea de țevi „Republica”. Notăm de asemenea faptul că proiectanții și constructorii au urmărit modul de funcționare și exploatare a echipamentelor pe parcursul întregului an, astfel încît ei au avut prilejul de a consemna la fața locului atît performanțele agregatelor cît și economiile rezultate. Acestea din urmă sînt, dealtfel, evidente chiar și pentru un nespecialist, deoarece operația de verifi-

care nu reclamă în mod practic decît cîteva facturi eliberate de întreprinderea de gospodărire a energiei electrice. S-a putut constata astfel că, la un echipament de 4 200 kVA₂ (kilovari) se poate obține o creștere a factorului de putere și o economie de energie reactivă de circa 10 milioane kVA₂ pe an. Asta înseamnă în mod practic o reducere a energiei active cu 500 000 kWh pe an sau o economie bănească de aproximativ 250 000 lei. La Fabrica de ciment Tască, unde au fost instalate cinci echipamente, s-a obținut deci anul trecut o reducere de energie ce a însumat într-un an 2,5 milioane kWh. Avînd în vedere că în cursul anului 1981 au funcționat, în diverse alte unități, 17 echipamente realizate de I.C.P.E., economia totală de energie a însumat 85 milioane kWh, economiile bănești fiind de 4 250 000 lei.

Importante se dovedesc în același timp economiile de valută, deoarece asemenea echipamente se aduceau pînă de curînd în exclusivitate din import. În prezent cu excepția unor componente achiziționate din străinătate, toate piesele se fabrică în țară. Dar chiar și în această situație, cele

17 agregate executate au adus deja o economie valutară cifrată la circa un milion și jumătate de franci elvețieni. Interlocutorii noștri ne-au asigurat însă că, începînd cu anul viitor, toate, absolut toate piesele ce alcătuiesc echipamentele complexe de filtrare vor fi fabricate în țară. Și încă o noutate: produsul românesc, recomandîndu-se prin calități funcționale și precizia execuției, a intrat în atenția unor firme din străinătate, astfel încît I.C.P.E., pe baza unor contracte ferme, urmează să livreze în viitorii doi ani echipamente de filtrare în Mozambic, India, U.R.S.S., Albania și Bulgaria. Vor fi onorate de asemenea și 10 comenzi sosite din partea unor diverse unități productive din țară.

Salutăm din toată inima această realizare de excepție a industriei noastre electrotehnice, ce demonstrează o dată mai mult forța și capacitatea de creație și creativitate a inginerilor noștri, faptul că prin spirit de inițiativă și investiție de înțelegință se pot obține prin forțe proprii soluții pentru optimizarea economiei naționale, pentru scăderea consumului de energie și reducerea efortului valutar.

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviu ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviu ■ Note

GHEORGHE DĂNILĂ:

„Rideți, iubiți și învingeți alături de noi”

— Să încercăm, stimate Gheorghe Dănilă, o foarte succintă prezentare a actorului care sunteți: absolvent al I.A.T.C., promoția 1975, clasa profesorului Octavian Cotescu; repartizat la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, fapt care l-a bucurat încă de la bun început; au trecut, iată, opt ani, timp în care a interpretat câteva zeci de roluri, cele mai multe dintre ele fiind roluri principale, drept pentru care Gheorghe Dănilă s-a impus în fața publicului nemțean, dar și în fața publicului din toată țara; în acest sens, un top al „Vieții studentești”, publicat la începutul acestui an, l-a clasat pe actorul Gheorghe Dănilă, actor din provincie și dintr-un oraș lipsit de viață universitară, două importante amănunte, pe locul al V-lea, după Ion Condurache, Dorel Vișan, Tora Vasilescu și Ion Caramitru; să recunoaștem că, față de ceilalți actori, aflați, ca să spunem așa, la îndemina marelui public al țării, cu precădere cel studentesc, care a alcătuit topul, Gheorghe Dănilă s-a inserat, iată, în primele locuri ale unei constelații de tineri actori despre care se spune că ar trebui să vorbim, din ce în ce mai mult, cu litere mari, pe măsura talentului lor dovedit în atâtea zeci și zeci de spectacole.

— Sirguincoșii studenți ai profesorului Octavian Cotescu?

— Prin neșansă,
— De ce?

— Pentru că toți fostii mei colegi de-atunci au intrat la institut din primul foc, pe cînd eu am intrat la al cincilea examen.

— Văd că cifra cinci e totuși de bun augur. În topul de care aminteam ați fost tot pe locul cinci. Alte asemănări și deosebiri? Ne referim, desigur, la cele strict profesionale. S-a afirmat, de exemplu, că ne aflăm în fața unei generații de actori cerebrali, detașați, care-și construiesc cu multă migală rolurile. Aș zisa inventivitate sau spontaneitate, atât de des remarcate de specialiști și de marele public, sint totuși rodul unei îndelungi cumpăniri, al unui studiu extrem de atent. Despre asemănările și deosebirile dintre Gheorghe Dănilă și colegii săi, din acest punct de vedere, dacă vreți să ne vorbiți.

— Cum s-ar spune, un autoportret profesional și un portret al colegilor mei?

— Exact.

— Greu, foarte greu de răspuns. Vorbind despre felul în care îmi construiesc rolurile, voi folosi un singur cuvînt: nasc. Nasc acele roluri, acele personaje. Sint rupte din mine, din ființa mea. Acele roluri, acele personaje sint eu însumi, atîta vreme cît sint pe scenă. Sint tatăl și copilul meu în același timp. M-am surprins, nu de puține ori, analizîndu-mă cu ochiul spectatorului. Sint primul meu spectator. Cel mai exigent. Mereu nemulțumit. Rid de naivitatea mea, de stingă-

cia mea, mă iau peste picior. Dar, din cînd în cînd, mă mai și aplaud, pentru că uneori găsesc cite un lucru extraordinar, un gest, o intonație, o mișcare mai deosebită. Insist asupra acestor mici sau mari descoperiri. Ele par a fi spontane, dar, în realitate, sint lucrate cu multă migală. Nimic din ceea ce se întîmplă pe scenă nu este lăsat la voia întîmplării. Totul trebuie să fie viață. Viața adevărată. Viața mai adevărată decît însuși viața cea de toate zilele, pentru că este vorba de o viață concentrată la maximum, în datele ei esențiale și, în același timp, în datele ei cele mai concrete. Sintem cerebrali, detașați?! Poate. Eu, cu exactitate despre mine, pot spune că sint cerebral și detașat doar atunci cînd lucrez, cu multă trudă, asupra rolului, asupra personajului. Acolo, în intimitatea atelierului, da, sint cerebral. Dar pe scenă sint viu. Vreau să fiu viu. Despre mine, cam atît. E destul?

— Să zicem că da. Despre colegi, ce vreți să spuneți?

— Actorii foarte buni. O generație care s-a implicat hotărîtor în actuala efervescență a mișcării teatrale românești. O generație care, cred eu, intruchipează ideea de actor — cu A mare, vă rog! — așa cum au visat-o și plămădit-o profesorii noștri din institut. Toți profesorii noștri. Eu cred că, față de toți oamenii de cultură și de teatru, profesorii noștri, ei înșiși mari actori, au simțit cel mai acut nevoia să pregătească o anume schimbare la față a teatrului românesc. Pentru a îndrăzni să porceadă la această schimbare, era nevoie de o generație a cărei primă calitate să fie dragostea pătimașă pentru teatru, credința uriașă în ceea ce urma să facă. Întîmplător sau nu această generație sintem chiar noi, actorii ieșiți de pe băncile școlii de teatru românesc între anii 1970 și 1978, actorii care, iată, nu mai sintem chiar așa de tineri, dar nici bătrîni. Apariția noastră în competiție n-a fost doar o întîmplare, ci o necesitate scizată de profesorii noștri care au sperat în noi și au investit în noi tot ce aveau dinșiși mai luminos și mai adevărat. Colegii mei au implinit, cred eu, acele speranțe. Inclusiv eu. Nu am dezamăgit și nu vom dezamăgi.

— Cu totul și eu totul de-acord asupra acestui punct de vedere care încearcă să particularizeze contribuția noului val de actori la actuala înfățișare a teatrului nostru, contribuție ce trebuie pusă și pe seama noului val de regizori.

— Bineînțeles, dar despre colegii noștri, de-aceiași vîrstă cu noi, regizorii, nu sint eu cel mai în măsură să vorbesc.

— Sintem obligați, în acest caz, să încheiem interviul aici. Vreți totuși să beneficiăm de o ultimă replică?

— Nu știu dacă v-au mulțumit răspunsurile, nu știu dacă am răspuns la întrebări, dar dacă ne iubiți, așa cum spuneți, aveți încredere în noi. Rideți, iubiți, plîngeți și învingeți alături de noi.

VICTOR NIȚĂ

A doua carte cu prietenii

Pictînd satanic pe lemne de foc

La panica acestui veac nebun, pe pămîntul de zodie cu porțelan verde al Brăilei, unde beau vin din căni de cositor zălțarii demnității mele, n-a crescut niciodată dor de plecare, ci numai dor de duca. Chiar și-njurătura de mîngiere: ducă-se-n miresmele mă-sii!, aruncată ca o paranteză voluptoasă, nu-l ridică pe cel înjurat în semnele confuziei: imi vrea binele? nu mi-l vrea? (dilema cea mai năpădită de păcate), ci-l azvirle direct în făgăduiala uitării. Brăila nu cunoaște portrete ostente. Toți prinții ei își dăruiesc, în fiecare dimineață, reamăgîrile trecutului ca să le încolțească pînă la prînz ideea de mare domn. El mor, inegalabil, în fumigații și evocări. Iar în răsăritul poveștilor lor, eu nu sint decît o mirare. Il cunoașteți pe Teodor Vărgolici, blindul, pașnicul îndrăgostit de Dimitrie Bolintineanu, Gala Galaction și de toate ecourile literaturii pline de motivul aprilin al melancoliei florale? În ochii unora, el pare de un leat cu poarta din gardul livezilor bunicilor sau un pom ce-și sugrumă tainele, uitat, pe pajistea din fața casei de vacanță. Dar ascultați-i debutul în Nașunea lui George Călinescu, din 1947:

Alter ego

Sint vagabondul nopților triste și sumbre
Jefuite de Calea lactee, de stele și lună,
Sint călătorul ascuns cu o mio de umbre
Ce pribegeste de mult cu ele-mpreună —
Navigator spre țărături necunoscute,
Pe fregata pîndită de vasul cu capul de
mort,

Sint amantul orizonturilor slute,

Sint vasul fantomă ce n-ancorează
niciodată în port.

Vă cruciți? Stați nițel. Să aprindem o lampă cu ciucuri de mărgelă verzi și cu botul de bronz plin cu gaz tot verde. Toader e un copil al Bărăganului, din comuna Valea Cinepilor, plutind ca o drogie prin arșiți. Iar Bărăganul, înainte de a fi o țară e o semnificație a libertății. Cei născuți în necuprîsul lui tubesc sederea-n clipe largi de griu, lunecarea lebedei pe Dunăre, tipatul naștilor în privărit. Copiii Bărăganului n-au îndemnat fritele, ei se lecuiesc de mici de orice urmă de frivolitate — îi spală ploile, legănatul pe zaplazul lustruit de crivă, suhatul plin de mărăcinii și altor, pelinul și cele douăsprezece căderi ale crucii, din noaptea denților. Dar au, în schimb, sminteli. Cei din Bărăganul de sub Dunăre iau repede drumul Brăilei, ca spre marea ospăț. Aici se cred sau devin ina'abilii, vinzolesc pînă la istovire stevia Levantului, cîntă române („De ce nu vii, cînd castanii înfloresc”, sau: „La Beirut mai sint femei frumoase-ncîntătoare”), pun catarg dorului de aventură, altoiuri de carne tinăvă în lemnul corăbiilor, cuie, ancoră și puț de lanț spalate în singele aștrului și — valea spre mările calde ale lumii, spre tînturile biblice, spre vulcani arzînd mîrodenii! Ei nu pleacă, se duc. Vînd praful fabuloasei cîmpii pe o gură de aer sărat. Smintea lui Toader Vărgolici a fost alta: să se facă detectiv. Și s-a arătat reporter-pistol la ziarul Ancheta din loco — o curea de brici între secretariatul de redacție, lacom de știri senzationale și chestura unșă cu rîsul Gre-

Filosofia lumii românești

Vocabula filosofică a descintecului (I)

Provocarea cea mai puternică aruncată cunoașterii umane a venit din teritoriile tradiției orale, nescrise, care nu s-a înghesuit să-și cucerească o anume infailibilitate în rosturile cugetării. Tradiția orală a rămas fidelă vieții, ca să nu greșească în sintezele sale, căci reprezentă, cu adevărat, însăși viața trăită, necopiată, dar transmisibilă prin forme de neînlocuit. Forme care ne dau sugestia, ne dezmarginesc imaginea consacrată sau surprind incomunicabilul.

În aria acestor forme, generice pentru conștiința umană, intră vocabula filosofică a descintecului românesc, asupra căruia pedantismul filosofic a aruncat cea mai nemerită uitare. Cea mai mare parte a creației noastre de început a respirat prin puterile acestui descintec, atît de puțin înțeles, și atît de mult frecventat de conștiința sufletului arhaic. Nu pentru că ar fi fost, cum spuneau unii, modalitatea rudimentară ori primitivă de cuprindere a înțeleșurilor vieții a fost refuzat descintecul ei, mai degrabă, pentru că el sollicita subiectul uman întreg, adică în totalitatea puterilor sale de a transpune și a modifica o realitate dată tuturor. Altfel spus, descintecul vrea să ne spună că filosofia noastră este ceea ce sintem noi, respectiv, că pentru a fi puternici, trebuie să purtăm puterea în noi. Iar această putere e de ordin sufletesc. Cealaltă filosofie, cea sacralizată de paginile scrise și învățată de toți specialiștii în filosofie, și-a căutat intrarea în lume pe o cale exteroară, mai biruitoare și mai puțin pretențioasă cu puterile sufletului ale omului. Iată deci că trebuie și se cuvine să căutăm înțeleșurile adînci ale descintecului, introdus, mai ieri, în valul misticismului și al superstițiilor autotone neguroase, care ar fi acoperit, s-a spus, nevinovatele suflete ale celor mulți, neche-mați pentru creație. Paradoxul era acela că tocmai „cei mulți” erau creatorii chemați să pună temelurile descintecului, care la noi avea o vîrstă spirituală străveche, vîrstă pe care atelștii noștri sirguincoși, detectori de luminări aprinse și slujbași ai dogmatismului de toate zilele n-aveau nici suficiente puteri sufletesti și nici buna intenție ca s-o arate lumii.

Căci întorcîndu-ne pe versantul bimilenar al vieții noastre spirituale, în lumea antichității celei mai îndepărtate, cea mai pătrunzătoare minte a filosofiei grecești, Platon, pune în planul analogiilor de gînd pe propriii săi conaționali, pe greci, și pe tracii conduși de învățăturile lui Zamolxe. Iar dintre aceste învățături ale tracilor, același Platon desprinde pe cele ale descintecului, căci, scria el, „așa stau lucrurile și cu descintecul nostru pe care îl folosesc medicii tracii, despre care se zice că au darul de-a te face nemuritor... Iar sufletul, tinere, se îngrijește cu anumite descintee, care sint, la rîndul lor, spusele și gîndurile frumoase, din care se naște înțelepciunea”. Așa spune Platon!

Descintecul a supraviețuit în spațiul spiritual al creației orale ca o neconținută transmisie a unei experiențe, fie și psihologice, cu puteri de a provoca și chiar de a modifica o realitate dată. Vocabula filosofică a descintecului trăiește în expresia care, intențional, tînde la purificarea lucrurilor și la despicierea tainei lor. Cuvîntul spus în descintec se armonizează și este egal, ca durată, cu timpul în care are loc prefacerea elementelor, în scop terapeutic, de vindecare, de îndepărtare a durerilor, pentru ca omul să rămînă „curat / luminat / Ca steaua din cer îndepărtat”. În fapt, ne întilnim cu un cîntec, care e intens, mereu și des spus, cu des-cîntecul. În zonele de veche tradiție a nunții românești se spune că gîndul descintă astfel mirilor: „Tinere crăiasă / tinăra crăiasă / Întoarceli capul meu / în această casă / De la răsărit și pînă la asfințit / Și ziceți: Mama mea și dragă mea / Tatăl meu și dragul meu / Șiți dumneavoastră bine / Colo, colo, cînd mă aveți și pe mine”...

Oricum, descintecul nu se încadrează în mister, ci-l luminează, chiar atunci cînd tînde să rămînă învăluit în taină. Vocabula filosofică a descintecului vrea să fie tocmai această armonie de taină dintre om și lume, pentru ca lumea să fie a omului.

FANIȘ NEAGU

VASILE VETIȘANU

PROZA

„Scritorii care au devenit amintiri”

După seria de volume de poezii, care se succed, de o jumătate de secol, cu ecoul lor melancolic, predominant mai ales în ultimii ani, cunoscutul poet Virgil Cărianopol, recent sărbătorit la cei 75 ani ai săi, ne oferă prin Editura Scrisul românesc de la Craiova al doilea volum de amintiri cu titlul de mai sus. „Am vrut — serie autorul în prefață — să mă ocup de făuritorii de frumos numai ca oameni, descriind fie momente din viața pe care am cunoscut-o alături de ei, fie transfigurând câteva crizele de atunci când nu se știau observați și nu bănuiau că vor deveni amintiri. Nu am stăruit asupra caracterului lor. I-am lăsat să se definească singuri prin răspunsuri”.

Autorul a avut șansa de a fi trăit anii tinereții printre scriitorii interbelici; astfel găsim aici, în deschiderea acestui volum, un vechi interviu cu O. Goga din 1938, luat cu puține luni înaintea dispariției subite, dramatice, a autorului marilor poeme memorabile despre Transilvania. Paginile publicate acum de V. Cărianopol completează datele cunoscute din autobiografia lui Goga, făcută în seria destăinuirilor publicate de D. Caracostea, care chemase la Facultatea de litere pe marii scriitori să vorbească studentilor despre viața și opera lor (i-am putut asculta astfel pe Brătescu-Voinești, Galaction, Rebreanu, Ionel Teodoreanu, Arghezi a refuzat dar a scris o lungă confesiune în Revista fundațiilor din 1 dec. 1941). O. Goga apare în amintirile de față ca un realist judecător al vremii sale, obosit și contrazis de evoluția tragică a evenimentelor. Poetul a rămas un visător și un umanist, trist în final că nu putea scrie despre sine decât un sir de decepții: „...dacă voi mai avea timp (să scriu), vor fi pline de amarăciuni. Mai bine...” (p. 13)

Chiar dacă detaliile nu sînt surprinzătoare totdeauna, urmărind cu interes cele spuse în acest volum despre Ionel Teodoreanu, Victor Eftimiu, Aron Cotruș (readus în actualitate literară de editia și de monografia lui I. D. Bălan), Vladimir Streinu, Zaharia Stancu, Petre Pandrea, Cine a apucat să cunoască pe unii dintre cei evocați cu atita căldură și generozitate de V. Cărianopol, îi va rămâne pe veci recunoscător pentru ceea ce a adăugat la portretul cunoscut al unor scriitori de prestigiu. Sînt două articole despre Vladimir Streinu (ar fi implinit acum 80 de ani, alături de Șerban Cioculescu, sărbătorit zilele trecute la facultate), în care e fixată personalitatea eminentului scriitor și critic din tinerețe. I-am putea adăuga conturul de cercetător și filolog, din epoca redactării Dicționarului Eminescu acum un sfert de secol, sub conducerea lui Tudor Vianu. Celor spuse în acest volum le-ar spori nimbul eruditiei și al talentului poetic, echivalent cu cel critic aplicat atitor probleme de nuanță expresivă din lexicul eminescian, despre care a scris Vl. Streinu. M-am oprit și la evocarea poetului erou Ion Sugariu, dispărut dramatic în războiul din Cehoslovacia la 1 febr. 1945; am crescut împreună în liceul din Oradea și ne-am despărțit în primăvara tristă a lui '44, fiecare mergînd la altă unitate de front. Mai norocoși, citim azi portretul lui în această carte și, cu discreție, de atîtea ori, trecînd de la om la om în cartea lui V. Cărianopol, zicem cu Goga: Nu cite-au fost imi vin în minte / Ci cite-ar fi putut să fie”.

Cititorul mai găsește aici vechi scriitori ai acestui secol, aproape uitați azi, din păcate: N. Dunăreanu, O. Dessila, Traian Lalescu, Tudor Măinescu, precum și apropiații prieteni ai autorului, cărora le închină gândul melancolic al preturii și speranța dăinuirii lor în panteonul culturii naționale: Nicolae Tăutu, C. N. Negoiță, Mihai Straje, Teodor Scarlat, N. Crevedia. Am avut ocazia să vorbesc la unele cenacuri literare despre aceștia din urmă. O amintire aparte păstrează despre N. Crevedia din epoca muncii comune la dicționare în Institutul de lingvistică, prin 1956; retras, anonim, Crevedia s-a legat de cei ce-l știau și-l prețuiau de ani de zile, din vremea gloriei sale interbelice. Mi-a pregătit o antologie din volumele lui, frumos scrisă de mină, cu tuș, zicîndu-mi cu vorbă cunoscută în Junimea: „Păstrează-o pentru mai firziu!” — ceea ce am făcut (poate e editură va vrea s-o tipărească în amintirea poetului care a fost...).

Un cuvînt final de prețuire sinceră pentru amintirile lui V. Cărianopol.

GH. BULGAR

Perspectiva personajului

De aceeași păstă groasă, aluvionară care este scriitura obișnuită a lui Platon Pardău, mai ales în romanele așa-zisului „ciclu al Dorunei” (Scrisorile imperiale, Omul coborît din turn și parțial Diavolul de duminică) autorul construiește în ultima sa carte — **Limita de vîrstă** (Editura Cartea Românească, 1982) — un surprinzător roman al romanului, furnind o temă „la zi” și foarte realistă, cum este cea a conștiinței și destinului unei ipostaze umane — aceea a activistului — într-o formulă mai puțin realistă — monolog la persoana a doua —, care coroborează experiențe livrestre multiple, de la Gide, pînă la M. Butor și Le Clézio. **Limita de vîrstă** este un roman al romanului din perspectiva personajului și nu a autorului, izbutind o structură romanească suplă, eliberată de false rigori. Cartea se încheagă dintr-o suită de pseudodialoguri ale lui Sebastian Georgescu, activist cu vechi state de funcțiune, cu Scriitorul, personaj-ogîndă, prezentă exclusiv receptoare, mută, totul în vederea scrierii unei cărți pe baza materialului de viață oferit de Sebastian Georgescu. Cele treisprezece nopți compun din fragmente aparent dezordonate portretul eroului, aflat în acel punct al traiectoriei sale existențiale — „limita de vîrstă” — de unde se deschide o turnantă cu implicații multiple în economia lui sufletească: Sebastian Georgescu este trecut într-o muncă de mai mică răspundere, socotită ca fiind mai potrivită pentru un om de vîrstă lui.

Deja maestrul al supraetafajărilor epice, acreditat astfel de câteva din romanele lui anterioare, P. Pardău împletește aici un **epic pe orizontală** — al evoluției emanante pasive (vezi și visul lui Sebastian Georgescu cu scara orizontală), mai mult analitică și mai puțin faptică, a eroului principal, cu un **epic pe verticală** — al intîmplării (romanul de dragoste Jimi-Zizi, transformarea lui Miki), al crizei (miniile tot mai acute ale Mariei, în care recunoaștem dealtfel tipul coleric, pasional, hipersensibil, al eroinelor sale). Raportul personajului central cu celelalte este unul de subordonare: Maria, Scriitorul, copiii, Șeful, Grapini, Bedrulea nu sînt altele decît oglinzi, în care Sebastian Georgescu se privește pe sine, într-un bilanț neliniștit, minat de indoiala de a nu fi făcut întotdeauna ce trebuia făcut, de a nu fi înțeles mereu tot ce era de înțeles. „Fiecare așteaptă de la o carte nu ce îi dă autorul, ci lucrurile pe care nu și le poate da singur, se cîstește pe el” — filosofează într-un loc Sebastian Georgescu, cu o frază-cheie pentru descifrarea sensului acestei cărți: nevoia de a înțelege, de a ordona, speranța de a pune faptele vieții într-o relație inteligibilă, cu ajutorul cărții (confesiunii, autoanalizei). **Limita de vîrstă** este un roman fără final, sau cu un final permanent aminat. Nici unul din firele epice nu se finalizează cu adevărat, iar transferul de personalitate de la Sebastian Georgescu către Scriitor, metamorfoza care pare să-i suprapună către sfîrșit, prin scoaterea din scenă a Scriitorului și înlocuirea lui treptată cu Sebastian Georgescu, rămîne incompletă, abia sugerînd un posibil deznodămînt, prin care **personajul** ar deveni autor.

Regăsind în **Limita de vîrstă** câteva elemente ale geografiei interioare a prozei lui Platon Pardău: mina (catacombele, peștera, subsolurile în celelalte cărți), **nostalgia pădurii** (meseria lui Sebastian Georgescu era cea de sculptor de mobilă), iarna, lipsită aici de dimensiunile de cataclism benefic din **Omul coborît din turn** și redusă la tirania sterilă a gerului, **căprioara** (simbol al mesajului unei ordini, aici aceea a naturii), etc., nu regăsim totuși și acea temperatură a întrebării, acel dramatism al căutării sensului existenței. Sub aceste **măști-personaje**, mai mult sau mai puțin contorsionate de efortul autopacificării prin înțelegere, prin aflarea principiului ordonator, pare să se ascundă — ne-o sugerează **Limita de vîrstă** — un scepticism moderat, degustînd însă cu voluptate deliciale **jocului**.

TANIA RADU

MUZICA

Aplauze cu... Post-scriptum

În mod sigur, spectatorii bucureșteni nu vor uita curînd „Aida” prezentată pe scena Operei Române, între altele pentru aportul deosebit adus de interpreta rolului principal, soprana Maria Bieșu din U.R.S.S. Artista este o veche cunoștință a noastră și în acest spectacol ne-a reconfirmat marea valoare și impresionanta carte de vizită a prezențelor pe cele mai mari scene lirice ale lumii. A fost o Aida de o mare complexitate, interpreta punînd în valoare întreaga frumusețe a celebrii partituri verdienne: taina iubirii — sugerată de delicate pianissimo-uri, precum și exprimarea celor mai expresive sentimente: de ură, de disperare și speranță, de zăbucium și sacrificiu, cu ajutorul unei game de superbe și întinse sonorități de care dispune această soprana.

I-a dat o strălucită replică Octavian Naghiu, al cărui Radames credem că a fost una din cele mai frumoase realizări ale carierei lui artistice. Vocea i-a sunat amplu și generos, sigură și luminoasă, egală în nuanțări și efecte cu realizările de vîrf ale acestui rol pe scena Operei Române. Amnasro, interpretat de David Chanesian, a fost copleșitor! Inconfundabila voce a acestui mare cîntăreț și prezența sa în spectacol au fost egale cu o mare demonstrație, cit de mult înseamnă pentru un artist liric să fie și un mare actor! În permanentă ascensiune, Rodica Mitrică-Bădîrcea a fost și ea la înălțimea ilustrațiilor ei partenere.

În limita partiturilor oferite de rolurile Regelui și al lui Ramfis s-au achitat foarte bine de sarcina interpretării lor Dan Zancu și Nicolae Florei. Dar... adăugăm acestor aplauze și un...

P.S. Nu putem trece peste două mari deficiențe, care s-au făcut simțite în mod jenant și în acest spectacol. Spunem și în acest spectacol, pentru că

Desen de RALUCA SLOBOZIANU

În urmă cu numai câteva zile, la un „Rigoletto” cîntat magistral de Nicolae Herlea, unul din minisururile pe care le vom semnala s-a făcut, și atunci, la fel de penibil simțit.

Este vorba (referindu-ne doar la „Aida”) de balet, a cărui prezență a echivalat cu înlocuirea măiestriei și tehnicii, a grației și armoniei, cu dilettantismul și neglijența.

Dar cel mai trist și la fel de greu de trecut cu vederea „aport” la acest spectacol, ca și la cel cu „Rigoletto”, a fost adus de orchestra.

Stridențele corzilor din uvertura operei, temporile date peste cap în scenele de ansamblu și mai ales (și cel mai grav!) acompaniamentul soliștilor, au creat adevărate momente de stupeoare în sală, motiv pentru care dăm dreptate unui spectator, care spunea că după o asemenea „demonstrație”, la Opera Română este absolută nevoie de un concurs drastic, din juriul căruia să facă parte, în afara specialiștilor, și doi, trei melomani onesti, în vederea selecționării unor instrumentiști și dirijori de certă valoare!

LIVIU TUDOR SAMUILA

CAP LIMPEDE

La circ e liniște

Nu cu mult timp în urmă am fost spectator al Circului din București. Trebuie să o spunem, cu această nouă ocazie, circul nu m-a mai impresionat, sau dacă a făcut-o, a fost într-un mod neplăcut. Prostul gust are porți deschise. Mai întii, corpul de balet. O spunem sincer, un frigider ar dansa mai bine. Este o muzică după care se dansează, dar fiecare o face pe propria răspundere și îndeminare. Apoi, trupa comică. Ea nu delectează pe nimeni, mai mult, întristează amar pe toți cei prezenți. Profesionalismul, cit și conceperea programului acestei trupe, este undeva mult sub nivelul mării. Să știi că în sală nu ride nimeni. Prezentarea spectacolului: acceptabilă, desi neinspirată, mai ales prin folosirea unui Donald rîtoiu, de care copiii trebuie să-și fi adus aminte din desenele lui Disney. Însă, vai, amintirea frumoasăle este în-

tunecată. În rest, spectacolul propriu-zis de dresură și iluzionism încearcă să salveze bunurile și copiii. Apar cățeluși care merg în șir indian, cai care fac slui, rate care apar din pălărie, lei care merg cu motocicletă. Iaci, boi, ponei, armăsari. În fine, acrobații cu execuții sigure, aduc o tentă de culoare și dinamism. Din păcate n-am avut ocazia să urmărim și evoluția trupeii de zburători Ganea, a cărei valoare este de nivel internațional. Spectacolul se termină și copiii se duc acasă, vi-sînd probabil păduri tropicale sau doar terenuri virane. Ca aspect general, ceea ce numim spectacol, este un produs de calitate medie, necompetitiv. Dresurile n-au elemente „tari”, surprinzătoare. Circul a evoluat mult în zilele noastre, nu mai e ca pe vremea lui Sidoli, o evoluție de care se pare că ZOO-CIRC nu e conștientă. Din această pricină probabil că fotografiatul la circ este interzis, cum aveam să

aflăm. Probabil, ca să nu se observe lipsa de inițiativă, preocuparea pentru un spectacol autentic, competitiv. Dar se observă. Cum spunea un copil: „mie mi-au plăcut lei”. (George Cușnăreanu)

C.T.C. sau : „Căutați, Tovarăși, Controlul... ! ?”

Se găsește (sau nu se mai găsește ?!) la ora actuală, în librării, o instructivă și amuzantă cărtușie pentru copii, semnată de STELIAN FILIP și copertată de plasticianul SABIN ȘTEFANUȚĂ : „Jocul cuvintelor” se numește ea și poate face, fără nici o indoială, deliciul atît al puștilor, cit și al celor maturi. Am primit la redacție un exemplar din această carte de mini-poezii (are și dedicație: „La mulți ani! Cu drag Mama, 1982, 0811.1982”). Și iată ce citim în ea, răsfoind-o la intîmplare: „Floarea-soarelui, se știe, De-o lovești în pălărie

Cînd e vinătă și slabă Și-ndoită ca o babă Bibeloul de găoace Se desface În capace, Ca să Iasă, La lumină, Puil galben de găină...”

...Renunțînd la ideea că ar fi poate vorba de o parodie la Tristan Tzara, totuși nedumerit, mai dai o pagină și dai peste poezia „Un butoi”; iat-o: „Pintecosu-ncins cu fier Și zvirîl într-un ungher Ar putea să care-n foale Mii și sute de ocale (...) N-a cărat nici vin, nici bragă, Pentru că-i lipsește-o doagă ! Ci sînt doi boboci de rață, Cumpărați mai an din piață, Cînd erau mici, mititei, Doar ca să mă joc cu ei (...) Dar și-acuma, nesătuii, Vin la trap, cînd îi strigi: Puil !” (N.A. — ? ! ? !)

Și deodată, Alarmată, S-a pornit pe cîrîit : — Craa ! Cra ! Cra ! Uite, na ! Nu știu ce ștrengar De-aurea Pe lingă fiece ureche Natura însăși și-a plantat (Ca semn că-n lume n-ai pereche !)

Cite-un copac adevărat. (? ! ? — N.A. — ? ! ? ?)

STOP ! — stop, firește : ce se petrece ? ! Ne aflăm în fața unui nou curent literar ? Luăm cartea de-andoaselea, o răsfoim pagină cu pagină, și descoperim pagini albe ! (verificînd „CUPRINSUL” cărții : „Distratul” și „Zmeul” — pag. 23 ; „Invitație” — pag. 24 ; „Bibeloul” — pag. 27 ; „Puil” — pag. 30 etc. lipsese).

„La mulți ani ! Cu drag Mama, 1982...” Un copil a deschis o carte... — nu sună frumos ? ! Cartea a apărut la Editura ION CREANGĂ.

Conform casetei însă, ea a fost tipărită la Intreprinderea poligrafică

Sibiu, Șos. Alba Iulia nr. 40. Cum să inchei, stimatei tovarăși de la această întreprindere ? ! „Fără pic de stimă — H. P.” ? !

Nu. Închei, pur și simplu, cu : fiii fraților, mai atenți ! (Horia Pătrașcu)

Utilitatea utilului

Mai multe scrisori sosite la redacție readuc în atenția noastră — și, pe această cale, și în atenția factorilor de răspundere — o problemă veche și, din păcate, reeditată an de an : aceea a broșurii **Admiterea în învățămîntul superior**. Destinată, în mod firesc, să informeze pe candidații la concursurile de admitere în instituțiile de învățămînt superior despre condițiile de desfășurare a acestor probe, volumul nu-și poate îndeplini aproape niciodată menirea, apărînd întotdeauna nepermis de tîrziu, de obicei cam prin luna mai, deci cu numai două luni înainte de susținerea concursului. În asemenea condiții, înflorește marea e tardivă și aproa-

Spectacol eveniment

BARBUL VĂCĂRESCUL... OCCISIO GREGORII...

Supunem atenției dumneavoastră un spectacol mai puțin obișnuit în lumea scenei noastre, un spectacol care a provocat entuziasmul, care a fost elogiat și aplaudat de critici dar și contestat parțial sau în întregime. Un spectacol compus din primele texte dramatice care se cunosc până acum în literatura română. Pentru o mai bună orientare în dezlegarea nuanțelor acestui spectacol și relevarea sensurilor sale majore, ne-am hotărât să punem față în față punctele de vedere ale realizatorului principal, regizorul Alexandru Tocilescu, ale kolegei sale, regizoarea Cătălina Buzoianu, ale criticului și istoricului de artă Constantin Măciucă și ale redacției.

Alexandru Tocilescu

— Alexandru Tocilescu, ai fi putut trăi liniștit, mai departe, fără acest spectacol?

— Greu de spus. Acest spectacol mă frământa de câțiva ani. Îi visam realizat ca în scena cu actorii din Hamlet de Shakespeare, scena dinaintea spectacolului propriu zis oferit în cinstea curții Danemarcei. Mă obseda relevarea „tragicului buf” care era în fond cheia reprezentăției. Pe de altă parte, aceste vechi texte românești care nu sînt numai niște scheme pur și simplu sau niște încercări naive și întâmplătoare, reprezentau în mod esențial un anumit fenomen prin prisma unor evenimente de o actualitate imediată pentru timpul scrierii lor. În simburile lor de adevăr există trimiteri spre zone înalte ale zăpezilor eterne. Vechimea lor, vechimea limbajului lor le conferă de asemenea un mister. Mister care e generat chiar de faptul că vin din alt timp, că sînt mesaje primite din altă epocă. Apoi, textele imbricate în acest spectacol mi-au permis, spun eu, să desenez pe scenă un eseu asupra destinului unui popor dintr-un anumit spațiu, supus unor anumite flagelări și cutremure lăuntrice, unor anumite influențe și care a învățat să facă haz de necaz. De aici și fantasticul amestec de tristețe, sfîșietoare uneori, cu izbucniri de bucurie, de la o clipă la alta. Poporul român este un popor tonic, optimist. El pune întotdeauna binele înaintea răului. Deși a suferit de atâtea ori în istorie, deși a fost de atâtea ori răvășit de istorie, el a supraviețuit prin speranță, printr-o extraordinară speranță, imaginându-și, în momentele cele mai grele, ce bine îi va fi cînd îi va veni rîndul să-i fie bine! Astfel se petrec lucrurile și cu „Barbul Văcărescul...”, de pildă. În plină teroare, oamenii, adunați la crîșmă, discută politica vremii cu teamă, să nu fie auziți, dar clipa de plăcere cînd beau vin sau cînd iubesc nu și-o pot înfrîna.

De aceea, am căutat ca în acest spectacol să nu se desfășoare nimic la voia întâmplării. Ca fiecare gest să capete o anumită semnificație. Și lucrul acesta se vede începînd cu decorul: reprezintă o bătaură țărănească. În fundal, o cascadă de perne pe care se urcă cei ajunși, pe măsură ce se ajung. Ca apoi, cînd sînt vinturați de istorie, să se reîntoarcă la locurile lor de pe pămîntul bătătorit de generații.

— Prin urmare, care e importanța acestui experiment în activitatea dumentală de regizor?

— Am făcut acest spectacol din necesități vitale. Pentru că piesele descoperite mai de mult, dar care fac parte din fondul nostru principal de manifestare prin teatru, sînt eliberate de orice formalism. Sînt esență. Dacă puneam orice altă piesă de teatru cunoscută din dramaturgia noastră sau străină, eram pîndit, fără să vreau, de o seamă de prejudecăți. Aici m-am simțit liber, mi-am putut exprima liber, de pildă, punctul de vedere că sîntem un popor capabil să ne găsim fericirea în orice moment al existenței noastre, oricît de tragic ar fi. Și acest lucru vine dintr-o mare curățenie sufletească, a noastră, a românilor.

Constantin Măciucă

— Prin spectacolul inaugural, Teatrul Bulandra a marcat deschiderea stagiunii bucureștene cu un relevabil act de cultură. Sfidînd blazarea abulică a celor ce reduceau patrimoniul dramaturgic la operele consacrate, suscitînd interesul pentru două piese considerate inaple să genereze un spectacol rezonant — *Occisio Gregorii...* atribuită lui Samuil Vulcan (asupra căreia s-a oprit, cel dintîi, Teatrul din Ora-

dea) și Barbul Văcărescul, vînzătorul țării — de Iordache Golescu — Teatrul Bulandra stimulează interesul pentru reconsiderarea unor scrieri ce au contribuit la constituirea comediei și dramei istorice, principalele filoaane dramaturgice ale veacului trecut.

Este meritul lui Alexandru Tocilescu de a fi reușit să sudeze cele două texte — scrise la o distanță de o jumătate de veac — într-un spectacol unitar, cu semnificații reverberante. Unora, această fuziune, realizată în formula teatrului în teatru, li s-a părut nu insolită, ci insolentă, violentînd purismul clasicist al organicității fiecărei plese. Nu împărtășesc această opinie. Formula adoptată de regizor mi se pare dictată pe de o parte de factura textelor dramatice — a căror structură a fost respectată —, iar pe de alta, de o viziune atașată nu de înțelesurile limitate ale faptelor atestate documentar, ci de spiritul și mișcarea istoriei, mai revelatoare decît amănuntul particular. Este o viziune shakespearizantă — gravată de altfel pe tradiția dramaturgicilor noștri istorice, clasice și contemporane, culminînd în „ipoteza dramatică” — ce beneficiază de o mai mare libertate de gîndire, descoperind în eveniment procesul, în fenomen, esența. Într-o asemenea viziune mecanismele puterii, cu articulațiile lor complexe, sînt luminate mai intens, supunînd inerțiile conștiințelor unui șoc revitalizator. Ca o consecință directă — personajul se estompează ca individualitate, contopindu-se cu masa care se configurează pregnant ca factor de propulsie socială. Modalitatea principală de exprimare a acestei viziuni este mișcarea scenică — trasată de o imaginație prodigioasă — ascundînd în aparenta ei revărsare, un coerent desen interior.

Alexandru Tocilescu își reafirmă originalitatea viziunii, dar și preocuparea de a-și revela mijloacele cu care operează. Nu o dată, regizorul a fost sclavul fanteziei sale explozive. În ultima vreme a izbutit s-o domine în mare măsură, dar efortul trebuie continuat, fiindcă și în acest spectacol fantezia este uneori nu un mijloc, ci un scop. O mai atentă alternanță a planului comic cu cel grav, pentru a evidenția ideile forte, ca și o mai exactă delimitare a procedurii „teatru în teatru” ar fi conferit un plus de claritate acțiunii dramatice. Sînt cîteva teme de meditație pentru un regizor care a găsit în excelența trupă a Teatrului Bulandra un mediu propice de valorificare a generoaselor sale resurse artistice.

Cătălina Buzoianu

Spectacolul lui Tocilescu e solid articulat, de altfel ca toate celelalte spectacole ale sale, se ține zdravăn pe picioare pentru că e viu, autentic, proaspăt și spune omului ceea ce vrea el să audă, astăzi, aici, la noi. Apoi e un spectacol interesant pentru că aduce în „peisajul bucureștean” o modalitate teatrală pe care am practicat-o cu toții cînd am terminat institutul. Mai ales pe scenele teatrelor de provincie care ne adoptaseră cu mai multă sau mai puțină generozitate. Cu o excepție: Dan Micu, al cărui spectacol cu „Lăpusneanul” la Casandra a fost prezentat, totuși, în București. Revitalizarea vechilor texte și a sintezei de mijloace orientale și occidentale de pe teritoriul principatelor române fusese marea ambiție sau una dintre punctele cheie ale „declarației dela Islaz” a generației noastre. Faptul că acest punct de vedere irumpe astăzi cu sevă, farmec și vitalitate pe o scenă bucureșteană, în continuarea altui succes, este o mare victorie. O redută a scenei bucureștene a fost cucerită într-un real spirit de echipă, și nu mai are rost să comentăm cît de fericit inspirat a fost Teatrul Bulandra angajînd printr-un singur concurs o întreagă promoție de tineri actori fără aportul cărora spectacolele lui Al. Tocilescu nu ar fi fost posibile! Pentru că a face astăzi cu adevărat „teatru de echipă” începe să devină o problemă. În orice caz în sensul în care acest tip de spectacol studentesc îl reclamă. Invidiind prospețimea unor spectacole de la Casandra, libertatea de acțiune în afava clișeelelor actoricești sau ideii de rol, asistiți acum cu încintare la această transfuzie de tinerețe în ansamblul matur al Teatrului Bulandra. Nu spun „bătrîn” pentru că Teatrul Bulandra rămîne un colos plin de forțe zburlete, încăpăținate (atenție, nu „latente”!), o școală, poate singura școală pe care teatrul românesc a avut-o cu adevărat, sistematic, timp de mai mulți ani. Un fel de Old Vic londonez, de Sary Teatr din Cracovia. Un mecanism atît de bine pus la punct, încît a mai funcționat ani de zile, nu din inerție, ci din solidă profesionalitate. Atît de solidă încît pentru orice regizor venit în afara ceasornil-

cului și a ucenicului vrăjitor care au reglat acest mecanism, capcana era aproape mortală. Am înțeles mult mai tîrziu cît de solidă era dreptatea cu care se apărau membrii acestei formidabile echipe și cît de periculoasă putea deveni sabia sau ghilotina oarbă a acestei dreptăți. Marea trupă a Teatrului Bulandra devenise o echipă de „robepieri” neiertători.

Sper să nu se supere pe mine unii actori, oameni pe care îi stimez și îi admir și îi înțeleg. Au constituit o echipă de „monștri sacri”, al unor zile glorioase, o echipă de cavaleri leali pînă la moarte jurămîntului potirului sfințitului Graal, ceea ce nu poate fi mai nobil în meseria noastră. Cred însă că revoluția așteaptă și, dialectic inevitabilă, pe altoiul acestei tradiții glorioase, că evoluția „stilului Bulandra” începe cu acest moment al fuziunii dintre generații, impact care poate fi uneori dureros și pentru unii și pentru alții. Deocamdată sînt două colective în trupul „rodinian” al „gînditorului” de la Bulandra. Cei care vom trăi vom vedea cum se va încheia și cum se va desăvîrși această alcătuire. În încheiere aș dori să păstrăm un moment de adevăr, de emoție (nu de reculegere, doresc ca acesta din urmă să vină cît mai tîrziu) pentru profesorul nostru, al lui Tocilescu și al meu, regizorul Ion Olteanu care a redescoperit pentru prima oară cu cîteva ani în urmă o parte din acest spectacol, pe scena din Oradea. De la el am învățat să respectăm tot ce e nobil în „moștenirea noastră culturală”, de la el am învățat să venerăm „orizontul spiritual” al literaturii noastre vechi. Ion Olteanu l-a iubit mult pe Tocilescu și a crezut în el încă de pe vremea cînd era doar un copil teribil, talentat, inteligent dar căscat și tembel, care decreta la seminarul de istoria literaturii universale că „Balzac e pisica neagră a literaturii!”

Spectacolul Teatrului Bulandra are parfumul începuturilor de cronică, farmecul basmelor orientale, aerul vitriolant al pamfletului politic, violența unei tragedii de curte domnăscă și disperarea dar și umorul multimilor înșelate de promisiuni nerespectate. Piese din care se compune această reprezentare sînt esențe ale unor evenimente istorice, ale unor fenomene cu semnificații ce depășesc limita conjuncturală a epocii. Ele se constituie în structuri veritabile de teatru care se regăsesc mai tîrziu în teatrul nostru elevat racordat la exigențele vremurilor din care au izbutit Alecsandri și Caragiale. Spectacolul e construit fabulos, e o investigație de imaginație care depășește condiția imediată a unor restituiri. Regizorul Alexandru Tocilescu dirijează și de această dată o echipă uriașă de actori care scriesc mai multe parituri prin travestiri făcute „la vedere”, spulberînd convențiile confortabile și amintînd de teatrul popular sau de bilei, dar într-o tonalitate savantă, folosind cu admirabilă strategie formula de teatru în teatru. Ansamblul e orchestrat aproape perfect, pînă în cele mai subtile detalii. E colorat, e convins să joace într-un ritm sufocant, obsedant. Inventivitatea regizorului, prin colaborarea devotată a actorilor (pînă la sacrificarea liber consimțită a orgoliilor personale), atinge aici un prag înalt al artei de a visa scena cu ochii deschiși. Structurile textelor sînt desfăcute, dezamorsate cu precizie, analizate migălos, minuțios, și relevate prin soluții de mișcare, de dans, de gest, de rostire, de cîntare și de... incitare care mențin permanent spectacolul neașteptat, șocant. Decorul inventat de Dan Jitianu, spațiu deschis de curte fără gard, cu fundal de clopote și seară orientală de perne pufoase, costumele desenate și croite direct din țesături autentice și covoare din lăzi vechi de zestre românească, imaginate cu mare talent de Anca Pislaru, și muzica lui Iosif Herța reconstituind magistral ambianța sonoră a epocii, completează armonios desfășurarea reprezentăției. O reprezentare care, dincolo de unele exerciții de fantezie brilante în sine, apropie teatrul nostru, mai bine zis arta noastră scenică de un teatru de esență. Un teatru care sondează destinul omului și al mulțimii în istorie, care pune problemele vieții și morții, care triumfă prin metaforă, care bucură și iluminează.

ADRIAN DOHOTARU ■

CAP LIMPEDE

pe de prisos, iar pregătirea candidaților nu se poate face decît „pe di-buite”, începînd, evident, încă înainte de fericitul eveniment. Oare Ministerul Educației și Învățămîntului, Editura didactică și pedagogică nu pot face chiar nimic pentru a reda unei publicații atît de utile propria ei utilitate?... În cazul de față, nimic mai neadevărat decît zicala „mai bine mai tîrziu decît niciodată...” (Tania Radu)

FESTIVAL AL CENACULURILOR SĂTEȘTI

Pentru a treia oară în ultimii ani. Cicirăul. comună aflată nu departe de Exploatarea minieră Iba și de reședința județului Maramureș, a găzduit Festivalul biennial al cenacurilor sătești. A fost o ediție cu o largă participare — peste 100 de creatori de poezie, proză sau culegători de folclor din 30 de județe — și un program dens: o dezbatere pe teme de creație

invitați scriitori și critici literari printre care Nicolae Prelipceanu, Horia Bădescu, M.N. Rusu, Petru Poantă, Stelian Vasilescu; o vizită la casa memorială „Vasile Lucaciu” din Sisestii, lansarea noului disc al apreciatului solist de muzică populară Nicolae Sabău, originar din Cicirău și desigur, un recital al laureaților.

După o atentă lecturare a manuscriselor juriul a acordat 22 de premii și mențiuni, 4 diplome pentru activitatea meritorie a cenacurilor „Amfitrion” din Ruginoașă — Iași, „Tudor Mușatescu” din Mioarele — Argeș, „Mihai Eminescu” din Petrova — Maramureș și cenacului „Paul Tîrbățiu” al poezilor țărani din Caras-Severin. Prestigioase publicații ca Tribuna, Steana, Familia, România literară, Amfitrion, Vatra, Orizont, Cronica, Convorbiri literare, Cîntarea României, Albina au acordat premiul unor talenți creatori din lumea satelor: muncitorul

sești — Maramureș, mine-rului George Bocsa din Mușca — Alba, electricianului de mină Nicodae Nicoră din Baia de Aries — Alba, profesorului Nicolae Băciut din Gălești — Mureș, studentului Ioan Negru din Valea Drăganului — Cluj s.a.

Dealtfel Festivalul cenacurilor sătești de la Cicirău s-a înscris în bogata suită de manifestări organizate în întinpinarea Conferinței naționale a partidului și a aniversării Republicii. (Radu Levărdă)

„MADAME”, sau „MADAMA BUTTERFLY”?

Multă vreme, după război, pentru motive pe care iubitorii de muzică nu le-au înțeles, celebra primă operă exotică a lui Giacomo Puccini a fost reprezentată la noi sub numele japonez de Cio-Cio-San al personajului principal, demna și nefericita gheșă din Nagasaki. Pe parcursul operii, acest nume este pronun-

nu i-o fi plăcut oare titlul original și original de „Madama Butterfly”, dar operă de libretisti (L. Illica și G. Giacosa) și de insuși Puccini?

A venit apoi vremea cînd bunul simț a invins și numele operii a fost scris pe afișe, în reviste etc. așa cum l-au vrut autorii de mai sus.

Dar n-a durat mult, forma italiană „Madama” (cu a final) nu a plăcut cuiva și a fost francizată în forma „Madame”. Este adevărat că termenul italian derivă din cel francez dar ne întrebăm: cu ce drept s-a alterat titlul stabilit de autorii operii? Mai ales că „Madama” nu corespunde exact, ca înțeles, lui „Madame”. Sîntagma „Madama Butterfly” apare în operă o singură dată, cînd prietenele se adresează tinerei măritate, îndată după semnarea actului de căsătorie „alla giapponese”. Aceasta le corectează imediat, întîlnindu-se cu mindrie „Madama F. B. Pinkerton”, dînd termenului vechi înțeles de

„Femeie (soție) de rang mare”.

Forma franceză s-a păstrat cu sfințenie și o putem citi și astăzi, pe afișele Operei din Capitală, în „Dicționarul de muzică” din 1977, în presă etc. Culmea a fost atînsă zilele trecute la Constanta, unde un afiș, prezentat și pe micul ecran TV, invita lumea să vadă și să audă opera „Madamme (cu doi m) Butterfly”. Deci, de la o alterare nepermisă s-a trecut la o alta mai gravă...

De ce toate acestea? Poate pentru că forma „Madama” căpătase în trecut, în limba română, o nuanță... peiorativă? Ar fi un motiv ridicol. Este iarăși adevărat că, în italiană, apelativul „Madama” era încă în timpul lui Puccini foarte rar folosit. Se mai aude, însă nu prea des, în Piemont, unde a operat intens influența franceză și mai cu seamă cea romensală. În Torino, capitala Piemontului, o tinăra doamnă este întîmpinată, în dialect, cu hipocristi-

cul „Madamin”. În același oras există un celebru palat, ridicat în sec. XIII pe o veche construcție romană cu două turnuri, care în 1637 a fost restaurat de Maria Cristina, regentă după moartea sotului ei, ducele Amedeo Vittorio L. Era numită Madama Reale, „reale” însemnînd regală, regentă sau domnitoare.

Opera a fost reprezentată în premieră la Milano (Teatro alla Scala, 17 feb. 1904), cu un succes răsunător. Nu a întîrziat însă triumful. Pe coperta libretului pe care-l am acum în față stă scris limpede: G. Puccini / MADAMA BUTTERFLY / da John L. Long e David Belasco / tragedia giapponese / di L. Illica e G. Giacosa / Edizioni Ricordi / 1904.

Cît timp va mai fi denaturat titlul acestei capodopere pucciniene? De ce nu se renunță la Madame care acum, în românește, nu sună mai bine decît Madama de acum zece de ani? (Dem. Urmă)

ÎN SANCTUARUL UNIRII, ÎN INIMA DE DOR A ARDEALULUI

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

Catedrala Reîntregirii

Localitatea : Alba Iulia, 1 decembrie 1982, orele 13 și orele 18

Condiții de desfășurare : Catedrala Alba Iulia și sala Casei de cultură

Număr de participanți : 100 în catedrală și 1.000 în sala Casei de cultură

Durată : 1 oră și 30 de minute, prima manifestare, și 5 ore și jumătate, cea de-a doua

Atmosfera : pioasă, înălțătoare, vibrant patriotică în prima prezentă; fierbinte și la fel de vibrantă în cea de-a doua

Calitatea : ambele manifestări au atins cotele unicității

Noutăți : am înregistrat un debut de clasă prin Dinu Bodocan, interpretând două cintece pe versurile poetului rus Serghei Esenin

Aportul organizatorilor : foarte bun

Am pornit imediat după spectacolul de la Sîntu Gheorghe, înfruntînd oboseala și noaptea, furînd în dimineața sosirii noastre la Alba Iulia doar cîteva ore de somn, pentru a putea fi prezenți la sărbătorirea marelui act al Unirii. N-aveam să ocolim deci „Catedrala Reîntregirii” din vechiul Bălgrad, stînd parcă în inima Ardealului ca însăși întocmai unei inimi, inima lui Horea, poate, îngropată aici, pulsînd pînă în ultima clipă din dragoste de frați, sau marea inimă a lui Mihai, poate, care nu putea iubi neamul său decît întreg.

Momentele realizate aici de membrii cenaclului, integrate aceluia aduse prin contribuția slujitorilor acestui lăcaș, au vibrat sub clopotul clocoțitor al dragostei de țară și neam, de dor și recunoștință față de martirii libertății și unității naționale de faptă și cuget.

Prezența poezilor Ioan Alexandru și Adrian Păunescu, a tinerilor reprezentanți ai muzicii tinere, adunați în cenaclul nostru din patru colțuri de țară pe locul unde Mihai Viteazul se înscăuna Domn al Țării Românești, al Moldovei și al Ardealului, realizînd astfel cel mai măreț vis al românilor din cele trei provincii, este o dovadă a temeiniciei peste veacuri a acestui act, validarea sa în istoria vie. „Istoria-ntrăgă cu lupte și jertfe / trăiește-n unirea de azi” și asta emoționează cu deosebire aici la citiva pași de locul suplicului martirilor Horia, Cloșca și Crișan ca un simbol al înduratei suferințe a acestui popor, nu de puține ori încercat dar niciodată îngenuncheat, dar, totodată, locul Marii Uniri, simbolul cel mai sugestiv al împlinirii sale.

Prin glasurile noastre a răsunat acest impresionant cîntec care este „Clopotul Reîntregirii” al lui Ștefan Hrușcă și Adrian Păunescu, s-a făcut auzit îndemnul vechi al înfăptuirii marelui ideal. „Treceți batalioane române Carpații”, s-au slăvit figurile marilor noștri eroi Ștefan cel Mare, Avram Iancu, Tudor Vladimirescu, reprezentînd cele trei provincii unite prin aceleași năzuințe de veacuri, s-a omagiat sublima ardere a marelui voievod al limbii românești, Mihai Eminescu, s-a ridicat în cîntec, drept și neclintit, catargul dragostei noastre purtînd spre înalt tricolorul Unirii de azi, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Mai tirziu, aveam să ridicăm peste temelia așezată în miezul acestei zile într-un loc ce împodobește străvechiul Apulum cu însemnele demnității naționale, aureolîndu-l, edificiul unui spectacol de excepție, petrecut seara, în sala Casei de cultură. Nici unul dintre spectacolele acestui turneu nu s-a bucurat de o participare atît de bogată. Au ținut să fie prezenți, din Hunedoara — grupul Canon, din Baia Mare — Traian Păcuraru, din Borsă — Ion Zubașcu, la care s-au mai adăugat valorosii cîntăreți localnici, Doru Chiaja și Vali Șerban. „Vă mulțumim pentru această seară extraordinară”, aveam să ne scrie mulți, foarte mulți dintre cei prezenți în sală sub faldurile tricolorului fluturat de brațele lor, sub cupola de cîntec ridicată de glasurile lor, sub impresia unei extraordinare bucurii. Și nu vrem să mai adăugăm nimic, ci doar să transcriem unul dintre aceste bilete ce

vorbește prin sine despre înălțimea momentului și despre forța transfigurării sale artistice : „Aici, unde e inima de dor a Ardealului, aici, unde fiecare frunză, piatră și fiecare suflet de român vibrează și trăiește româneste, aici, unde umbra lui Iancu se naște la ceas de seară, cînd se tingue toaca și pădurile îi cîntă durerea, aici trăim azi o clipă de vis.

Aici, acum, iubim, visăm și trăim bucuria lui 1 Decembrie... Să ne descoperim în sanctuarul Unirii. În Catedrala Reîntregirii bat clopotele istoriei. Mihai Viteazul intră cu sceptrul unirii în cetatea sfîntită cu singele martirilor din Apuseni, cu sufletul curat, adăpat la durerea unui neam. Aici, la poarta legendară a Transilvaniei arde candela nemuririi noastre. Aici, muntii ne leagă inima de moți și ne cîntă istoria. Filfite tricolorul și merită să ne închinăm în altarul Unirii.

Plîngem în această noapte a istoriei cu sufletele celor duși, cu durerea și puterea lui Ștefan și Mihai, cu legende și flujerul lui Iancu dezgropat din leagănul de brad al Apusenilor. Sfîntă aducere aminte. Trăiască Ardealul ! Trăiască Alba Iulia ! Trăiască arta adevărată !”

Un tot omogen

Localități : Cluj-Napoca, Sala sporturilor, 2.XII, ora 18, 4.XII, ora 19, 7.XII, ora 18 ; Dej, 3.XII, ora 18 și ora 22,30 — Cinematograful local ; Cimpia Turzii, 5.XII, ora 18 — Sala sporturilor ; Turda, 6.XII, ora 18 — Sala Teatrului.

Număr de spectatori : la Cluj-Napoca, în cele trei spectacole — 14 000 ; Dej — 2 000 în ambele spectacole ; Cimpia Turzii — 3 000 ; Turda — 1 000.

Durate : la Cluj-Napoca 6 — 7,30 — 7 ore în cele trei spectacole ; Dej 4 ore în ambele spectacole ; Cimpia Turzii — 6 ore și 25 minute ; Turda — 6 ore și 45 de minute.

Calitatea spectacolelor : la Cluj-Napoca, virful celor trei spectacole, toate de bună calitate, a fost atins în același timp. Există opinia că spectacolul din 7.XII a fost cel mai rotund. La Dej, în ambele spectacole s-a evoluat la cele mai înalte cote ale emoției. Cel mai bun spectacol din județ a fost înregistrat la Cimpia Turzii. La Turda am notat spectacolul cel mai profund, cel ce „va rămîne acolo unde ne stau lacrimile”.

Atmosfera : cu momente de maximă trăire, dar și cu unele dovezi de rutină au fost primite spectacolele din municipiul Cluj-Napoca. La Dej atmosfera incandescentă născută din nevoia de cultură adevărată a acestui oraș. La Cimpia Turzii și la Turda receptivitatea exemplară.

Noutăți : au fost lansate următoarele noi piese : Gil Ioniță „Să ne iubim”, Anca Ranga și Loredana Romanu „Colindul gutuii din geam”, Valeriu Penișoară „Abia acum”, Duce Bertzi „Sîngur fără nimeni”, Alexandru Zărnescu „Muzică instrumentală”, Pro Musica „Te salut, generație-n blugi”, Iulia Iosipescu „Sonet” (William Shakespeare), Traian Păcuraru „Linu-i lin” (colind maramureșean), Horia Stoicanu „Teroare pe strada mare” (versuri proprii).

Au debutat : grupul Sarmis din Tg. Mureș, Mireea Bocoș din Turda, Ionuț Abraham din Cluj-Napoca (mandolină), Cătălin Nemeș din Cluj-Napoca (recitare), Roberto și Monica Geazy din Cluj-Napoca, Adriana Diaconu din Cluj-Napoca (în limba germană), Corina Opreș din Cluj-Napoca (în limba franceză), Sanda Lăcătuș din Cluj-Napoca (rock vocal împreună cu grupul Iris).

Alte participări : grupul Colindă din Cluj-Napoca, Dinu Bodocan, Nicu Alifantis, Mihail Stan.

Aportul organizatorilor : foarte bun și la obiect în localitățile județului. În ciuda preocupării organizatorice aplăudabile, a celor din Cluj-Napoca, a fost rekvată o lipsă, o deficiență de dozaj a efortului de satisfacere a nevoilor reale de spectacole ale oamenilor.

Cluj-Napoca, trei spectacole. Dej, cu două în aceeași zi, Cimpia Turzii și Turda, cu alte două, au constituit punctele de reper ale microstagionii cenaclului nostru în județul Cluj. Aveam să demarăm mai greu (și asta nu din pricina noastră) în încercarea de a satisface mai pe larg nevoile exprimate de tinerii acestor locuri prin dorința de a participa la manifestările noastre. Problemele de organizare au fost reale dar nu imposibil de depășit. Cel de al doilea spectacol din Cluj-Napoca precum și celelalte din județ au demonstrat-o cu prisosință. „Fiți bine veniți, acum și-ntotdeauna, dragi și statonici prieteni”, ne-au scris imediat după sosirea noastră două tinere, Lena și Moni, alăturîndu-se altora și altora asemenea. Iată, înghă urările de succes și sănătate, Alexandru V. adaugă : „Am văzut toate spectacolele din Cluj. Tineretul de aici este un tineret receptiv și cald pentru care, cel puțin de această dată, s-au creat condiții să fie posesorul unui bilet de intrare la actul de cultură pe care îl prezentați”. Dorința de a nu dezamăgi, de a ne face datoria cu orice risc, ne-a adus și de această dată satisfacția unor spectacole mari pentru care semnele recunoștinței acestor minunați oameni tineri au fost răsplata cea mai de preț. „Trăim, muncim, învățăm într-un oraș al tuturor posibilităților. Credem în omenia și sinceritatea dv. de a ne înțelege și accepta așa cum sîntem și dorim din toată inima să ne mai vizitați” (un grup de studenți). Dificultățile inițiale au fost repede învinse și-n locul lor bucuria exprimării libere prin cîntec și poezie, prin trăire artistică modelează spațiul existențial : „Să sperăm că acest spectacol este mijlocul de a învinge prin tinerețe și artă. Vă mulțumim și vă iubim din toată inima” (Sanda și Monica). Sau într-altă parte : „Privindu-vă și ascultîndu-vă sînt fericit. Fericirea care cîntă viața nu are nici un secret”.

Ce să-i fi făcut pe toți acești oameni să aibă o atît de mare încredere în forța terapeutică a artei noastre ? Înmanunchierea incontestabilelor valori individuale și impresionanta forță a acestei sume ? Poate ! Sau, poate, modalitatea sui-generis de punere în lumină a unor calități pentru a căror individualizare reală, contextul pare a fi aici, totul. Cele cîteva mii de bilete primite numai la Cluj-Napoca (cele mai multe din cîte am apucat să văd vreo dată pe masa conducătorului cenaclului) se pot constitui într-o parte de răspuns. Dialogul permanent, deschis, chiar cu riscul de a-și expune propria persoană unor atacuri gratuite, promovat de poetul Adrian Păunescu, este o cheie. Ea nu deschide însă ușa sub care stă bine zăvoirî miracolul numit simplu Cenaclul Flacăra. Cifrul este înscris în imprezibilul personalității aceluia care într-o zi inspirată a vieții sale a creat această nouă modalitate de existență a artei la limita trecerii în viață și prin viață, de ce nu, în eternitate, pe care doar plagiatorii de ocazie ar vrea să o treacă sub tăcere. El este creator de context pentru o artă contextuală, plămăduitor de atmosferă pentru o resimțită nevoie de atmosferă, este educator și artist totodată, rupînd zăgazurile închistării, trecînd mult dinspre sine către ceilalți, marcîndu-i cu propria-i personalitate în care se impregnează, întocmai copacilor purtînd în trunchi amprenta timpului. Toate acestea nu sînt vorbe ci probe clare, indubitabile. S-au lansat în acest răstimp un mare număr de noi cintece. Am avut ca și altă dată impresia că trecerea lor către public a fost gata decodificată într-un context favorizînd receptarea, comunicarea în ansamblul ei, deci. Ce-si poate dori mai mult un artist decît să fie înțeles de la prima exprimare, să nu mai fie nevoie de intervenția ulterioară

la criticilor și estetiilor care să le facă inteligibil mesajul, care să acordeze receptorul pe emițător, care să înlăture distorsiunile și deformările ? Sau să ne gîndim doar ce rol are intervenția conducătorului cenaclului la apariția unui cîntăreț sau altuia, impunîndu-i gustul public, păsîndu-i din aplombul său, din experiența sa, făcîndu-l ceea ce nu este încă pentru a fi ceea ce ar putea fi. Și de cite ori, oameni gata modelați aici nu s-au născut mai apoi cu ceea ce se credea că sînt ei prin extensie ? Este nu doar stabilă dar și incredibilă obișnuinta pe care au cultivat-o unii tinerilor descoperiți și afirmați de cenaclul nostru, potențați în evoluțiile lor de conducătorul cenaclului și care dacă spre exemplu nu se supun rigorilor artistice și sînt nevoiți să părăsească acest colectiv devin buni și folositori pentru alții. Arta, comunicarea, oamenii cu nevoile și adevărul vieții lor trebuie respectate în egală măsură, imperatiile lor nefiînd impuse în mod diferit de la o scenă la alta. Și iată ce ne scrie Cristina și colegii ei de la Liceul „Andrei Mureșanu” din Dej : „Simt bratele și palmele impate și obraji înfocați și simt că singele îmi bate cu putere în artere și vene sub laserul luminii ce este azvirlită din reflectoare, pătrunzînd prin vase de singe pînă la creier, pînă la inimă. Cred că mă aflu aici dintotdeauna și-aș vrea să rămîn pentru totdeauna. Cred că ceea ce faceți este artă adevărată”. Impresia lăsată a fost peste tot copleșitoare. Au mărturisit-o entuziasmul participării lor și extraordinarele cuvinte primite în spectacolelor prin bilețele scrise de tineri. La Dej, unde prezența ecranului alb de cinema în spate crea parcă impresia că spectacolul cu personajele lui ar fi coborît direct dintr-un film, la Turda, unde intimitatea sălii de teatru oferea posibilitatea comunicării celei mai directe dar și în sălile de sport din Cimpia Turzii și Cluj-Napoca nimeni n-a mintit pe nimeni. Dăruirea celor din scenă a fost sinceră, trăirea celor din sală liberă și intensă. Scepticii și-au dat drumul iar egoistii s-au deschis. Efectul terapeutic al artei era adevărat pînă și de cele mai amuzante bilete : „Dom’le, ești mai mare chiar decît mine !”

Remarcabili prin aportul personal la realizarea acestui tot omogen care este de fiecare dată cenaclul (și ca echipă și ca spectacol) Vasile Seicaru și Ștefan Hrușcă, într-o constanță a evoluțiilor care ne îndreptățește să credem că nu vor mai putea scăpa primul loc în acest an, Gil Ioniță, Ion Zubașcu și Valeriu Penișoară, acumînd cu fiecare apariție în public și urcînd în aprecierile sale. Arpad Demokos și Duce Bertzi siguri și de mare succes, inepuizabilul Nicolae Cenani, iar dintre grupuri Pro Musica (Ilie Stepan, Grigore Hariga, Dietrich Krauser și Vasile Dolga) cu o cotă de profesionalism foarte ridicată și o îmbucurătoare seriozitate. Cu toți ceilalți membri în bună formă, cu o vîdită preocupare de înnoire la mulți dintre ei, turneul Cenaclului Flacăra continuă cu microstagionea din județul Mureș.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Programul Cenaclului Flacăra pentru județul Mureș

9 decembrie Sighișoara
10 decembrie Tg. Mureș
11 decembrie Reghin
12 decembrie Tg. Mureș
13 decembrie Tîrnăveni
Toate spectacolele sînt programate pentru orele 18.

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725.

Un drum în Iași

Ori de câte ori călătoream prin Iași ca printr-un muzeu, mă bucuram să ascult dimineața, mai ales în zilele limpezi, sunetele cristaline ale corionului automat din turnul Palatului Culturii, intonând, la ore exacte, Hora Unirii. Exemplarul acela de corion, inventat prin 1437, a fost construit tirziu, la început de secol douăzeci și montat în turn, ca să vegheze orașul cu clopotele sale frumos răscolitoare, prin anul 1925. Deosebirea acestui imens ceasornic de dimensiunile unui orologiu cosmic, cu melodii înregistrate pe cilindru metalic cu ajutorul unor știfturi care transcriu notele muzicale, se află unul din rarele muzee de „înregistrare și redare a sunetelor” din întreaga lume. O plimbare prin sălile discret iluminate, prin încăperile cu o rezonanță de sală de concert, e o istorie muzicală a umanității, o petrecere a timpului în ritmurile neașteptate și în armoniile bizare ale unei lumi aflate mereu în căutarea paradisului de sunete pentru bucuria fiecăruia, în liniștea căminelor uitate sau a locurilor de petrecere în comun. Muzeu născut din întâmplare și pornit de la un simfonion achiziționat în anul 1959. Și treptat, treptat în sălile în continuă expansiune s-au adunat harfe coliene, dintre care primele s-au construit pe pământ prin secolul X, apoi multe, un fel de lăuto automate funcționând prin manevrarea unei manivele și a unor strune de vioară, cutii muzicale cu

nostalgie de răsunet și cu clinchete din nopți de iarnă prin care ninge cu suflute de copii, țambale mecanice în care tresar jocuri românești și care pe la noi au purtat multă vreme numele de caterinci și, în sfârșit, orchestroane de dimensiuni monumentale, folosite mai ales prin restaurante, prin cafenele, prin săli de dans sau chiar în aer liber, la serbări populare, declanșând automat, prin introducerea unor monede, valsuri de bunici și străbunici rătăciți prin Europa celor dinții telefoane, a celor dinții trenuri-expres, a războaielor de independență și mai apoi a atentatului de la Sarajevo...

Muzeul acesta al muzicii în pas de vals sau de tango, de călușari sau în armonia arilor de operă, cu aparatele sale de înregistrare pe discuri, pe cartele sau pe benzi perforate ne aduce până în pragul celor mai spectaculoase descoperiri tehnice de astăzi, adică până la aparatele sofisticate cu comandă program. Invăluți, astfel, de melodiile cu iz vechi de amintiri demodate și albume de familii cu blazon sau bunăstare ostentativă, ascultând pe rând aristoanele, simfonioanele cu disc orizontal, manopanele cu cartoane perforate, pianele mecanice, pianolele cu nedeale, pianele electrice, automatele cu viori și pian, fonografele de sub patentul lui Edison, gramofioanele, patefoanele până la magnetofioanele și casetofioanele — unele dintre acestea produse chiar în cadrul întreprinderii Tehnoton din Iași, trecem în

revistă o întreagă istorie. Nu numai a muzicii, ci în primul rând a tehnicii. De unde se vede că nu numai tehnica a influențat muzica ci și invers, muzica a făcut să scapere mintea omenească și să pună în funcțiune aceste minunate bijuterii ale redării sunetelor cu întreaga lor melancolie, dar și aparate care reproduc, care multiplică la infinit puterea noastră de emisie pe toate lungimile de undă ale științei și tehnicii. Se poate trăi oare fără muzică? Iată o întrebare pentru toți cei care trec pioși și uneori amuzați prin acest muzeu fantastic, printre aceste orologii muzicale fabuloase. Și în cartea de memorii a muzeului își trec numele și admirația, pe rând, oameni de pretutindeni din țară și din toate colțurile lumii. Planeta însăși pare, din aceste săli de muzeu, că se învarte în jurul axei sale ca un imens simfonion cu cartele perforate sau ca o flășnetă ceaștă.

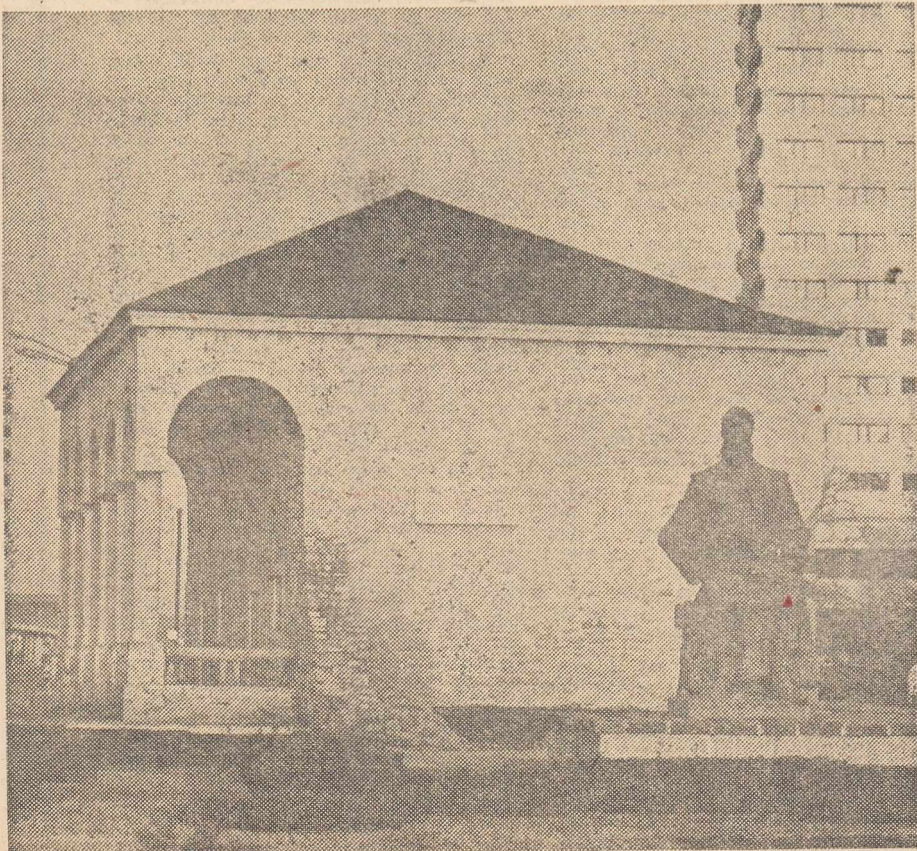
Pe strada Armeană, la un etaj oarecare, într-o clădire albă, inexpressivă, lucrează în această dimineață înecată de alina lumină, pe sub ferestre mari și într-o muzică stridentă de radio, pictorul Adrian Podoleanu. La intrarea noastră în atelier am ascultat semnalele indiferente ale orei exacte: 11. Aparatul de radio a fost stins. Pictorul s-a repezit să ne facă o cafea și să ne-o toarne mai apoi în ulcele mici de lut. Și atelierul s-a umplut de culori, de flori, de

frunze, de siluete fragile, de fundaluri care neliniștesc sau, dimpotrivă, invită la reverie. Spațiul s-a încălzit prin dreptul sufletului, prin partea de nord a sufletului nostru, limbile s-au dezlegat și profesorul de pictură de șevalet Adrian Podoleanu, amabil și chiar coregrafic în mișcări, pentru a nu ne călca în picioare nici măcar umbrele, s-a lăsat domol la vorbă: „Vreau să pictez cit mai frumos, cel mai convingător. Vedeți dumneavoastră noi, oamenii, trecem adeseori pe lângă lucruri atât de frumoase pe care nici nu le băgăm în seamă, pe care nu avem timp să le vedem, să le descoperim valoarea și eu cred că noi, pictorii, le putem reda oamenilor sensul lor pierdut, nebatat în seamă sau uitat... Aceste culori trebuie să le cunoaștem precum sunetele, să dibuim stările, trăirile pe care le impun culorile. Să le combinăm, să le punem în pagină și să exprime ceva atât de surprinzător încât sufletul omului să facă „zbang” în fața lor, adică să descopere frumosul brusc, ca la o revelație în dragoste. Dar adevărul e că limbajul culorii e mare matematică. Eu, uneori, nu pot să mai dorm din cauza culorilor care mă obsedează și pe care nu le mai găsesc, le visez și nu le mai pot pune pe pânză și asta mă înnebunește. Sigur că pictura e plină de insomnii... De ce pictez flori, flori de toamnă sau de primăvară? Pentru că, nu vedeți? Florile sint ca noi, oamenii, care sintem acum tineri și apoi ne uscăm, ne pierdem culorile și îmbătrânim... Dar în orice caz florile știu să îmbătrânească fiecare în felul ei. Tot ca oamenii. Unii oameni știu să îmbătrânească frumos. Alții... Uite cum se ia omul cu vorba și se răcește cafeaua!”

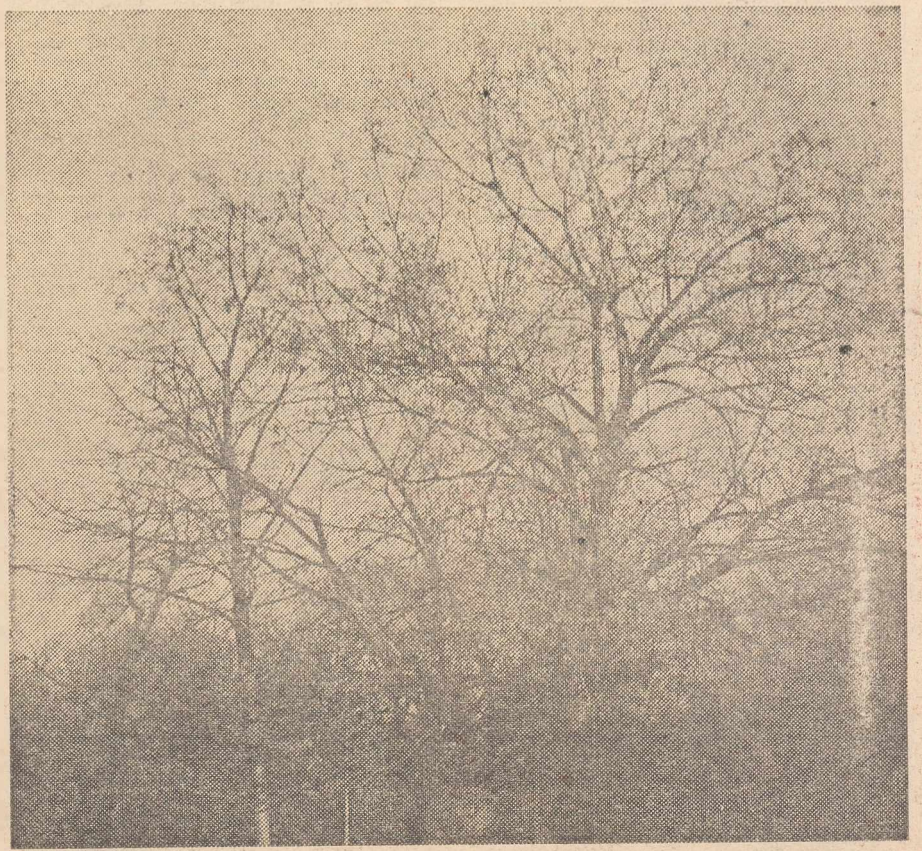
Aparatul de radio se aprinde din nou, în față se anunță ploii și ceață dar în atelierul pictorului Adrian Podoleanu e liniște, e cald, e bine și nu ne mai vine să plecăm dintre oamenii săi cu infățișări de flori de toamnă prelungă și tristă, de oameni cu mina legată de pensulă în dreptul inimii.

Biblioteca modernă este un univers în continuă metamorfoză. Probabil că nimeni nu și-o mai închipuie naiv, ca un depozit de cărți de unde cititorul împrumută o lucrare având grijă, bineînțeles, s-o restituie la termen. Astăzi, biblioteca nu mai așteaptă vizitatorul să-i calce pragul și s-o cunoască. Dimpotrivă, ea face primul pas spre cititor din dorința de a susține un dialog cit mai palpitant cu viața, din năzuința de a fi în concordanță cu epoca și cu oamenii ei. Ea devine un veritabil focar de spiritualitate care polarizează interesul unor mari mase de oameni însetați să descifreze tainele lumii prin intermediul cărților. Un astfel de centru cultural îl reprezintă fără îndoială și Biblioteca județeană „Gheorghe Asachi” adăpostită în Palatul Culturii din Iași. Cu un fond de carte de 400 000 volume, cu 6 000 de discuri, cu 2 000 cărți poștale și ilustrate, cu 1 000 de diapozitive și diafilme și 400 de casete ea contrazice profilul clasic al unor instituții de acest gen și caută să corespundă cit mai fidel dezvoltării multilaterale a personalității umane de astăzi. Cei 27 000 de cititori înscrși în fișele sale au parcurs 800 000 de cărți anul acesta, atât la sediu cât și la cele două filiale din oraș, dar, în același timp, mulți dintre ei au participat la audițiile muzicale organizate periodic, au asistat la dezbateri pe teme științifice, au fost martorii unor reviste literare vorbite. Directorul Constantin Gălea și colaboratorii săi Liviu Moscovici, Doina Popovici, Elena Bodor, Anica Popovici, Nicolae Buiuc ne asigură că rolul cărții continuă să rămână primordial în civilizația actuală și că înțelepciunea omenirii este înaltă mai departe pe paginile milioaneilor de cărți tipărite pe întreaga planetă.

ADRIAN DOHOTARU ■

Casa Dosoftei

Teiul lui Mihai Eminescu

SCENARIUL DE FILM

Ideii — variante — necesități

Există încă, din păcate, la noi, o prejudecată — în bună parte alimentată de cronichele de film ce constituie, în cea mai mare măsură, critica noastră cinematografică, pe de altă parte explicabilă prin faptul că marea publică nu are acces la scenariile de film (este necesar, aici, să facem o distincție: în terminologia curentă acceptată, înțelegem două tipuri de scenarii, cel „literar” — faza de la care se pornește producția unui film — și cel „regizoral”, mai exact decupașul filmului și care aparține, în întregime, regizorului și nu altcuiva; în rîndurile de mai jos ne vom ocupa în mod EXCLUSIV de primul dintre acestea, adică de scenariul de film propriu-zis); prejudecata la care ne referim este următoarea: dacă un film a ieșit din marea publică, regizorul este cel care are întreg meritul. Invers, dacă filmul este un ratat, scenaristul e cel ce poartă întreaga vină.

Dacă la ultimul festival al filmului pentru tineret de la Costinești am avut ocazia să auzim nenumărate voci, din public slujind acest (grișit) punct de vedere, tot acolo am putut constata că, în genere, despre scenariu, despre autorii acestuia, despre importanța lui în cadrul deosebit al complexului proces artistic însemnând nașterea unui nou film, despre toate acestea se știa intristător de puțin lucruri; sau dacă se mai știa câte ceva, cunoștințele rămăneau la suprafață.

Fenomenul este explicabil: anonimatul scenaristului de film (anonimatul muncii acestuia, și nu al persoanei), nu se poate compara cu prezența vizuală a actorilor, auditivă (a compozitorilor, prin muzică), publică (a regizorului, în cadrul echipei de filmare, sau chiar pe ecran) etc.

Și totuși, fără un scenariu, un film este, astăzi, de neconceput. Asta este un adevăr elementar, la fel cum e și acela că dacă situația cinematografică națională — și ne referim aici numai la filmul artistic de lung metraj — se înscrie într-o valoare mult sub cea pe care sîntem dator să i-o pretindem (și pe care o poate avea, celelalte excepții — în bine — au demonstrat-o din plin!), o vină destul de însemnată o are și starea scenariului de film. Nu întimplător, în ultimii ani, citiva dintre cei mai talentați și reprezentativi regizori ai noștri (Daniliuc, Pita, Malvina Urșianu, Tatos, Mărgineanu, Ada

Pistiner s.a.), au realizat și realizează în continuare filme după propriile lor scenarii.

Așadar, citeva puncte de vedere despre starea scenariului:

CASA de FILME nr. 1 (Interlocutor: Marin Theodorescu, directorul casei): în planul de producție pe anul 1983 figurează 8 filme, mai bine spus 8 scenarii, ai căror autori sînt (adăugînd încă cinci scenarii aflate în „rezervă”): Titus Popovici, Petre Sălcudeanu, Liviu Timbus, Ioan Grigorescu, Mihai Stoian, Dan Fița, Angela Bocancea, Eugen Barbu, Amza Pellea, Sergiu Nicolaescu, Liviu Gheorghiu, Vintilă Corbul, Eugen Burada, George Macovescu, Vasilica Istrate — parte dintre ei fiind coautori.

„Așadar: prozatori, poeți, ziariști, actori, regizori — oameni aparținînd celor mai diverse profesii”.

„Exact. Din păcate, la noi, profesiunea de „scenarist” nu există (cu cîteva excepții, Titus Popovici, de exemplu, a scris peste 30 de scenarii...)”.

„Ce înțelegeți printr-un bun scenariu de film?”

„Foarte pe scurt spus: că aibă conflict, personaje bine conturate, caractere, înfruntări de situații, dialog! În paranteză fie spus, dialogul este unul dintre punctele cele mai slabe ale filmului românesc...! Apoi ceea ce aș numi „vizualitatea povestirii”, un bun scenarist trebuie să fie măcar un cit de cit prezumtiv regizor. Noi contăm pe un nucleu de profesioniști ai scenariului, dar nu e suficient. Facem o cinematografie cu comandă socială, ni se spune: „faceți un film despre minerii, sau despre „23 August” — cine să-l scrie?! Ar trebui studiată posibilitatea formării de scenaristi, avînd un larg grup de astfel de oameni — la care să conteze în primul rînd scriitura, calitatea cinematografică a textului — nu am mai avea probleme, cel puțin în demararea producției unui film. Dar așa?... Se apelează, în genere, la un scriitor; dar în cele mai multe cazuri, un scriitor, chiar un foarte bun scriitor, îmi aduce, proză, nu scenariu!... Există apoi niște situații speciale...”

„Care ar fi acestea?”

„Una, și ca să revin: dialogurile. Există la noi părerea că dacă unui scriitor care

a scris un scenariu, altcineva îi scrie dialogurile, cel dinții ar fi compromis. Aici n-ai mai fost regizorul de vină — sau dacă da, vina lui constă doar în aceea că a admis să facă acel scenariu — principalul vinovat fiind autorul scenariului, care a refuzat să colaboreze, să „dialogheze” cu un dialoghist... O situație asemănătoare se petrece cu gag-urile, care, de asemenea, ar trebui scrise tot de profesioniști.

„Să revenim la... scenariile noastre!”

„Deși există un cenacu al scenariștilor, care se întrunește din două în două săptămîni, se simte, aici, lipsa de participare a scriitorilor tineri, și nu numai a scriitorilor, dar a tinerilor în general. Poate că o publicație de profil („Luceafărul”, „Scînteia tineretului” prin „Suplimentul” său etc.), împreună cu casele de filme, ar putea iniția și patrona o acțiune periodică cu tinerii atît în sensul creării de scenarii propriu-zise, cit și al culturii cinematografice în genere. Și încă: de ce nu se publică scenariile de valoare, atît din cinematografia internațională, cit și din cea națională?! De ce nu publicăm scenariile unor Jean Georges, Ciulei, Victor Iliu s.a.? Un adevărat profesionalism fără cultură cinematografică este de neconceput! Apoi noi, producătorii...”

„Vă interop o clipă: acum citeva zile, discutînd subiectul acesta al scenariilor, cu regizoarea Ada Pistiner, a venit vorba de acele prea mult încă, obositoare și derutante etape de aprobări prin care trece un subiect, pînă la intrarea sa în producție. «Dacă tot există aceste aprobări, reluări, variante, modificări — de ce nu sînt folosite măcar în stoparea mediocrității?» Avea dreptate?”

„Avea perfectă dreptate, și în asta constă și una din vinile sau slăbiciunile noastre, ale producătorilor: facem mult prea puțin în ceea ce privește stoparea mediocrității! Dacă, de pildă, în ceea ce privește situația regizorilor, Comisia cinematografică de pe lângă C.C.E.S., acordînd unui regizor nota 4 pentru un film, acesta nemiavînd dreptul să facă filme timp de trei ani, a creat un precedent de eliminare valorică, soarta scenariilor deficitare rămîne în atenția producătorilor. Este de datoria acestora — și în aceeași măsură, a criticii noastre cinematografice! — să manifeste o maximă exigență în ceea ce privește calitatea scenariului, lăsînd de o parte orice fel de interese sau „amicizii” personale. Este trist faptul că am ajuns în situația în care un regizor a demonstrat — și asta nu printr-un film-două, ci uneori prin șase-șapte! — că este inapt acestei meserii, să lucreze mai departe! Cinematografia nu este o

sinecură, iar aspectul este cu atît mai grav cu cit, în anumite ocazii, scenariile pe care au operat nu erau dintre cele mai slabe. Poate și pentru asta eu unul sînt pentru formarea cuplului scenarist-regizor încă de la început, este o verificare și totodată o cunoaștere reciprocă care ne poate scuti de multe surprize.

„Despre scenariul comediei cinematografice...?”

„Nimic vesel...! Ba, din contră! Avem în actualul portofoliu pe 1983 cite ceva interesant, să vedem ce va ieși... Din păcate, la noi comedia cinematografică a fost practică mai ales pe comicul de cuvinte — și puțin, aproape deloc, pe cel de situații! Or, marea cinematografie mondială a demonstrat cu prisosință că tocmai comicul de situații este seva risului în film!”

„S-au organizat și se mai organizează diferite concursuri de scenarii — au dus ele la vreun rezultat?”

„Ideea concursurilor de scenarii este extrem de binevenită, ar trebui însă popularizată așa cum se cuvine, și nu numai prin simple anunțuri la ziar. O popularizare susținută ar duce apoi și la o atragere mai masivă a autorilor profesioniști. Pînă acum, deși modeste, rezultatele sînt promițătoare, eu aș remarca însă un alt aspect: cred că din aceste concursuri ar trebui reținute nu numai acele posibile scenarii valoroase finite, ci și ideile, teme, subiecte, schițe de conflict etc., care, valoroase în sine, și transmise, spre lucru, aceluiași profesioniști al scriiturii cinematografice, pot deveni scenarii împlinite, inedite, aducînd în plus prospețimea candorii inițialilor debutanți... dar revenim, iată, la acel „corp de scenaristi” care să funcționeze pe lângă casele de film, la precizarea unor drepturi de autor pe compartimente de creație scenaristică etc.”

„Foarte bine că revenim, discuția noastră este deschisă, cineva poate că va auzi! Și tocmai pentru că e vorba de o astfel de discuție, aș îndrăzni și eu să propun: să se publice scenariile interesante (mă refer la cele ce urmează să fie în producție, sau la cele după care s-au realizat filmele respective) adică, așa cum filmele devin publice, și acele scenarii să devină publice, prin intermediul tiparului; pentru a da posibilitatea spectatorilor (și cititorilor noștri) să judece, să compare și — de ce nu?! — să se entuziasmeze! Sinteti de acord cu o astfel de propunere?”

„Sînt, și din toată inima!”

HORIA PĂTRAȘCU

In zorii noului sistem tehnologic:

Criza de energie

Existența și evoluția universului nostru rezultă dintr-un ansamblu infinit de prefaceri sau transformări ale unor forme de energie în altele. Pămîntul și întregul sistem solar nu sînt decît părți ale nesfîrșitului, ambițioase molecule de viață scufundate într-un ocean infinit de energie, în care fiecare cloacă înseamnă fie venirea a ceva în dinț, fie întoarcerea a altceva în matca de origine — cîmpul fundamental.

În ciuda dimensiunilor infime ale Pămîntului și chiar ale sistemului planetar din care face parte, față de întinderea fără margini a Cosmosului, față de acele peste 16 miliarde de ani-lumină — frontiera cea mai departe a Universului, de unde au plecat către noi unde de informații acum 16 miliarde de ani și pe care le recepționăm abia astăzi (în trecut fie spus, de fapt încă nu știm ce este dincolo de acest orizont temporal și temporal!) — lumea noastră, a oamenilor, asemenea unei minunate oaze într-un aspru deșert, face eforturi tot mai mari pentru a se dezvolta, aspirînd necontenit spre nivele tot mai înalte de cunoaștere, creație, viață și putință, mai căzînd, mai ridicîndu-se, mai vîrsînd lacrimi sau izbucnînd în hohote de rîs. Și asemenea unui copil răzgîiat, aceeași lume de oameni — aceeași cosmonavă Pămînt — plină de ambiții, uneori calmă și tandră, de îndată ce își vede una din „jucării” în pericol, începe să plîngă și să se jalească de parcă s-ar fi prăbușit cerul sau ar fi iminentă explozia Soarelui.

Vorbînd simbolic, „jucăria” pentru care plînge astăzi copilul-omenire și asupra căreia ne vom opri în rîndurile ce urmează, poartă un nume familiar: energie.

De aproape un deceniu, națiunile lumii plîng după energie. În citiva ani, după falsă și gălăgioasă criză a petrolului, prețul unor purtători de energie primară — cărbune, petrol, gaze naturale, lemn, uraniu sau thoriu — a crescut de 4-5 ori, cutremurînd din temelii întreaga structură economică mondială și răsturnînd, în mod nemilos, toate prognozele optimiste — clădite, de fapt, pe premisele îndoielnice — ale unor dezvoltări exponențiale sau fără limite. Dușul de gheață a determinat întreaga lume să-și amintească două principii uitate: întii, că omenirea nu-și poate permite să facă orice în natură și, în al doilea rînd, sistemul tehnologic mondial a risipit, în mare parte, resursele energetice și materiale disponibile și că, deci, acesta nu mai corespunde pentru progresul real al societății omeniești în viitor.

După cum se cunoaște, un rău nu vine niciodată singur, sau altfel spus, ceva mai riguros, toate fenomenele se

înlănțuie în natură și societate, se leagă sinergic în ciorchine pentru a împlini obiectivele finalității lor. Nedorita și, într-un fel, neașteptată criză a energiei — îi vom spune, deocamdată, așa — a început sub suflul cu îngheț peste economiile naționale, împreunîndu-și forțele sinergice cu — să-i spunem la fel — criza materiilor prime, aceste gemene venînd parcă să amplifice efectele celorlalte surori care supun astăzi la grea încercare firea și rezistența umană de pretutîndeni.

Să ne punem, așadar, și noi, din capul locului, o întrebare simplă și firească: este oare reală această așa-zisă criză a energiei? Oare acum, în anul 1982, pe pămînt, sub pămînt și deasupra pămîntului, luate împreună, e mai puțină energie decît acum cinci mii de ani? Dacă Pămîntul, ca planetă, s-ar fi răcit cu un singur grad, pierzînd energie, clima, starea atmosferei și a hidrosferei terestre s-ar fi modificat atît de drastic încît consecințele ar fi fost cu totul imposibil de estimat. Din fericire, măsurătorile din ultimele secole ne arată că temperatura Pămîntului se menține, practic, în jurul aceleiași valori medii. Dealtfel, era de așteptat să fie așa, intrucît, pe de o parte, steaua noastră datătoare de energie și stimulatoare de viață — Soarele — continuă să ne trimită, în mod gratuit, adică fără nici un fel de valută, mai multă energie decît pierde Pămîntul, neîncetat, prin radiație în Cosmos, iar, pe de altă parte, nu s-a dovedit încă a fi avut loc vreun furt extraterestru prin care celelalte lumi din Univers să ne fi golit de resurse energetice și de materii prime. Intrucît nici atmosfera nu și-a modificat curba valorilor medii de temperatură, rezultă că planeta Pămînt a rămas în echilibru energetic cu spațiul cosmic înconjurător, iar rezervele primare de energie și materii prime sînt încă la dispoziția ei. Totuși, ceva s-a petrecut, ceva care a schimbat complet datele inițiale de plecare în dezvoltarea tehnologică a lumii moderne, generînd spaimă și, în unele zone ale lumii, inclusiv în țările dezvoltate industrial, adevărate seisme economice și sociale. Să analizăm, deci, lucrurile de pe poziția acestora care resping, în mod categoric sfîrșitul dezvoltării umane și demonstrează, în chip deschis și rece, unde se află cauzele care au „îmbolnăvit” lumea noastră sub aspectul energiei și al materiilor prime și, mai ales, cum trebuie eliminați acești „factori patogeni” și însănătoșită starea de lucruri.

Apelînd la legile de bază ale structurilor materiei și cîmpului, ajungem la două concluzii, cel puțin ciudate pentru cei care, pur și simplu, au fetișizat actuala foamă de energie a civilizației

omeniești. Mai întii, o lege fundamentală din fizică, pe deplin confirmată experimental, ne învață, de peste șapte decenii, că în orice kilogram de substanță — oricare ar fi compoziția sau starea ei chimică — natura a immagazinat o energie echivalentă cu 25 (ați citit bine, douăzeci și cinci!) miliarde kilowatt-ore. Aceasta ar însemna, tradusă pe înțelesul gospodinelor și al gospodarilor de toate felurile, că dacă am dispune de un sistem tehnologic capabil să extragă măcar 2% (da, doi la sută!) din energia stocată de cîmpul fundamental în orice substanță — ce ne stă la îndemînă, întreaga energie necesară țării noastre, pe anul 1983, s-ar putea obține din numai... 500 (da, cinci sute) kilograme cărbune, să zicem inferior! Nu este nici o greșală, am verificat atent bilanțul: în 500 kilograme din orice cărbune (ca și în orice altă substanță), este immagazinat o energie echivalentă cu 12.500 de miliarde de kilowatt-ore, iar doi la sută din această cantitate de energie reprezintă 250 miliarde kilowatt-ore, nivel suficient de acoperitor pentru întregul necesar energetic al țării noastre, fără să mai fie nevoie de vreo restricție la consumuri. Sistemul tehnologic actual este în măsură să extragă, din cele 500 kilograme de cărbune inferior, cel mult 4.000 de kilowatt-ore, adică de 3 miliarde de ori mai puțin decît cantitatea totală și reală de energie latentă conținută de cărbunele respectiv. Cu alte cuvinte, ceva mai tehnice, randamentul de conversie a energiei primare absolute (din orice combustibil cunoscut) este sub o miliardime! Rezultă imediat că, dacă am crește randamentele actuale de extragere a energiei totale din purtătorii ei primari (lemn, cărbune, apă, petrol, uraniu etc.) de 60 de milioane de ori, abia am realiza acel 2% din rezervorul absolut! Ce ar însemna oare civilizația actuală, dacă ar dispune de o asemenea tehnologie? Ce i-ar mai trece atunci omenirii prin minte? Și de ce s-ar mai plînge cînd nu i-ar lipsi energia și, implicit, nici materiile prime? În al doilea rînd, legile fizicii și măsurători recente ne arată că pînă și așa-zisul „vid cosmic”, adică spațiul fără planete, stele și substanță organizată, este, de fapt, plimpl cu energie — e drept, o energie încă restructurată.

Atunci, de unde și de ce a apărut, ca din senin, povestea cu criza de energie? Și ce fel de criză este cea pe care, în fond, o suportă acum omenirea întreagă?

Să ne amintim de cauza principală care a determinat risipa de combustibili și de energie. Dar, înainte de a explicita lucrurile, nu putem rezista tentației de a relata cele văzute, cu ani în urmă, la o stîină de oi. Veniseră acolo, în vizită, copiii baciului-șef (se vede că și acolo e nevoie de așa ceva). Cînd ne-am așezat la masă, nu mică ne-a fost mirarea, să vedem cum cei trei copii ciupeau mai întii cite o fărîmă dintr-un rotocol mare de brînză, după care restul (adică peste 99 la sută) îl aruncau ciinilor, sub privirile îngăduitoare ale baciului-șef. Cam la fel a

procedat și omenirea cu resursele energetice utilizate pînă acum (lemn, hidrocarburi, uraniu), fără a avea un bacișef. Sistemul energetic actual fiind bazat pe tehnologii care extrag energia, în principal, prin ardere (inclusiv extracția energiei nucleare se face în reactoarele comercializate, printr-un proces, în sine, extrem de risipitor) nu realizează altceva, cînd produce energie, decît să „zgarie” moleculele sau atomii, să „ciupească” o fărîmă de energie iar restul, de peste 99,99999999 la sută, să-l transforme în deșeu (fume, zgură, cenuse, deșeurii radioactive etc.). Așadar, sistemul tehnologic actual, de conversie a energiei latente în energie utilă, nu mai corespunde nici ea eficiență — randamente infime — și nici ea mijloc de utilizare a resurselor, intrucît le risipește și poluează mediul înconjurător, deteriorînd echilibrul vieții.

Pentru exemplificare, să prezentăm două situații. La nivelul anilor 1970-1975, din totalul de energie primară extrasă și consumată, — desigur, prin tehnologiile existente — aproximativ 3 miliarde de tone combustibil convențional pe an — Statele Unite ale Americii au utilizat doar 48%, restul de 52% fiind aruncat în mediul înconjurător. În aceeași perioadă, Europa Occidentală a consumat anual circa 3,5 miliarde tone combustibil convențional din care nu a utilizat decît 33%, restul aruncîndu-se sub formă de deșeurii.

Așadar, acesta este adevărul, dar, ceea ce e mult mai important, sub imboldul stării de criză, se întrevăd soluțiile saltului tehnologic și de civilizație. Avem convingerea fermă, că atunci cînd, de la înalta tribună a Congresului al XII-lea al partidului, tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu sublinia, cu pregnanță, că „în cincinalul viitor, un rol tot mai important revine științei — factor determinant al dezvoltării societății”, avea în vedere, cu prioritate, ieșirea din rutină, renunțarea la importul de inteligență tehnică, abordarea cu curaj a unor direcții științifice și tehnologice de mare anvergură, pe măsura forței uringe de creativitate a poporului român, a valorilor sale reale, pe măsura nevoilor sale intrinseci și firești de înălțare și afirmare umană pleneră.

Dacă așa stau lucrurile, înseamnă că există și soluții, putem descreți frunțile și să punem în funcțiune, din plin, toate motoarele inteligenței creatoare. Așa spune și zicala populară, „nu există boală fără leac și nici doctori fără pacienți”. Intrucît înțelegem ușor că, de fapt, nu există o criză reală de energie — energie există pretutîndeni în natură, în cantitate infinită — ci una pur tehnologică, provenită din situația epuizării rezervelor cunoscute de hidrocarburi, ne așteptăm ca forța de creație a geniului uman să găsească sau poate să fi găsit soluțiile de tranziție, cit și pe cele de viitor. Să vedem acum căile posibile.

Dar despre acestea, în numărul următor al revistei.

ION MĂNZATU

„Cu hora înainte și cu lăutarii cu sute în arcuș”

Din comuna Roșiile, județul Vilcea, au venit la redacție scrisori semnate de mai mulți cooperatori, în care erau sesizate multe nereguli și încercări de se mențin de ani de zile la C.A.P. Am fost la Roșiile. După câteva zile petrecute în comună, trebuie să spunem, din capul locului, că starea reală a lucrurilor îndreptățește supărarea celor ce reclamă abuzurile care lezează interesele obștii.

(Ion Constantin, tractorist): „C.A.P.-ul are un choșc al cărui gestionar e Lică Florea, care e vecin cu mine. E prieten cu președintele C.A.P.-ului și are la dispoziție mașini, tractoare, ce vrea. Ară cînd îi place. A cărat griu și porumb acasă cu mașini, cu remorci, cu care. Nimeni nu știe unde. Toată vara a vindut griu și porumb cînd era 300 de lei bănciorul. Are o claie de fin, deși n-a cosit iar el n-are finețe. E drept că fiica lui îngrijește și vitele președintelui C.A.P. Se duc la bilci la Lădești și la Zgubea cu camionul de 5 tone, iar altul nu obține de la același președinte un car să-și aducă lemne. A adus Lică Florea acasă pină și un butoi, un fel de cisternă mai mică, plină cu motorină”. **(Alexandru Cojocaru):** „Asta știu și eu — adaugă primarul **Constantin Popescu**, fiind prezent — acum vreo două luni culegeam porumbul și nu mai aveam motorină, cînd cineva de la miliția județului, care tocmai cerceta și treaba asta, ne-a zis că ne dă 200 de litri de motorină de la Florea, dar nu ne-a dat și nu s-a mai vorbit de așa ceva”. „Am 70 de ani dar lucrez. Numai că lucrăm și nepoții. Eu am vreo 7-8 zile netrecute de brigadierul Aurel Stanciu. Le trece la altul, le trece la altul...” **(Gheorghe St. Mitran):** „Tovarășul Pleșa merge pe toate dealurile cu camionul de 5 tone, pe jos nu poate, cu căruța. Am lucrat în 1980 și în 1981 la grădină. Știu cite legume s-au pierdut din neglijența conducerii. Pe mine nu m-a mai suferit tovarășul Pleșa, pentru că nu acceptam să bag marfă fără acte în magazie. Eu zic așa: că ar fi desul să se facă o verificare la două ferme — Cherăști și Roșiile — împreună cu noi, cei care sesizăm nereguli, că la birouri totul e frumos, de acolo nu se vede adevărul. Să luăm magaziele, să vedem starea uneltelor, că stau carele răspindite pe cîmp ori pe la oameni și le-au schimbat roți, și cite și mai cite. Pină cînd să băgăm în magazie fără să se cîntărească, cum am fost nevoit chiar și eu să fac.” **(Ion M. Popescu):** „Bine, nea Ionele, zice primarul de alături, de ce n-ai spus atunci că sint produse necîntărite. Eu știu doar că anul trecut s-au stricat multe din roadele grădinii în magazie și s-au aruncat. Și știu, e drept, că te-a înjurat Mihai Pleșa o dată chiar în fața mea”. „Eu l-am băgat în funcție pe Pleșa, cînd eram primar — ne-a spus **Marin Dumitrescu**. Cît am fost eu primar, o singură năzbitie a făcut. A vindut cei mai buni cai ai C.A.P.-ului, vreo 6-7, și și-a însușit 28 000 lei. Pe urmă, cînd am aflat că s-a scapă, a dat banii. El se duce unde are interes cu camionul unității de 5 tone, pină și la nunți, la petreceri, colindă satele, dacă sint mai multe nunți în aceeași zi, dă daruri bogate, dar pe cine îi spune că e încercat îl injură și-l asuprește. Prost nu e, dar cită minte are o folosește doar în interesul lui, împotriva obștii și a intereselor ei. E drept că n-are carte multă. Avea 4 clase și eu am tras de el, nu mai spun cum că n-are rost, să-și completeze studiile la fără frecvență pină la clasa a opta, pe unde se găsea cineva să-i dea examenele, la Tetoiu. C.A.P.-ul are milioane datorii, n-ajung bucatele nici să li se dea oamenilor drepturile din 1980 și 1981, iar el face două nunți la două fiice și are de toate pentru sute de invitați. La una din ele au mîncat și au băut, de, ca la nunta, aproape 1 000 de oameni. Acum zice că doar vreo 600. Dar cum vine asta, de unde cîștigă el atîta într-un C.A.P. nerentabil, care lu-

crează în pierdere? Nu mai zic altceva, că sint prea multe de zis”. „Gheorghe a luat anul acesta să lucreze o parcelă de 40 de ari lingă casă. La cules a dus totul acasă la el. Nu s-a recuperat nimic. Am făcut referate pentru 5 asemenea cazuri din ferma pe care o conduc”. **(Inginer Ilie Rădulescu):** „C.A.P.-ul a avut, mai de mult, 100 de stupi. Acum mai are doi sau unul. Stupii trebuie îngrijiți și îngrijiți bine, și îngrijiți mereu, și nu de nevoie, de drag. Eu am 200 de stupi ai mei. Am obținut și 80 de kilograme de miere de la unul, pe an. Toți imi dau 10 tone de miere. Dar iarna îi ascultă cu stetoscopul și dacă te pricepi auzi tot: dacă n-are mîncare, dacă n-are matcă, dacă e bolnav. E drept, ziua mea de muncă, la nevoie, este de 20-21 de ore. Nu e o fatalitate falimentul în stupărit la Roșiile, să fim serioși! Dar să fim!” **(Nicolae Stroescu):** **Eugen Ioana, vicepreședinte al consiliului popular comunal,** este de părere că: „S-a mers prea mult pe lucruri nejudicate, în C.A.P.-ul de aici. Și în investiții și nu numai. Este și prea mare fluctuația de cadre la C.A.P.. Numai la ferma Romanesti s-au rînduit în 1982 patru fermieri. Forța de muncă avem deajuns. De muncit se muncește. Rezultatele sint slabe. Terenul nostru de deal nu permite mecanizare oriunde. Dacă fiecare fermă ar avea nu 5 perechi de boi, cum sint în prezent, ci 40-50 de perechi, s-ar putea lucra mai bine și s-ar obține mai mult. Eu am aproape 50 de ani. Cînd eram tînar, numai la Romanesti erau 200 de perechi de boi. Sint de acolo și știu. Acum sint 5 perechi. Roșiile aveau mult mai multe perechi de boi. Acum are 7. Multe terenuri care înainte se cultivau, acum nu se mai cultivă.” **Inginerul șef Nicolae Rotaru** este de un an, abia trecut, la Roșiile. E la începutul carierei și crede că restabilirea economică și rentabilizarea unității se va produce întîrînd zootehnia, dezvoltînd plantații intensive de pomi și chiar de la veniturile pe care le vor aduce căpșunile, din care s-au și plantat 4 hectare. Și încă altele. La griu și porumb unitatea și-a depășit anul acesta planul, ceea ce nu se întîmpla la Roșiile. S-au obținut 2 782 de kilograme de griu la hectar și 2 810 kilograme boabe de porumb.” **Aurel Drăgulete, contabilul șef,** singurul care cunoaște situația reală a unității — spre deosebire frapantă mai ales de președintele Mihai Pleșa care, nici cu carnetul în față nu știe precis cum stau multe lucruri — contabilul șef, deci, ne prezintă tabloul economic real. Avea unității este de 11 milioane de lei. Datoriile C.A.P. Roșiile din județul Vilcea e bine dacă în 1982 nu vor depăși 12 milioane lei. Unitatea are un fel de stranie tradiție în cheltuieli nerentabile și în pierderi. Cu aproape 20 de ani în urmă s-au plantat vreo 42 de hectare cu vii. N-au produs niciodată nimic. Plantația fusese pusă într-un loc ales rău. Cu această concluzie — singurul „cîștig” — viile s-au scos la începutul deceniului trecut. Pierderea a depășit un milion de lei. Viile cu care au intrat oamenii în C.A.P. au fost părăsite. Ce mai e din ele figurează ca arabil. Le lucrează unii „în parte”. Partea fiind jumătate. A doua jumătate o cumpără tot ei, pe loc. În comună se știe și cum. Cineva de la C.A.P. merge acolo, măsoară cu găleata, de pildă, una din cele două grămezi de struguri care arată a fi egale, calculează cit să dea omul, îi ia banii, îl trece pe un tabel, cel care a plătit semnează tot el, apoi, cînd are vreme, încasatorul face o chitanță la casieria unității pentru toți banii. Chitanța o păstrează el s-o arate la controale, cum explică, dacă îl întrebă, președintele Mihai Pleșa. Dar să revenim la cele aflate de la Aurel Drăgulete. Plantațiile de pomi sint nerentabile pen-

tru că sint prea multe soiuri amestecate. Valoarea normei convenționale anul trecut s-a ridicat la 23 de lei. Pentru anul acesta s-a planificat să fie de 46 lei „dar se va realiza cam 25 lei”. Sint cooperatori cărora nu li s-au achitat drepturile în bani și produse. Există restanțe pe 1980 și 1981. „Sint peste 300 persoane” (Nu 130 cum ține minte Mihai Pleșa n.n.). În schimb, 363 persoane au plusuri de lot, plusuri care se ridică la zeci de hectare. Pentru cultura de mazăre, anul acesta s-au făcut cheltuieli de 60 000 lei. S-au realizat 40 000. Pentru în s-au cheltuit 140 000 lei și se scot mai bine de 45 000. Producțiile record de griu și de porumb din anul acesta, care sint fluturate ca un steag de Mihai Pleșa — deși se datorează mult mai puțin lui decît activiștilor de la județ care au sector în zonă — ei bine aceste producții au fost obținute falimentar. La un hectar de griu, cheltuielile depășesc realizările cu 320 de lei, iar la un hectar de porumb pierderea este de 700 de lei. Calculele arată că lucrurile stau la fel la carne și lapte. Contabilul șef întreprinde calculele și ne spune rar: „Nimic nu e rentabil”. În 1980, datoriile erau de 9 milioane lei, anul trecut de 10 milioane. Anul acesta se mai adaugă două. Desigur, s-a și investit. În zootehnie, de pildă, unde unitatea are, în prezent, niște vaci foarte frumoase. Dar investițiile, provenite desigur din împrumuturi, sint una, iar pierderile alta. Or, din 1978 pină în prezent numai pierderile curate au depășit de mult 1 500 000 lei.

Îată măsura adevărată a competenței cu care este condusă activitatea în această cooperativă agricolă de producție.

Cooperatorii sint nemulțumiți de faptul că președintele Mihai Pleșa nu ia în seamă faptul că, în condiții asemănătoare, unii ciobani de la turmele unității dau la C.A.P. mai multă brînză, alții mai puțină. Iar dintre aceștia Gheorghe Ticlean, de pildă, vind pe piața liberă mai multă brînză decît dacă celor 35 de oi ale lui le-ar fi transplantat uger de vaci fruntașe în producția de lapte. Este o realitate că onora nu li s-au plătit drepturile pentru că „nu ne-au ajuns griu și porumbul și-a depășit anul acesta timp, s-au plătit în bani, griu, tuiică și brînză, cu o generozitate de mină spartă unor oameni din altă comună și chiar din comuna Roșiile, lucrări pentru care s-au încheiat contracte cel puțin ciudate.

Președintele Mihai Pleșa nu vede nimic încercat în tot ce a făcut și în tot ce se întîmplă. Asigură pe cine poate și cum poate că reclamațiile vin de la oameni care îl dușmănesc pe el. De aceea probabil, cînd ia hora înainte și pune lăutarii sute de lei în arcuș, le strigă să-i cînte „în năcazul dușmanilor”. Cei care îl apără nu uită să spună că mulți oameni țîn la el. Dar nici nu este de mirare, dacă pe unii nu-i vede că duc acasă din „parcea” ca de pe lotul personal. Brigadiera Virginia Niță are și lot personal mai mare decît i se cuvine — acolo are mai mulți pomi și vie — dar folosește alte citeva parcele în acest fel, deși nu muncește decît ea. Oare cum ar putea ea să muncească singură mai mult decît lucrează o familie? Nu se întrebă Mihai Pleșa? Virginia Niță a mers pină acolo incit ne-a spus că, dacă o reclamă cineva, acelaia „îi e necaz că duc eu acasă mai mult decît el”. Îată adevărul adevărat spus chiar de unul dintre cei fără sfială profitori din acest C.A.P. falimentar. Belșugul lui Mihai Pleșa e poate una din cele mai frapante stridențe față de milioanele de datorii ale unității. De la o magazie au dispărut niște saci cu griu și niște piei de oaie. Cînd a văzut că trebuie să răspundă de ele, magazinierul le-a adus — „Nu știu de unde le-a găsit, dar le-a adus”, ne-a spus șeful postului de miliție, **sergentul major Mihai Năstase** — și nimeni n-a mai reclamat nimic. Zilele trecute, un paznic

de 76 de ani a țînut să ne spună, în prezența primarului, că este amenințat cu moartea de cei pe care nu i-a lăsat să fure în toamna aceasta.

Evidența muncii se țîne după bunul plac al brigadierilor. Și nu toți sint corecți. Lipsesc documente necesare la pensionarea oamenilor și sint aminați cu anii. Mihai Pleșa ne-a confirmat că pentru unii nu se mai găsec aceste documente pe ani întregi, mai ales pe primii 5-6 ani de existență al cooperativei.

Abuzurile tolerate sint multe. Primarul nu îndrăznește s-o amendeze pe Virginia Niță pentru că a construit în centrul civic o casă cu două niveluri, deși acolo nu se construiesc decît P+2, deci deși a încălcat proiectul și n-a respectat autorizația și deși a îngrădit mai mult teren de la C.A.P. Unii folosesc abuziv terenuri ale consiliului popular, iar primarul n-are ce le face. De ce oare? Pentru că e vorba de Vasile Pleșa, fratele lui Mihai Pleșa — președintele C.A.P., omul care face ce vrea și care se laudă în public în termeni triviali că n-are nimeni ce-i face cit o sta nu știm ce susținător al lui în funcție la județ. Sau pentru că, în alt caz, este vorba de Elisabeta Simion, nepoata lui Mihai Pleșa? Ori de Ion Danciu, care mai intii și-a vindut casa ciobanului Ticlean, prietenul lui Mihai Pleșa? În acest timp, sint porțiuni de drum în comună pe care primarul promite de ani de zile că le va reface și uită mereu.

Tot ce ați citit mai sus este o modestă parte din povestea lungă a abuzurilor, a neregulilor din C.A.P. Roșiile, județul Vilcea. Aceasta ca să socotim că neregulile de la sectia de mecanizare stau separat. Șeful acestei sectii, **Aurel Stanciu**, ne-a arătat un mînuichi de fișe de alimentare zilnică, semnate de mecanizatori, care sint mostre de falsuri în acte. Aurel Stanciu ne-a explicat singur că toate corectările sint făcute după expirarea lunii, cînd se adaugă din loc în loc anumite cantități de motorină și de ulei. Cel ce a semnat în ziua respectivă pentru cit i s-a dat habar n-are că documentele vor vorbea, cu semnătura lui, că a luat mai mult. Iar primarul ne-a confirmat că tractoriștii au fost penalizați pentru consum nejustificat de motorină și, în chiar zilele cînd ne-am aflat la Roșiile, toată lumea era miniață că nu au motorină ca să termine arăturile.

Au fost cercetați destul cei care sesizau. Este timpul să se cerceteze **CONTINUTUL SESIZĂRILOR**, cu bună credință, fără resentimente și fără părtinire. Să nu se mai spună cu naivitate că Mihai Pleșa este apreciat de o parte bună din cooperatori, pentru că toată comuna știe nu numai ce face și ce nărvuri are Mihai Pleșa, dar știe și cine și din ce interese îl apreciază pe dumnealui.

În ce privește ordinea ce trebuie întronată și la primărie, ea ar putea începe cu o riguroasă verificare — dacă nu chiar rescriere — a registrelor agricole, în care, sub ochii primarului ce afla o dată cu noi, ni s-a explicat că o casă dintr-un sat este trecută în registrul altui sat și alte asemenea frumuseți. Sțărîm pentru o corectă inseriere a datelor din registrul agricol intii și-ntii din principiu, dar ne gîndim că, poate atunci, se va ști și la primărie citi stupi are Mihai Pleșa și neamurile lui — în realitate — pentru că decedaților stupi ai C.A.P.-ului le-a vindut și lăzile, sau uleiele ca să folosim un cuvînt mai vechi și mai în ton poate, astfel, cu inechitele apucături ale lui Mihai Pleșa, care a știut să-și facă loc mai mult în fruntea bucatelor și în fruntea herelor, decît în fruntea unor activități rentabile ale unității și în fruntea grijii pentru averea obștii.

DORIN GHERGHINESCU

Intimplarea petrecută cu Popa Maria din Zalău a implicat-o într-un proces penal care a rostogolit-o de pe orbita vieții obișnuite. Totul se petrece într-o bucată de timp bine delimitată: 1-26 decembrie 1980. Pe acea vreme ea, Popa Maria, lucra ca gestionară la cofetăria „Scala” Zalău, împreună cu o altă gestionară, Duruș Viruța, unitatea funcționînd în două ture. Niciodată cele două nu s-au împăcat, sub acest aspect nu există nici un dubiu. Permanent s-au suspectat că se încarcă una pe cealaltă cu măruri din care pricină registrul de stoc — oglindă a muncii lor de zi cu zi — devenise documentul de bază care urma să susțină dreptatea uneia sau a celeilalte. Numai că această „oglină” a adevărului, cînd s-a pus pe rol dosarul penal 2275/1981 al judecătoriei Zalău, dispăruse: regizoarea Popa Maria care apelase la acest registru pentru a descifra firele încurcate ale gestiunii, declară că i-ar fi luat miliția, miliția că nu a ajuns la ea. Nimeni nu-i mai dă de urmă, toată lumea știe că a existat, toată lumea își aduce aminte de cercetele cu înflorituri ale suspiciunii din amintitul registru, dar nimeni nu îndrăznește să recunoască cui i-ar fi folosit cu adevărat: lui Păpa sau lui Duruș? Din capul locului Popa a solicitat acest document în instanță ca o dovadă certă a nevinovăției sale, așa incit, am zice noi, nu ar fi fost deloc greu să se dea răspuns la această întrebare. Cu atît mai mult ar fi trebuit să fie găsită urma lui pentru a se stabili cine avea interesul ca această probă să dispară.

Cum aceasta nu-i decît o simplă constatare, vom apela, în continuare, la noi probe care vin și dovedesc că implicarea

lui Popa în acest proces penal — acuzată și pedepsită fiind pentru delapidare și neglijență în serviciu — nu-și are susținere. Mai intii însă, un scurt istoric al cauzei. Popa Maria este acuzată că între 1-26 decembrie 1980, perioadă cînd instanța reține, pornind de la rechizitoriul, că a lucrat singură în unitate — că ar fi luat din casa de bani, într-o zi de luni, 8 decembrie, 4.233 lei și că i-ar fi dat unei rude îndepărtate pentru a-și cumpăra o

haină de blană de la unitatea „Romarta”, amplasată deasupra cofetăriei. Asta pentru că, la un inventar care cuprindea tocmai perioada amintită, ieșise o lipsă de 4.233 lei.

Ce susține femeia? Că, într-adevăr, o rudă îndepărtată a venit la ea și a rugat-o să-i cumpere o haină de blană cînd vor sosi, deoarece vorbise cu sefa de la Romarta să i-o păstreze, că i-a lăsat banii — 3 600 de lei — pe care ea, Popa, i-a pus în raftul cu cutiile de ciocolată, ascunși după cutii; că sosind hainele în cauză, acestea nu i-au plăcut și a lăsat banii în continuare pină vor veni din cele care o interesau; că, între timp, o altă cunoștință comună, care știa de acești bani lăsați în custodie lui Popa, a apelat la ei pentru a-și cumpăra ea o haină de blană, haină pe care cu scandal reușise

să o pună deoparte pentru citeva minute — fiind oprită pentru sefa unității. „Așa a fost tot — declară femeia — numai că, fetele de la Romarta, furioase că s-a luat haina oprită tocmai de sefa lor, crezînd că eu reclamasem această situație la conducerea întreprinderii, s-au răzbunat declarînd, unele dintre ele, că au văzut că banii prezențați la casă ar fi fost mototoliți și în bancnote mărunte — motiv pentru care s-a zis că i-am luat din casă”.

A luat sau nu a luat banii din casă Popa Maria? Sau a fost o inscenare toată această poveste? Declarațiile din dosar se bat cap în cap: Unele susțin că banii au fost în bancnote de o sută, altele că ar fi fost mototoliți; că timpul în care cumpărătura ar fi adus banii nu ar fi depășit 10 minute (altele spun 3 minute!). Nu este aprobată ca martoră tocmai persoana care-i dăduse banii, pe motiv că-i este... nașă. Instanța merge fără dubii pe ziua de 8 decembrie, nu pe probe, ci pe prezumții. În acea zi, se reține, încasările făcute de Popa au fost foarte mici! Odată implicată în delapidare a fost extrem de simplu să i se pună în spate și neglijența comună dovedită în serviciu, cu toate că la acest capitol ar fi trebuit implicată cealaltă gestionară și nu Popa: Duruș fusese scoasă de la neglijență în serviciu

cu toate că în 3 săptămîni, cit a lucrat singură, făcuse o pagubă unității de aproape 3 000 lei, în vreme ce pe 7 luni, amîndouă, avuseseră 1.080 lei!

Sintem în măsură să combatem, cu două noi dovezi, acuzațiile instanței. Este vorba de o adresă a ICSMAAP Zalău care specifică negru pe alb că între 1-26 decembrie 1980 nu a lucrat singură Popa, ci, 6 zile din cele 26, a lucrat și Duruș. Deci lipsa de 4.233 lei putea fi delapidată — dacă acesta este cuvîntul — și de una și de cealaltă! Cea de a doua dovadă este și mai la obiect: la magazinul „Romarta” au intrat haine de blană pe 10 decembrie 1980, și nu pe 8 decembrie. Verificînd monetarele este simplu de constatat că Popa în acea zi de 10 decembrie a avut cele mai mari încasări. Or, cu toate inadvertențele din declarații, un lucru este extrem de clar: Popa a scos bani „din casă” în ziua cînd s-au vindut hainele de blană.

Sigur, ar fi multe de comentat pe marginea acestui dosar penal. După cum, iarăși ar fi multe de comentat privitor la modalitatea de a i se oferi un loc de muncă. Cele două noi dovezi scoase la lumină prin cercetarea noastră la fața locului, ar putea constitui un motiv pentru restudierea atentă a dosarului Popa, pentru declararea unui recurs extraordinar — Procuratura Generală dovedind de fiecare dată promptitudine în preluarea cazurilor semnlate de revista noastră, scopul fiind același: repunerea în drepturi a dreptății!

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

Poveste... cu o haină de blană

În urma unei superbe victorii, 2-0 cu Bordeaux

Cariera europeană a Universității Craiova continuă!

Craiova, 8 decembrie (prin telefon de la trimisul nostru). La ora la care transmitem aceste rânduri, peste Craiova coboară inserarea. Se anunță o seară rece, friguroasă, dar întregul oraș se află, cu mic cu mare, pe străzi, sărbătorind victoria Universității în fața renumitei formații franceze Girondins des Bordeaux, un 2-0 care le permite studenților olteni să-și continue cariera europeană în Cupa U.E.F.A. E o revărsare de entuziasm nestăvilit, o manifestare însă decentă, care vine să răsplătească bărbăția și abnegația cu care cei 13 jucători craioveni au știut să lupte pentru izbândă, reprezentând cu cinste culorile clubului, ale orașului și, nu în ultimul rând, ale întregului fotbal românesc.

Trebuie să vă mărturisim că, ajunși marți seara la Craiova, am descoperit aici o atmosferă mai degrabă apăsătoare. Opt jucători din lotul Universității ajunseseră acasă abia luni noapte, fiind puși în situația, deloc plăcută, de a face primul drum la stadion, doctorul Vasile Frinculescu încercând să le recupereze forțele după acele ostentiv (și remarcabile) 0-0 de la Florența. Ingrijorarea era cu atât mai mare cu cât buletinul medical se arăta încărcat: Balaci acuza o contuzie la genunchiul drept, Lung avea nasul prins în copci, iar Ungureanu prezenta un hematom la obraz. Colac peste pupază, în ultimele ceasuri dinaintea returului cu Bordeaux, Tilihoi suferea de o criză de lombosciatică și utilizarea lui părea, încă azi dimineață, incertă. Dacă la toate acestea adăugăm oboseala partidei cu Italia și, mai ales, oboseala unui voiaj întirziat din cauza ceții, avem imaginea unei echipe craiovene ce părea să se compună din mers în fața unui examen extrem de important. Încordarea era sporită și de diversele mofturi ale oaspeților. Intre altele, marți seara, pe la ora 20.30, aceștia au cerut ca formația ce cînta, blind, în surdina, în salonul restaurantului „Jiul” să înceteze! Nervii francezilor, ca și ai noștri de altfel, erau întinși la maximum.

În aceeași atmosferă, de nervozitate și pripeală, a început și partida. După ce arbitrul olandez Jan Kaizer a fluterat pentru prima dată, Craiova s-a năpustit asupra adversarului, ca un boxer care urmărește să încheie conturile cât mai repede. Chiar în minutul patru, Balaci a produs o dovadă a acestei stări de spirit, făcând un fault inutil asupra lui Tigana, alegându-se cu un cartonaș galben. Deși a dominat copios acest interval al întâlnirii, obținând opt cornere în primele 25 de minute, Universitatea n-a fost în apele ei. Folosind arpi clasice, ea n-a izbutit să-și creeze spațiile libere necesare forțării careului advers, angrenându-se în fotbalul confuz, obstructionist, de așteptare, al oaspeților. Studenții au pasat mai mult lateral, n-au găsit totdeauna inspirația și nici resursele pentru a accelera ritmul și pentru a se debarasa de marcajul „la singe” al jucătorilor bordelezi. Spre deosebire de meciul tur, aceștia au renunțat la orice velleități ofensive și n-au făcut altceva, mare parte din timp, decît să se zbată spre a-i împiedica pe olteni să construiască. Încă din primul minut Thouvenel l-a luat în primire pe Balaci și nu s-a mai dezlăpșit de el, faultindu-l de atîtea ori încît merita, cu prisosință, cel puțin un cartonaș galben. În schimb, Cămătaru a alergat mult și cu folos, fiecare din incursiunile lui semănînd panică în fața careului lui Ruffier, în ciuda marcajului strict și a unor intervenții nu totdeauna amabile. Din păcate, deși linia de mijloc (cu un Ticleanu în virif de formă) a făcut eforturi adesea disperate spre a împinge jocul, atacul n-a strălucit în această perioadă. Cartea cu Crișan, pe

care antrenorii Oțet și Ivan au scos-o în ultimul moment, n-a fost cîștigătoare. Ea a fost mai degrabă păguboasă, elementul surpriză nerealizîndu-se. E drept, uneori Crișan s-a zbatut, dar randamentul lui a rămas mult sub așteptări și, fără a face cuiva vreun reștos, socotim că înlocuirea extremului dreapta se impunea mai devreme. A venit, salvator, minutul 37, care a avut darul să arunce în delir 50.000 de spectatori, aflați trup

zei disputîndu-se în același sens, spre poarta lui Ruffier.

Nici repriza a doua n-a început sub cele mai favorabile auspicii pentru Craiova. Acest mare jucător care a fost și a rămas Donose s-a accidentat, în locul lui pătrunzînd în teren Geolău. Îi va fi dat acestui talentat și serios fotbalist să schimbe radical soarta partidei, dar cîte emoții vom mai avea cu toții pînă atunci! Avînd în Geolău un adevărat jolly-

Cei „13 magnifici”, merituosi învingători în fața lui Girondins des Bordeaux: Lung — Ne-grilă, Tilihoi, Ștefănescu, Ungureanu — Ticleanu, Donose, Balaci, Irimescu — Geolău, Crișan, Cămătaru, Cîrțu (de sus și de la stînga la dreapta):

Sugerăm secției de sport a televiziunii să ofere iubitorilor fotbalului un frumos cadou pentru sfîrșitul de an: filmul partidelor susținute de Universitatea Craiova în actuala ediție a Cupei U.E.F.A.

și suflet (ca să nu zicem și voce) alături de jucătorii mult iubii: la un corner de pe dreapta, al zecelea ca număr, Irimescu a deviat balonul cu capul, acesta a sărit la Ticleanu și mijlocul craiovean l-a trimis precis sub bară, deschizînd scorul. La 0-1, Bordeaux s-a văzut silită să încerce o schimbare de tactică, ieșînd mai mult la atac. Dar linia noastră de mijloc și, alături de ea, avîrarea imediată, în frunte cu imperturbabilul Ștefănescu, au calmat jocul, ultimele minute ale reprizi

jockey, Craiova va ataca mai derutant, mai divers și mai periculos, creîndu-și trei ocazii uriașe de gol în numai 5 minute. În minutul 65, după o cascadă de driblinguri, Balaci va greși de puțin ținta. În minutul 69, la o fază la care golul a pluit de mai multe ori în aer, mingea sutată de Irimescu va izbi stîlpul din dreapta lui Ruffier. Cîteva secunde mai tîrziu, „capul” lui Cămătaru îl va pune în mare primejdie pe portarul bordelez și nu puțini au fost aceia care au văzut

mingea depășind linia porții. Arbitrul Kaizer însă, care a condus în general corect, a fost de altă părere, dînd credit total și tîșierului Boss, care a rămas țintuit locului, apreciînd că portarul echipei franceze a respins mingea în ultima fracțiune de secundă dinaintea golului. În acest interval, norocul nu le-a suris oaspeților. El le-a ris cu gura pînă la urechi! A hohotit, dacă putem spune așa, pentru ei și din acele momente, arătînd numai 1-0, tabela de marcaj a început să se dovedească nedreaptă cu jucătorii români, ea neexprimînd cu fidelitate sensul și adevărul partidei. După 90 de minute, echipele s-au pornit, cu forțele împuținate, în jumătatea de oră de prelungiri. Ne-am tenut, o recunoaștem cu sinceritate, o dată în plus, gîndind că jucătorii craioveni, atît de solicitați în acest sezon de satisfacții, vor fi ajuns la capătul puterilor. Dar n-a fost așa. Gă-sînd resurse nebănuite, luptînd admirabil pentru fiecare mingă și pentru fiecare metru de teren, elevii antrenorilor Oțet și Ivan au păstrat ritmul, ba încă l-au grăbit. Pînă la urmă s-a făcut dreptate: în minutul 101, la o pasă inteligentă trimisă de Irimescu, Geolău a sprintat pe lîngă apărarea bordeleză și a trimis, cu un ultim efort, în plasă. La 2-0, scor mai aproape de realitate, oaspeții au avut o tresărire de orgoliu, dar mingea sutată de fundasul Rohr a lovit bara (min. 104), instituînd peste stadion o liniște de catedrală. În clipa imediat următoare însă, minunata galerie olteană, cea mai frumoasă și mai fidelă din fotbalul românesc, a reintrat în rol, purtîndu-și favoriții spre o izbîndă limpede, în urmă căreia cariera europeană a Universității va continua și la primăvară.

După meci, am putut să stăm de vorbă, printre picături, cu jucătorii și antrenorii noștri, ca și, firește, cu cei francezi. Nu vom reda acum toate impresiile culese (vom reveni săptămîna viitoare), dar trebuie să spunem că oaspeții s-au dovedit, măcar în ceasul al treisprezecelea, foarte corecți, recunoscînd că drumul lor, la elita fotbalului continental a fost de o formație mai bună, ea însăși de valoare europeană. Directorul tehnic al girondinilor, Didier Couecou, ne-a mărturisit că „nu e o rușine să fii eliminat de o echipă de clasa Craiovei”, iar internaționalul Jean Tigana, care a lăsat o deosebită impresie la El Mondial, ne-a spus: „Am știut de la Bordeaux că vom fi învinși la Craiova la o diferență de 2-3 goluri, dar am sperat. Și după golul lui Ticleanu am sperat, dar Universitatea s-a arătat mai tînă, mai completă. Nu-mi rămîne decît să urez formației dv. mult succes în continuare”.

Prin această calificare, obținută prin eforturi și cu o abnegație exemplare, Universitatea Craiova, campiona unei mari iubiri, și-a reconfirmat înalta țînută, producînd satisfacție în rîndul iubitorilor de fotbal din Oltenia și din întreaga țară. Deși la capătul unui sezon epuizant, fotbalisții olteni, aceiași care alcătuiesc și naționala într-o proporție însemnată, au descoperit rezerve să lupte cu multă dirzenie, cu multă ambiție, cu mult devotament, demonstrînd încă o dată (dacă mai era nevoie) că alcătuiesc cea mai bună formație din fotbalul românesc de azi. Nu ne rămîne de aici, dintr-o cameră a hotelului „Jiul”, imprevizibilul căruia mii de suporteri continuă să strige „Cra-io-va! Cra-io-va!”, decît să le adresăm cele mai fierbinți felicitări și să le dorim o viață cît mai lungă în Cupa U.E.F.A. și, în același timp, în campionatul european. Felicitări care se cuvin jucătorilor, antrenorilor, conducerii clubului și, desigur, autorităților locale, care veghează la destinul acestei minunate echipe. Bravo, băieți, jos pălăria în fața talentului, seriozității și temeiniciei voastre! Vă mulțumim și vă declarăm, deschis, că vom fi mereu alături de voi!

ODVIDIU IOANIȚOIAIA

Omul care joacă

Să ne bucurăm

Nu „incredibil dar adevărat”, cum a rostit spre finalul jocului cu Italia Cristian Topescu, ci „credibil de adevărat”, cum a sesizat acest mare om de televiziune care este Tudor Vornicu, așa a fost acest 0-0 afișat în fața campionilor actuali ai lumii fotbalistice. Poate fi, indiscutabil, unul dintre cele mai mari rezultate obținute vreodată de o reprezentativă română, chiar dacă „legenda Zoff” nu a primit nici o lovitură în repriza a doua. Cum foarte bine a remarcat din nou același plăcut companion al după-amiezilor de sîmbătă, am avut în teren jucători viteji... M-am bucurat din suflet pentru curajul și chiar sacrificiul de care au dat dovadă în tot ce au făcut în acest joc, probînd încă o dată, dacă mai era nevoie, prin toate, cît de ineztrată poate fi acest popor al nostru. Pare mereu, dar trebuie interpretat ca decisiv, că putem fi competitivi și cîștigători la multe nivele, fotbalul dovedind acum acest lucru, deși se știe cit de neajutorat este și el. Multimilionarii sau chiar miliardarii italieni au fost marcați de ceea ce Mircea Lucescu le-a oferit ca joc, am avut, ce-i drept, destule momente în care puteam și trebuia să atacăm decisiv careul advers, și nu pot să cred că șansa, ci mai mult potența noastră ne-a ajutat și în acel minut 89, cînd Conti a trimis spre poartă, dar afară... E adevărat că italienii rămîn la fel de inapoiți în tratarea jocului, în-

săși prin lășitatea cu care abordoază treimea adversă fără a apela la pressing, cum foaie adevărată este și această binevenită prezență a Craiovei în națională. Băieți curajoși și meseriași, ce ne prind acum foarte bine... Am certitudinea că pasarea mingii între noi, pentru a o avea ei cît mai puțin, a fost o atitudine destul de practică și indicată, lucrul acesta descum-pănînd începutul de luptă temperamental al italienilor.

Pe mine și pe noi trebuie să ne intereseze destul de puțin scandalul izbucnit acum două luni în fotbalul italian asupra dopajului care a adus cîștigarea Cupei supreme a fotbalului, ca și a „dărîmării” aproape firești care a urmat. Pixurile incendiare italiene lasă urme grele în coloanele lor scrise și despre acest subiect, dar îl felicit din inimă, tot acum, pe Mircea Lucescu. Am senzația că ne va duce în primele opt echipe ale continentului, performanță atît de rivnită, însă cred că va ști să se ferească de cehi, acești posibili... Timeo Danaos... slovaci. Îmi permit să cred, deși era greu să se ia atîtea soluții în conjunctura noastră, că Donose și Geolău puteau ajunge mai repede spre „commedia dell'arte” din fața lui Zoff. Sigur, am fost uluitori, poarta adjectivelor trebuie binemeritat deschisă, rezultatul este imens și, iarăși, cît de capabili și de talentați putem fi... Dacă superbul personaj Acatone nu mai poate fi privit aruncîndu-se în Arno, dacă „La Ponte dell' Pieta” are senzația că a scăpat de aceeași nămolosă apă, trebuie să ne bucurăm.

CORNEL DINU

Patinaj la Floreasca

De cîteva săptămîni bune sportul cu patine a intrat în plină actualitate. Chiar sîmbăta trecută, mirificul patralater alb din preajma parcului Floreasca a fost asaltat de sute de amatori și, ore în șir, văzduhul s-a umplut de vioșie și freamăt de copii.

Toate ar fi cum ar fi, dar, iată, două școlărițe, Carmen T. și Cristina S., prinse în vîltoarea multimei de pe gheață, se împiedică și cad. Un vlăjgan, înalt de aproape doi metri, le lovește brutal cu latul patinei și dispare rîzînd, în plină viteză. Cristina abia se ridică. Plînge de durere. Îl căutăm pe individ și-l găsim duhînd a băutură. N-are chef să dea socoteală. Intuind pericolul, fuge înainte de a fi identificat...

Aaa, nu-i singurul caz!, intervine intrigată o tînără mamă venită cu fiica ei la patinaj. Eu am văzut aici lucruri și mai grave. Doi vagabonzi l-au bătut măr pe un biet copilăș, chipurile pentru că avea patine noi și... trebuia să le dea cîte 5 lei, ca să-l lase să se dea cu ele pe gheață. Altuia, pur și simplu, i-au smuls patinele de pe umăr și au dispărut cu ele cu tot în învălmășeală. De-ai a-n-o las singură nici o clipită pe fetița mea.

— Ce faceți în astfel de cazuri?, îl întreb pe șeful patinoarului.

— Asta-i punctul nostru vulnerabil. Aproape că n-avem ce le face. N-avem

oameni care să se ocupe special de păstrarea ordinii și disciplinei, cu atît mai puțin de punerea la punct a derbedeilor.

— N-ai încercat să rezolvi problema cu forțe proprii?

— Ba da, însă dacă încercăm cumva să-l luăm mai tare pe astfel de indivizi, sîntem noi înșine amenințați; rup și sar gardul fără să le pese. Cred că dacă sectoristul nostru ne-ar da un mai susținut ajutor, dacă milițienii ar trece mai frecvent pe aici, așa cum au făcut în astă seară, atunci lucrurile s-ar schimba.

Fumatul e interzis. Dar tocmai acum, exact în mijlocul patinoarului, un grup compact de puști și puștoaice, oacheșe, trag virtos, cu un aer matur, ostentativ, din țigările aprinse. Alături de noi, o fetișcană își strigă discret marfa-i dubioasă: „Ia ciunga! Ia guma de mestecat, că face bine la ficat!” Nimeni nu-i zice nici dă-te mai încolo. Alături, chiar în coasta gardului, se construiește un „montagnes russes”. Subinginerul Constantin Ene, inspector la I.A.P.I.T., aflat în control, și asistentul igienist de la punctul sanitar sînt de acord cu mine că astfel de aspecte n-au ce căuta în incinta unui patinoar. Numai că, mi se destăinuie, puterea le este limitată.

În rest, bine... Copii mai mici și copii mai mari trec chiuînd, în mare viteză, desenînd pe luciul gheții piruete și volute grațioase.

...Am fost sîmbăta seara, cu fetița, la patinoarul din Floreasca.

MIHAI ȘTĂNESCU

Florența, 3 decembrie. Scurtă vizită în centrul orașului. La urcarea în autocar, televiziunea italiană ne filmează. Florența, oraș-muzeu, ne impresionează prin densitatea operelor de artă pe care le vedem peste tot. Renașterea a lăsat aici urme de neșters, la fiecare pas, pe care desigur ne-ar plăcea să le privim și admiring pe indecete, în liniște. Ceea ce, acum, nu e deloc cazul. Vizităm impresionanta Galleria degli Uffizi, dar trecem foarte repede prin fața capodoperelor semnate de Leonardo, Botticelli sau Bruegel. La prinz este programat un antrenament chiar pe stadionul pe care se va desfășura partida, ultimul eveniment notabil în tabăra noastră, înaintea marilor încercări de simbioză. Nu se găsește chelle cu care au fost încușate lacătele de la poarta de acces în incinta terenului. Domnul Bianchi, trezorierul federației italiene, care ne va însoți permanent cit vom rămâne în Italia, se enervează. Îi ceream să ne arate stadionul. Ziariștii se reped să prindă momentul. Atmosfera începe să se încordeze, formulele de „bine ați venit” au fost deja uitate, echipa României trebuie învinsă cu orice preț, altfel... Ziarele: „Scocca già l'ora decisiva: SVEGLIA, CAMPIONI!” (A sosit ora decisivă: TREZIȚI-VĂ, CAMPIONI!). Și mai departe: „După egalul din prima partidă europeană cu Cehoslovacia, la Milano, naționala n-are o altă alternativă, e constrinsă să învingă.” Rossi: „Pentru mine oricare partidă e ca și cum aș merge pe front. Dar mă simt excelent fizic la această oră, mai bine ca în finala de la Madrid. În ceea ce îl privește pe coechipierii mei, nu simt niște inconștienți, știu cu toții că dacă nu învingem... adio Paris!” De Sisti, antrenorul Fiorentinei: „Atenție la Cămătaru!” Rezultatele meciurilor jucate până acum între Italia și România: 1-0 la București, iunie 1939; 2-1 la Roma, aprilie 1940; 3-1 la Napoli, noiembrie 1966; 1-0 la București, iunie 1967; 3-3 la București, iunie 1972; 4-2 la Milano, iunie 1976; 2-1 la Napoli, februarie 1980 („România în șapte partide n-a obținut decât un punct”). La radio se fac sondaje privind opinia publică și rezultatul meciului de a doua zi. 2-1, 1-0, 3-0 pentru italieni, cel mai adesea. Luana Manfredonia îndrăznește: „Italia zero, Romania uno!” Porca della miseria, replică reporterul... În tabăra noastră e totuși liniște. Lucescu discută cu fiecare jucător în parte, rememorând împreună stilul de joc al adversarului direct, modul în care acesta poate fi contrat. Accentul cade evident pe faza defensivă, acest „să nu primim gol în primul rind” care ne va face atât de bine, indiferent de ce vor spune adversarii noștri. Sintem, în fapt, o echipă atât de mică! David în fața lui Goliat? Cu ce fel de rezultate notabile ne-am putea noi lăuda? O calificare la un turneu final al Campionatului mondial? Citeva bune rezultate, izolate și mai toate obținute în meciuri amicale? Trei puncte smulse Angliei, urmate de înfrângere din partea Elveției? Acum în față îi vom avea pe CAMPIONII LUMII, jucând pe propriul teren, la numai câteva luni după încoronare, cu toți spectatorii alături... Un singur punct de sprijin: Craiova! Otenii noștri sînt de câțiva ani într-o cruciadă prin Europa, ridicînd în fiecare an stacheta. Ștefănescu, Balaci, Ticleanu și ceilalți au jucat deja la Florența, eliminînd brav Fiorentina, echipa cu multe vedete cumpărate pe bani grei. Ca și Lung, dealtfel. Numai că Mircea Lucescu n-a hotărît încă: Moraru sau Lung?! „Atenție, azzurri, nu mai e de joacă!” Italia trebuie să câștige cu orice preț, altfel calificarea pentru turneu final al Campionatului european, Paris 1984, va fi în mare măsură compromisă! Conti a trecut de Briegel, nu va trece el de Ungureanu? Rossi a marcat trei goluri în poarta Braziliei, Iorgulescu știe asta mai bine decât oricine. Gentile și Collovati nu i-au lăsat să respire pe Maradona, Zico sau Hrubesch, pot reuși Gabor sau Cămătaru mai mult?! Astea sînt datele jocului care ne așteaptă, oricît ne-am face că uităm de ele... Lucescu e calm. Ține mult să afișeze această seninătate, dar nimeni nu știe ce e în sufletul lui. Însă vrea ca totul să se pregătească în liniște, își înțelege jucătorii și-i tratează ca pe niște oameni maturi. Atmosfera e relaxată. Aparent, desigur. Dar s-a lăsat bine până acum, n-au existat nici un fel de probleme, băieții tineri și serioși s-au arătat jucătorii echipei noastre naționale, nici măcar o singură dată nu s-a întimplat să se abată vreunul de la programul de antrenament sau de refacere, nici mofturi, nici „evadări”, chiar fără amenințările și pedepsele atât de obișnuite în fotbalul nostru, la alte nivele. Opt jucători de la Craiova, patru de la Corvinul, trei de la Dinamo, doi de la Sportul studentesc, cite unul de la A.S.A. și F.C. Argeș, 19 jucători cu totul într-o expediție extrem de periculoasă, atât pentru ei, cit și pentru întreg fotbalul românesc. Craiovenii știau că meciul de la Florența nu-l decît un meci-intermediar între cele două partide cu Bordeaux, din Cupa U.E.F.A. Ceea ce însă nu-l va împiedica să-și dea sufletul pentru culorile echipei naționale, în cel mai greu meci din ultimii zece ani...

maximum. Mii de steaguri flutură în tribune: verde, alb, roșu. Petarde, adevărate jocuri de artificii. Jucătorii noștri ies la încălzire cu mult înainte, tocmai pentru a se adapta atmosferei incendiare din incinta stadionului. După vreo zece minute publicul se liniștește și ai noștri își văd calm de încălzire. Lucescu s-a hotărît să-l titularizeze pe Lung în poartă, deși craioveanul e abia la al 3-lea meci în echipa națională. Moraru, Andone, Munteanu II, Augustin și Geolgău sînt rezerve. Radu II, Custov și Donose au rămas în tribună. Formația: Lung în poartă, Ștefănescu libero, Iorgulescu stoper, Rednic și Ungureanu fundași de margine, Ticleanu, Băloni, Klein și Balaci mijlocași, Gabor și Cămătaru înaintași, dar și ei cu unele sarcini defensive, în funcție de joc. Stadionul flueră îndelung cînd crainicul anunță formația noastră, ca și numele arbitrilor, francezul Georges Konrath. Balaci și Cămătaru, cel puțin așa am impresia, sînt cei mai flueriști. Amintirea eliminării Fiorentinei! Sosește fanfara școlii militare de ofițeri de poliție. Tur de stadion și se îndreaptă spre centrul terenului

tsiment verbal Ștefănescu. I-TA-LI-A, I-TA-LI-A! Băloni alunecă, Antognoni e în ofsaid, dar Lung iese excelent și prinde. Petardele așteaptă în buzunare numai ocazia de a reîncepe focul lor nebun. Șut bun al lui Băloni de dincolo de linia careului mare, dar Zoff prinde cu siguranță. Va fi singurul nostru șut spre poarta bătrînilor Zoff, față de 16 ale italienilor la poarta lui Lung. A doua zi, ziarele italiene, zgîrcite ca de obicei cu notele, îl vor gratifica pe Zoff cu 7, iar lui Lung nu-l vor acorda decît un mediocru 6,5! Să-ți vină să mori de ris... Au trecut primele 15 minute. Jocul se intrerupe, Graziani e jos și va fi înlocuit. Vina însă nu-i a noastră, a căzut prost, umărul îi va fi prins în gips. Intră Altobelli pe aripa stîngă, cu șansa de a arăta că el e mai bun, așa cum a susținut adesea. Fault Băloni asupra lui Gentile și cartonaș galben. Cit de greu e în teren pentru jucătorii noștri! (Statistica faulturilor va arăta însă, surprinzător pentru italieni în primul rînd, doar 36-23 în „avantajul” nostru. Jucătorii cu cele mai multe faulturi la activ: Balaci — 9!, Cămătaru — 6!,

găstrări vreo infracțiune care să împună penalty-ul. Ca să marcheze, Italia ar fi trebuit să joace altfel în atac. Așa cum a jucat, încă doi ani de acum încolo n-ar fi marcat vreun gol românilor!). Oricum, faza s-a petrecut în afara minuterilor regulamentare, lucru care s-ar putea să-l fi influențat puțin și pe arbitrul francez... 0-0 la pauză cu Italia! E și acesta un mare succes. (David contra Goliat!) Marius Popescu, de la „Sportul”, imi precizează că Antognoni joacă slab. Tot ce se poate, însă eu n-am prea apucat să-l analizez pe italienul... După pauză intră Causio și Ieso Rossi. Altobelli trece virf, în paza lui Iorgulescu. E 3,33 ora locală, avem mînga pentru reînceperea jocului. Obținem imediat primul corner, care va fi în fapt singurul. Execută Băloni, dar Zoff iese și prinde cu siguranță. Andone își începe încălzirea pe marginea terenului. Altobelli îl faultează pe Iorgulescu, dar arbitrul dă fault împotriva noastră. Periculos, dar Băloni respinge. Jocul se îndirjește. Fault după fault, de o parte și de cealaltă. Nu știu cînd am mai văzut o echipă românească atât de dirză! E accidentat Băloni și arbitrul intrerupe jocul într-un trziu. Italianii vin cu toții peste noi. Acum e acum! La o fază care nu cerea defel o asemenea sancțiune severă. Ticleanu e eliminat de pe teren și echilibrul tactic se rupe. Cine-l va marca pe Antognoni? Causio centrează, iar Lung prinde o minge foarte grea. Silvică al nostru a fost peste tot, vor spune jucătorii. („Cînd mă gîndesc, zice Tică Oțet, antrenorul Universității, că acum numai o lună de zile as fi dat totul ca să-l aduc pe Ducadam la Craiova!”) Schimbare în tabăra noastră. Iese Gabor și intră Andone. Marcaj pentru Antognoni. Acum se joacă mai mult în careul nostru, linia de mijloc a cedat reduta și s-a retras pe mezeze. Ștefănescu continuă să-și dirijeze grenadierii, iar Băloni reușește (pentru a cita oară?) să-și piardă tot sufletul pe teren, apărînd culorile echipei naționale. Tînărul medic stomatolog din Tg. Mureș s-a dovedit la Florența cel mai brav dintre cei bravi, luptînd cu un devotament și o clasă care nu pot fi proprii decît marilor jucători. Ofsaid nesancționat, dar Ștefănescu intervine excelent. În atac, nici două pase nu mai reușim să legăm. Cit vom mai rezista în acest fel, în numai 10 oameni de cîmp?! Minutul 60: Lung prinde în fața lui Altobelli. Minutul 65: Tardelli șutează din interiorul careului, Lung respinge cu piciorul. Italianii se grăbesc, încep să se pripească. Gentile șchioapătă vizibil, e lăsat libero în locul lui Baresi, dar are resurse să-l faulteze pe Andone. Balaci se vede puțin. Minutul 71: Collovati trage de la 16 m, slab, afară. Să fi obosit „squadra azzurra”? Oare s-ar putea să nu pierdem?! Lung, din nou excelent, în fața lui Conti. Minutul 75: Causio trece și trage peste poartă. Cit de greu trec minutele! Fault Marini, dar arbitrul nu flueră. Conti face semn că nu are cui pasa. Marcajul n-a slăbit nici o clipă. Minutul 80: Marini face un slalom printre apărătorii noștri („Dai, Marini, dai!”, aud alături), dar trage afară. Bearzot e în picioare. Ziariștul de lîngă mine mă împinge cu cotul fără să-și dea seama, urmînd fazele cu sufletul la gură. Minutul 85: italienii încep să plece, vizibil nemulțumiti. Unul strigă „hent”, la o fază banală. Corner Lung, cu pumnii. Conti trece de Iorgulescu, dar Băloni e peste tot. Șut Antognoni, Lung prinde! Intră Augustin în locul lui Cămătaru. Lucescu e și el în picioare. „E finita”, cred italienii, dar cea mai mare ocazie a meciului încă n-a venit. Mai sînt numai două minute de joc, Ungureanu a fost lovit cu cotul în plină față de Causio, e la pămînt cu ochiul drept plin de sînge, nu se poate ridica. Antognoni îl vede liber pe Oriali în chiar zona lui Ungureanu, Lung iese să micșoreze unghiul, centrare spre Conti, liber la 6 metri în fața porții goale, Ștefănescu sare în disperare, mă trezesc strîgînd NUUU!, ar fi teribil să pierdem tocmai acum, Conti ratează! „Incredibile!”, susțin italienii dimprejurul meu, în vreme ce Ungureanu își dă seama numai din vînetul tribunei cit de mare a fost ratarea. Dar e 0-0 în continuare, Ștefănescu se uită de trei ori la ceas și tot minutul 90 îl vede, nimeni nu mai are suflul pînă ce arbitrul Konrath nu flueră sfîrșitul. Fantastic, am rezistat eroic Italiei chiar pe terenul ei, jucînd 35 de minute grele în numai 10 oameni! Am asistat în felul acesta la cel mai bun rezultat obținut de echipa națională a României în 60 de ani de palmares internațional, 0-0 în deplasare împotriva campionilor lumii, la numai cîteva luni de la încoronarea lor, în meci oficial, un meci care, vorbind strict statistic, avea o importanță mult mai mare pentru adversarii noștri decît pentru jucătorii români. Sînt de-a dreptul năucit. La vestiare ne sărutăm cu toții, fericiți de-a dreptul. Conferință de presă. Bearzot ne acuză de antifoc. David contra Goliat. Jucătorii italieni îl acuză pe arbitru. Sordillo, președintele federației, suspectează un complot european împotriva Italiei. Franchi, președintele U.E.F.A., îl iartă, considerîndu-l prea tînăr și fără experiență... Ziariștii laudă dăruirea jucătorilor italieni, cărora publicul le face la iese o manifestare extrem de călduroasă. La masa de seară primim o uriașă sticlă de șampanie din partea lui Ilie Năstase. Ștefănescu îi scoate dopul, șampania bufnește și aplaudăm cu toții, încințați și fericiți. Abia peste două zile vom ajunge în țară, aterizînd la Otopeni în condiții de ceață foarte densă. Primirea e foarte vibrantă, flori și ovății pentru jucătorii români, dar craiovenii se grăbesc, meciul cu Italia e acum în amintire, îi așteaptă cel cu Bordeaux. Poate că fotbalul tocmai de aceea e atât de frumos. Flîndcă mereu trebuie să o iei de la început...

Cel mai „mare” rezultat al echipei României

in 60 de ani de palmares internațional!

EGALII CAMPIONILOR LUMII

de la trimisul nostru special la Florența

lui. E anunțată echipa Italiei. Uralele acoperă ultima silabă a numelor. Echipa noastră se fotografiază, apoi așteaptă la gura tunelului ce duce spre vestiare sosirea adversarilor. Apar „azzurri”, tricouri, evident, albastre, chiloți albi. Ai noștri sînt în galben complet. Tribunele parcă se scutură, amenințînd să cadă peste teren. Violenta focurilor de artificii și petarde încaeră aerul în culori psihedelice, creînd senzația irealului, nu numai a nefirescului. I-TA-LI-A, I-TA-LI-A! („Atenție, azzurri, nu mai e de joacă!”) Echipa se aliniază la centru. Se cîntă imnurile naționale. Jucătorii români oferă italienilor cite un fanion. Aceștia poartă pe brațul stîng o banderolă neagră. A murit Gioanin Ferrari, 75 de ani, fost mare jucător, campion mondial în 1934 și 1938. Zoff și Ștefănescu aleg terenul. Italianii au mînga. Arbitrul flueră, dar nimeni nu se mișcă pe stadion. Se păstrează un minut de reculegere în memoria celui dispărut. Apoi... începe lupta! Prima minge care ajunge la Cămătaru, fault Collovati („Atenție la Cămătaru!”). Rednic îl contrază pe Graziani, corner, apoi Băloni respinge. Sînt peste 200 de ziariști italieni în jurul meu și mai bine de 100 de fotografi în teren. Marcajul se strînge. Rednic și Ungureanu țin extremele, pe Conti și Graziani. Iorgulescu e permanent cu Rossi. La mijloc o linie galbenă tale terenului de-a latul: Ticleanu contra Antognoni, Băloni contra Marini, Klein contra Tardelli, Balaci contra Oriali. În sens invers, Tardelli trebuie să-l supravegheze pe Ticleanu, „maratonistul echipei”, cum l-a numit Enzo Bearzot, Oriali rămîne cu Balaci pe tot terenul, Collovati și Baresi îl string pe Cămătaru, ca într-un clește, iar Gentile are „grijă” de Gabor, pe care-l faultează cu regularitate. Ziariștii italieni rid: „Gentile!...” Plimbăm mult mînga, atunci cînd e în posesia noastră, apoi e trimisă spre Lung. Tribunele flueră copios. David contra Goliat! Lung prinde cu siguranță o minge înaltă. Gentile trece de Ungureanu, centrează, Antognoni prinde șutul, puternic ca întotdeauna, dar Băloni blochează. Fault Iorgulescu asupra lui Rossi, cartonaș galben. Avertisment verbal Ștefănescu. I-TA-LI-A, I-TA-LI-A! Boloni alunecă, Antognoni e în ofsaid, dar Lung iese excelent și prinde. Petardele așteaptă în buzunare numai ocazia de a reîncepe focul lor nebun. Șut bun al lui Băloni de dincolo de linia careului mare, dar Zoff prinde cu siguranță. Va fi singurul nostru șut spre poarta bătrînilor Zoff, față de 16 ale italienilor la poarta lui Lung. A doua zi, ziarele italiene, zgîrcite ca de obicei cu notele, îl vor gratifica pe Zoff cu 7, iar lui Lung nu-l vor acorda decît un mediocru 6,5! Să-ți vină să mori de ris... Au trecut primele 15 minute. Jocul se intrerupe, Graziani e jos și va fi înlocuit. Vina însă nu-i a noastră, a căzut prost, umărul îi va fi prins în gips. Intră Altobelli pe aripa stîngă, cu șansa de a arăta că el e mai bun, așa cum a susținut adesea. Fault Băloni asupra lui Gentile și cartonaș galben. Cit de greu e în teren pentru jucătorii noștri! (Statistica faulturilor va arăta însă, surprinzător pentru italieni în primul rînd, doar 36-23 în „avantajul” nostru. Jucătorii cu cele mai multe faulturi la activ: Balaci — 9!, Cămătaru — 6!,

Iorgulescu — 5, de o parte, Marini — 6, de cealaltă...) Din nou lovitură liberă pentru noi. Balaci îl pune în poziție de șut pe Băloni, dar Gentile se opune. Au trecut 25 de minute, jocul pare să se fi mai liniștit. Fault grosolan al lui Gentile asupra lui Gabor (...Gentile!...), cartonaș galben. Mi-am găsit o poziție mai bună, din care se vede bine întreg terenul, dar scriu pe genunchi, iar piciorul drept îmi tremură. Oriali îl faultează foarte tare pe Balaci, avertisment verbal. Îmi aprind o nouă țigară, dar îmi cade din mînă. Ar fi posibil??! După aproape jumătate de oră de încordare, Marini dribleză și îl angajează pe Rossi. Golgeterul ultimului Mondial intră în careul lateral dreapta și trage spre colțul lung, puțin pe lîngă bară. Prima ocazie mare a italienilor, dar ele nu se vor număra decît pe degetele unei singure mîini. Băloni se luptă ca un leu, ba cu Marini, ba cu Tardelli. Rednic ajunge mai repede decît Altobelli. Pătrunde Tardelli, șut puternic, prinde Lung. „Finalmente!”, zic ziariștii din jurul meu. Conti centrează, Altobelli deviază la Oriali în 8 metri, „cap” spre Rossi, dar Lung interceptează. Cit vom putea rezista acestui ritm?! Lung culege toate mingile înalte, dar degajează afară din teren. Încercăm să leșim din jumătatea noastră, însă Collovati și Oriali sînt foarte decisi, nelăsînd nici o șansă înaintașilor noștri. Contraatac al italienilor, asta e momentul cel mai dificil, situația care le convine cel mai mult adversarilor noștri, Marini, pasă spre Gentile, fault Iorgulescu. Liberoul Baresi vine în față și trage peste poartă. Se aude un Ooo prelung, iar eu respir cu ambii plămîni, din plin. Gabor, fault la Gentile, libanul nu zice nimic, dar își așteaptă revanșa. „Nu se vede nici unul dintre ai noștri!”, aud alături. Corner, dar repriza a trecut. Arbitrul Konrath își privește ceasul. Mînga lungă spre Rossi, care cade împreună cu Iorgulescu, apoi, împiedicat, cade și Ștefănescu. Iese Lung și boxează, italienii cer penalty, o fază care va fi discutată zile de-a rîndul, disecată pe monitoarele televiziunii, reluată cu încetîntorul... (Georges Konrath: „N-am văzut nici în teren, nici pe înre-

Lumea în care trăim Enigma celor patru epidemii...

În ultimii cinci-șase ani, Statele Unite ale Americii au fost bintuite de câteva epidemii extrem de rare. Despre fiecare în parte s-a scris, la vremea respectivă, destul de mult. S-au prezentat simptomele și ravagiile produse, s-a propus terapeutică necesară și s-au sugerat măsurile de prevenire. Ciudățenia este că toate aceste epidemii au izbucnit, s-au extins, au făcut ravagii numai în Statele Unite. Cum s-ar spune, fenomenul a avut un caracter tipic american.

Nu de mult, revista franceză „Science et vie” a publicat un amplu articol consacrat enigmei „celor patru epidemii americane”. Citindu-l rămii, într-adevăr, consternat. Dar nu atât de ravagiile epidemiilor respective, cât mai ales, de concluziile articolului. Să prezentăm însă faptele.

1. În 1976, la numai câteva zile după ce au participat la un congres internațional, la hotel Bellevue Stratford din Philadelphia, 180 din cei 250 de participanți au fost victimele unei forme necunoscute de pneumonie fulgerătoare. 29 dintre aceștia și-au pierdut viața în câteva zile. Cauza, descoperită mai târziu, după ce epidemia a afectat zeci de mii de oameni, a fost o misterioasă bacterie care trăiește de obicei în apă și proliferază în conductele umede ale instalațiilor de condiționare a aerului. Niți un epidemiolog n-a reușit să explice însă de ce această bacterie, denumită ulterior „Legionella pneumophila”, a devenit dintr-o dată atât de virulentă.

2. În luna ianuarie 1980, la New York, o femeie tânără, sănătoasă a murit în câteva ore din cauza unei septicemii fulgerătoare. Sindromul, bizar, denumit mai apoi „șoc toxic”, s-a datorat unei bruste proliferări a stafilococilor auri. Numai în statul Atlanta, în câteva luni, se înregistrează 1.660 de cazuri de „șocuri toxice”, dintre care 88 mortale. Nimeni nu a putut explica de ce stafilococul auriu, receptiv pe întreaga planetă la antibiotice, în Statele Unite a început să ucidă femeile.

3. În martie 1981, medicii americani au asistat cu surprindere la apariția unei boli extrem de rare — este vorba de cancerul lui Kaposi, înregistrat până atunci doar în unele regiuni din estul Africii. Boala a surprins și a suscitat numeroase întrebări neelucidate nici până în prezent. De ce această epidemie s-a declanșat doar în Statele Unite? De ce a afectat oameni tineri, sportivi, oameni cu o sănătate excelentă? Faptul că a cuprins un întreg grup de populație, nu formează, oare, o dovadă că unele tipuri de cancer pot fi contagioase? De ce nu s-au înregistrat asemenea cazuri în America de Sud, în Asia de Sud-Est sau în alte regiuni ale lumii? Cum se explică faptul că puținele victime ale acestei boli înregistrate în Europa occidentală făcuseră și ele, înainte de îmbolnăvire, călătorii în Statele Unite?

4. Tot în 1981, specialiștii au anunțat că aproximativ 20 de milioane de americani, deci aproape 10 la sută din populația S.U.A., sînt victimele herpesului produs de virusul HSV-2, și că în fiecare an numărul bolnavilor crește cu circa o jumătate de milion. Nici cauzele acestei epidemii nu au fost descoperite până astăzi.

Acestea sînt faptele. Revista „Science et vie”, care prezintă cele patru epidemii, ridică numeroase semne de întrebare încercînd să explice cauzele. Să fie de vină un sistem imunitar deficitar? Oare, la un anumit nivel de medicalizare, starea sănătății publice tinde să scadă? Să fie de vină, în final, nivelul de viață mai ridicat?

Sigur, nu sînt medic și poate să greșesc. Dar, oricum, mi se

pare că a desprinde o asemenea concluzie, și anume că valul unei epidemii se datorește nivelului ridicat de viață este cel puțin curios. Cu alte cuvinte aviz amatorilor: vreți să nu vă îmbolnăviți, să nu vă afecteze virusii sau bacteriile unor maladii? Atunci trăiți în continuare în mizerie. Pentru că s-ar putea pune și această întrebare: de ce epidemiile nu au izbucnit, de pildă, în Elveția, în Suedia sau chiar în R.F.G., țări cu un nivel de viață relativ asemănător?

Întimplarea — sau poate nu — face, însă, ca tot în aceste zile să citesc diverse informații despre procesul de la Salt-Lake City din statul american Utah. După aprecierea ziarului „Le Monde”, „la Salt-Lake City se desfășoară unul din cele mai stînjitoare procese pentru guvernul S.U.A.”. 1.200 de persoane acuză guvernul Statelor Unite pentru urmările nefaste cauzate de cele peste 100 de experiențe nucleare în atmosferă efectuate în desertul Nevada, între anii 1951 și 1962. Primele reclamații au fost înregistrate la circa doi ani de la începerea experiențelor, cînd jumătate din numărul efectivelor de oi din regiune a murit. Au început apoi reclamațiile privind îmbolnăvirile și decesele oamenilor din rîndul locuitorilor perimetrului afectat de experiențele nucleare, ale militarilor aflați în cantonamente în apropierea locurilor de experimentare a armelor nucleare. Hollywoodul a reclamat și el moartea prematură a unor actori, regizori, tehnicieni care, în perioada efectuării experiențelor nucleare, au filmat în Nevada niște wester-nuri.

Procesul de la Salt-Lake City se află în curs de desfășurare și, probabil, va mai dura multă vreme. Probele sînt însă evidente. Ancheta doctorului Joseph Lion, cancerolog la Universitatea din Utah, desfășurată timp de doi ani, demonstrează, spre exemplu, că numărul cazurilor de leucemie la copiii născuți în această zonă între 1951 și 1958 a crescut cu peste 40 la sută. Nemaivorbind de creșterea de peste două ori a numărului persoanelor spitalizate ca urmare a unei sporiri considerabile, o adevărată explozie, a îmbolnăvirilor de tot felul.

Nu știu dacă există vreo legătură directă între procesul de la Salt-Lake City, mai exact între obiectul acestui proces, — creșterea puternică a radiațiilor nucleare — și valul neobișnuitelor epidemii izbucnite în Statele Unite. Nu știu, de asemenea, nici dacă faptul că proporția oamenilor spitalizați anual în S.U.A. — cu 35-40 la sută mai mare decît cea din Anglia sau Franța — are vreo legătură cu experiențele nucleare.

Categoric, nu pot implica în toate cazurile efectele experiențelor nucleare. Dar ele există, sînt certe, și savanții de prestigiu le-au dezvăluit. Oricum, oprirea experiențelor nucleare nu ar face decît să favorizeze starea de sănătate a populației americane și a populației globului. După cum, renunțarea la uriașele cheltuieli militare, sau măcar la o parte dintre ele, ar elibera multe miliarde de dolari ce ar putea fi utilizate în sectorul medical, pentru cercetări și asistență sanitară (sectoare aflate acum în suferință, datorită lipsei cronice de... fonduri).

Enigmele tipic americane pledează și ele pentru oprirea înarmărilor, cu toate că aparent nu există o legătură directă. Dolarii și în general fondurile economisite la capitolul cheltuieli militare ar trebui să ia drumul institutelor medicale. Și atunci, poate, epidemiile și-ar dezvălui cauzele. Pentru că pămîntul cunoaște multe alte epidemii încă...

AL. PINEA

Mondo umano?

E mult, e puțin

Iată, anii trec și răpitorii lui Aldo Moro încă nu sînt identificați toți. Despre cel care l-a răpit și ucis pe baronul belgian Bracht, în martie 1978, nu se mai știu prea multe deși fusese descoperit. În schimb, pe solul vest-german, de curînd, poliția a obținut un mare succes a-restîndu-l pe teroristul care-l răpise și ucisese pe președintele sindicatului patronilor, Martin Schleyer. Pe acest fundal, un alt semn bun în pedepsirea răpitorilor: dacă, desigur, nu va interveni nimic neobișnuit, căci a început procesul răpitorilor baronului francez Empain. Dar să rememorăm faptele. 23 ianuarie 1978. Președintele — director general al puternicului grup Empain-Schneider, baronul Edouard-Jean Empain, este răpit din apropierea locuinței sale pariziene de mai mulți oameni mascați. Ziarele scot editii speciale imediat iar kidnappingul acesta le va reține mult timp atenția, el devenind cel mai lung pe care l-a cunoscut Franța anilor '70. Poliția este din ce în ce mai presată de presă, care este ecoul opiniei publice, tot mai socată de gesturile de santaj ale răpitorilor care, a doua zi după sechestrarea baronului Empain, trimit apropiatilor acestuia un flacon cu o falangă a unuia dintre degetele lui. Film de Alfred Hitchcock? Da, dacă ne luăm după tensiunea cultivată deliberat de sechestratori, nu dacă avem în vedere că mesajele lor zilnice devin aproape banale. Pentru eliberarea bogatului lor ostatic ei cer, nici mai mult nici mai puțin decît 80 milioane franci (echivalentul a 10 milioane dolari). Lucrul stupefiază opinia publică și oamenii de afaceri, poliția și alți răpitori... de meserie. Zilele trec, calvarul lui Empain se prelungește, cei ce-1 dețin nu schimbă cifra și, cu o regularitate de metronom, fac să parvina mesajele convenite fie familiei ostaticului, fie colaboratorilor lui apropiați, fie avocatului său, Robert Badinter, astăzi ministru al justiției.

Doau luni la rînd durează afacerea, în care, cum scria la vremea respectivă o revistă pariziană, „poliția a jucat și a câștigat”. Cuvîntul de ordine impus atunci a fost nu se cedează și pentru asta negocierile au trenat deliberat aproape o lună, mai precis pînă la 17 februarie, cînd se înregistrează o primă tentativă (infructuoasă) de a remite suma cerută. După încă o lună și o săptămîină are loc, totuși, înțîlnirea decisivă, pe „Autoroute du sud”, chiar la ieșirea din Paris. Se trag focuri de armă, un răufăcător este ucis, altul rănit iar doi reușesc să fugă. Rănitul, în mișinele poliției, va telefona a doua zi complicitilor să-1 elibereze pe baron și după trei zile — la 26 martie —, calvarul lui Empain se încheie. Va fi însă foarte traumatizat. Pentru început, renunță la conducerea grupului său. Apoi, sumar îmbrăcăc și doar cu un sac de voiai, pleacă peste Atlantic. Mai târziu, divorțează dar își reia viața de afaceri „la un nivel mai modest”.

Nu, aici nu-i plîng de milă, dar ceea ce intrigă este că cei opt aflați de ieri în boxă la Paris — 6 bărbați și două femei — nu sînt acuzați de răpire pentru că, sîntem informați, n-au fost culese probe suficiente. Dealtfel, inculpații s-au declarat mereu inocenți ori și-au minimalizat rolurile așa că acuizarea nu-i poate invinui decît de sechestrare sau complicitate. Pentru asta ei riscă să primească închisoare pe viață dar, cum spune și agenția care anunță deschiderea procesului, nici o persoană judecată pentru kidnapping n-a fost condamnată la mai mult de 15 ani închisoare cînd ostaticul a fost eliberat viu. (Căci nevătmăat măcar psihic nu poate fi!). E mult sau e puțin, cine poate ști?

DUMITRU CONSTANTIN

Nicolae Titulescu la New York

Este firesc ca cititorii să se întrebe dacă s-au păstrat relatări directe de la Nicolae Titulescu privind prezența sa la New York și în S.U.A., în general, în ultimele luni ale anului 1925. În arhiva personală a lui Nicolae Titulescu, care, prin vicisitudinile istoriei, se află în bună parte în S.U.A., pot fi găsite numeroase mărturii din perioada în care omul de stat român s-a aflat în S.U.A. pentru negocieri economice. Unele însemnări din acea vreme au devenit cunoscute în România prin grija istoricilor I. M. Oprea și Gh. Buzatu. Numeroase însemnări sînt însă inedite și revendică un amplu studiu separat.

Într-o telegramă adresată din S.U.A. lui I. G. Duca, la 19 noiembrie 1925, Nicolae Titulescu formula o idee de valoare generală, care depășea speța pe care o aborda. El sublinia că „dragostea de țară e un lucru invariabil, dar elanul pe care ea îl dă depinde de condițiile sufletești în care te afli”. Modul în care Nicolae Titulescu apelează la însușirile specifice ale poporului român, prin asimilarea acestora în practica negocierilor diplomatice, este deosebit de semnificativ pentru înțelegerea legăturii organice între stilul național al unei diplomații și profilul spiritual al unui popor. Astfel, la 27 noiembrie 1925, într-o declarație făcută Trezoreriei americane, N. Titulescu arăta: „...psihologia românească nu cedează decît la comprehensiune și la blîndețe (nu la presiuni)”.

În decembrie 1925, relatînd asupra primirii sale la National City Bank, Nicolae Titulescu reproduce afirmația bancherilor americani potrivit căreia „România n-a făcut nimic pentru a fi cunoscută în America... Chiar ei... n-au decît informații fragmentare asupra României care-i pune în imposibilitate să judece situația fie în bine, fie în rău”. Mai mult decît atât, „din cauza distanței geografice, România nu este cunoscută în America. România este trecută printre statele balcanice, și aici Balcanii sînt sinonimi cu războiul”. Nicolae Titulescu va răspunde bancherilor că această eroare se poate ușor îndrepta, iar el va scrie imediat Ministerului Afacerilor Externe român, subliniînd că, pe baza unei pregătiri serioase, piața americană poate fi deschisă pentru România. În acest scop, el cere, între altele, o pregătire prin presă, care să publice regulat articole documentare asupra României. Totodată, el propunea ca o persoană calificată să stea cîva timp la New York pentru a documenta lumea finanțelor în orice problemă, astfel încît bancherii să-și poată face o opinie reală asupra României.

A evoca bogăția și dreapta valoare a concepțiilor lui Nicolae Titulescu despre diplomație înseamnă, de fapt, a reconstitui un tablou, care, fidel crezului autorului său, se impune ca un criteriu definitiv

riu pentru judecarea specificului unei profesii. După Nicolae Titulescu, un diplomat trebuie să-și reprezinte țara cu autoritate și pricepere, adăugînd însă activității sale un complex de însușiri sufletești care caracterizează în cel mai înalt grad poporul reprezentat. Cu cit aceste însușiri sufletești sînt mai alese, cu atât națiunea reprezentată poate fi mai iubită în țara în care un ambasador își desfășoară activitatea. Pornind de la amintirile sale din S.U.A. și de la exemplul ministrului aceste țări la București, care își încheia misiunea în România și în cinstea căruia Nicolae Titulescu oferea un dejun la 13 iunie 1935, vom reține din discursul rostit de ministrul de externe român cu acel prilej faptul că pentru el trei însușiri dădeau un relief deosebit farmecului diplomatic: franchețea, simplitatea și surisul.

Nicolae Titulescu reamintea calitatea surisului, deoarece, în opinia sa, „pentru a fi serios nu este nevoie să fii trist. Surisul permanent, surisul care nu se depărtează de pe fața americanilor, chiar cînd tratează despre subiectele cele mai grave, m-a făcut să spun acum zece ani, cînd mi-a fost dat să cunosc inima și comunicativitatea americanilor, cu prilejul negociațiilor unor materii îngrate, datorită de război, un lucru pe care-l cred pe zi ce trece mai mult: americanii sînt latinii anglo-saxoni”. Într-o subtilă și izbutită expresie, Nicolae Titulescu reușese să definească finalitatea acțiunii diplomatice, care constă în apropierea dintre state, în promovarea înțelegerii, prieteniei între națiuni, în strădania neîntreruptă de a cultiva bunele raporturi între state, fie ele mari, mici sau mijlocii. De aceea, el își permitea ca la sfîrșitul misiunii ministrului S.U.A. în România să declare „ceștiua că ar putea spune cu mîndrie compatrioților săi: „Am venit într-o țară care iubea patria mea, dar părăsesc o țară care o iubește și mai mult”. Dreptul de a ține un asemenea limbaj este cel mai frumos pentru un diplomat.

Ansamblul concepțiilor lui Nicolae Titulescu cu privire la activitatea diplomatică și-a găsit reflectarea într-o lucrare rămasă inedită, intitulată „Politica externă a României”, redactată în a doua jumătate a anului 1937 și a cărei versiune engleză se află în arhiva personală a lui N. Titulescu de la Hoover Institution din S.U.A. Istoricul american Walter M. Bacon jr., profesor la Departamentul de științe politice de la Universitatea statului Nebraska, care și-a susținut teza de doctorat pe o temă privind activitatea diplomatică a lui Nicolae Titulescu, a făcut în 1962 la Boston și București o comunicare privind lucrarea „Politica externă a României”.

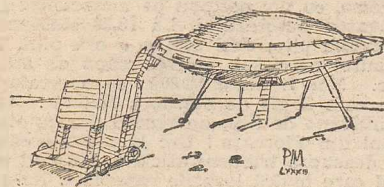
Walter M. Bacon se numără printre puținii autori care au analizat capacitatea de previziune a lui Nicolae Titulescu. Concluzia la care ajunge autorul american după examinarea lucrării amintite a diplomatului român este de o pilduitoare limpezime: „Unul dintre cele mai surprinzătoare talente ale lui Titulescu a fost pu-

teza de anticipație. A prevăzut cu claritate războiul ce se apropia și a reușit să precizie nu numai componența taberelor în conflict, ci și cine vor fi în final cîștigătorii...”. Autorul american precizează că versiunea engleză a lucrării lui N. Titulescu se datorează lui Paul Mantoux, considerat a fi un traducător reputat, cu experiență profesională, dobîndită atît la Conferința de pace de la Paris, în 1918, cît și la Liga Națiunilor. Guvernul Octavian Goga, instalat la putere de regele Carol al II-lea, temîndu-se că publicarea cărții lui Nicolae Titulescu risca să compromită noua linie în politica externă a României, l-ar fi determinat pe Nicolae Titulescu să renunțe la editarea lucrării, prin amintirea că îi va retrage cetățenia în ipoteza în care lucrarea ar fi fost dată publicității. „Manuscrisul nu a fost publicat după moartea lui Titulescu, atît din cauza forme sale nedefinite și pentru că cei ce îl păstrau apreciau, corect, că tonul polemic al acestuia ar putea adumbri reputația lui Titulescu”, informează istoricul W. Bacon care a anunțat, totodată, publicarea la New York a editiei engleze a lucrării lui Nicolae Titulescu. Profesorul american a precizat, totodată, că nu există memorii ale lui Titulescu în adevăratul înțeles al cuvîntului, lucrarea amintită reprezentînd însă „o expresie indiscutabilă a experienței lui Titulescu în calitate de om politic român”.

Conceptiile lui Nicolae Titulescu cu privire la relațiile internaționale sînt cunoscute la New York prin intermediul unei ample antologii publicate în 1982 de Editura Nagel și tipărită în Elveția, în colecția „Scrieri politice”, sub titlul „Titulescu — contemporanul nostru”. Volumul este prefațat de Ștefan Andrei, ministrul afacerilor externe al R. S. României, și este apărut sub îngrijirea unui colectiv compus din Valentin Lipăti, George G. Potra și Constantin I. Turcu, traducerea din limba română în limba franceză fiind semnată de Micaela Slăvescu. Antologia este difuzată bibliotecilor științifice și se află la îndemîna cercetătorilor americani. Despreîndem din prefața volumului următoarea apreciere de înaltă relevanță în anul sărbătoririi centenarului Titulescu: „Politica externă a României de astăzi este în același timp în slujba intereselor fundamentale ale poporului român și ale întregii omeniri”. „Umanitatea mă interesează — declara Nicolae Titulescu — dacă România își găsește, de asemenea, în ea locul la care are dreptul”. Prin politica pe care o practică, România și-a găsit pe deplin în zilele noastre locul său în comunitatea internațională, joacă un rol unanim apreciat în concertul națiunilor și, așa cum o dorea Titulescu, „ea face o dogmă din egalitatea în drepturi și în demnitate”.

ION VOICU

Lumea te amuza

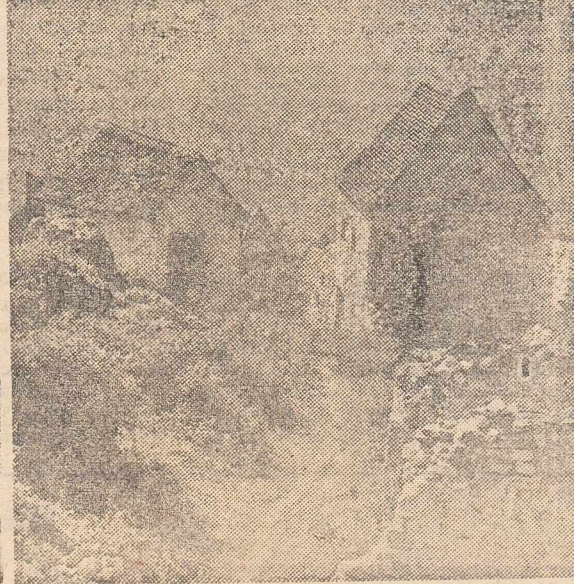
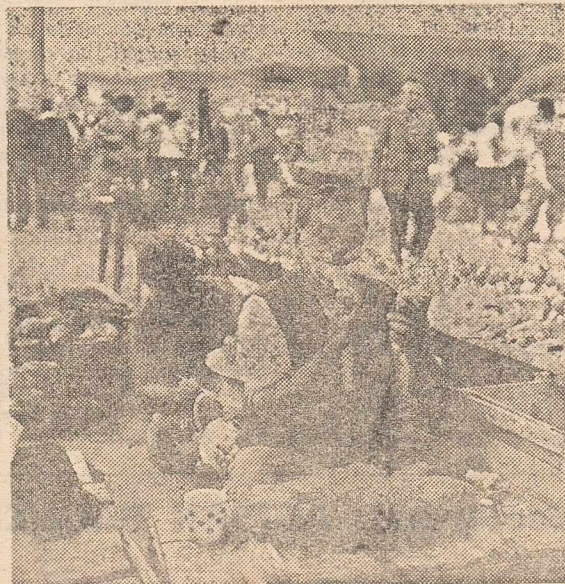
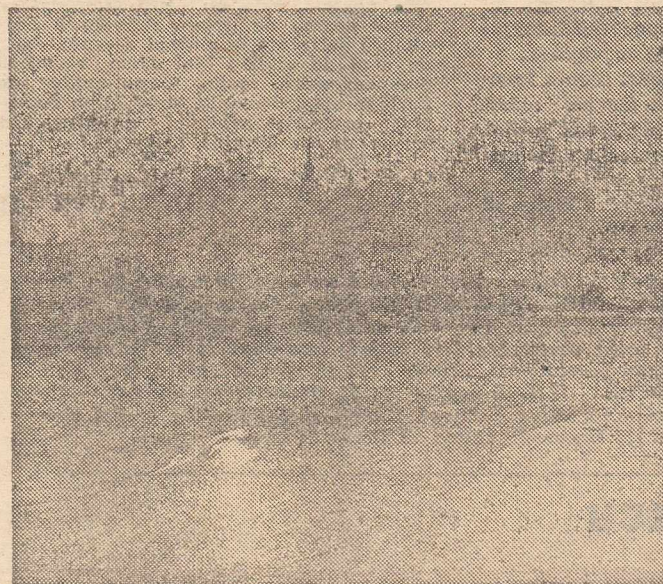
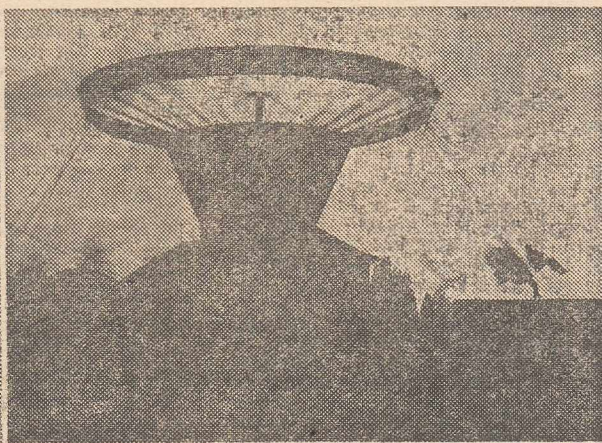
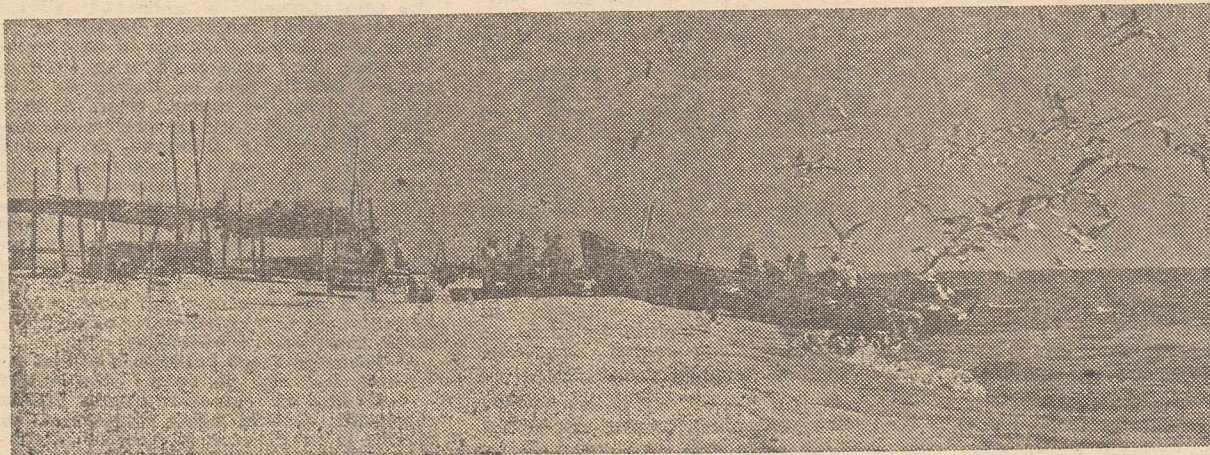
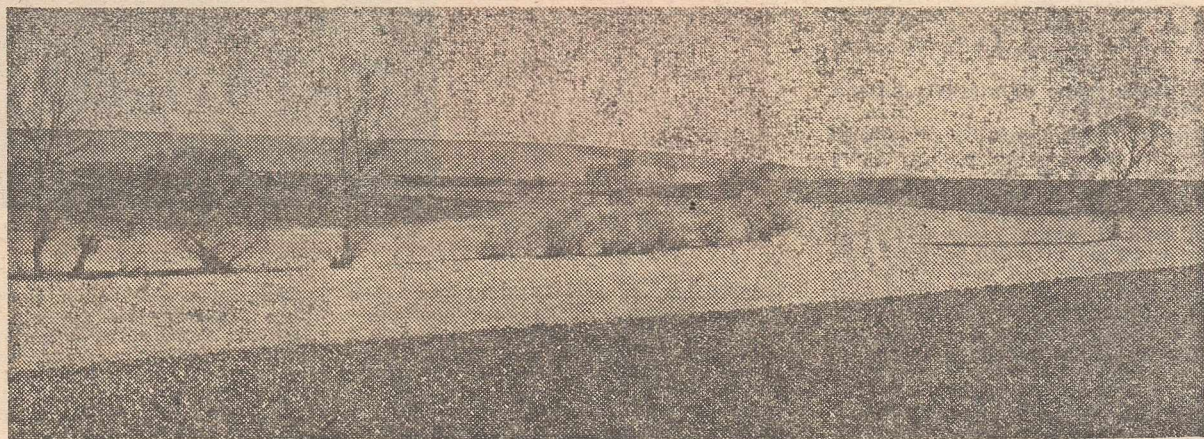
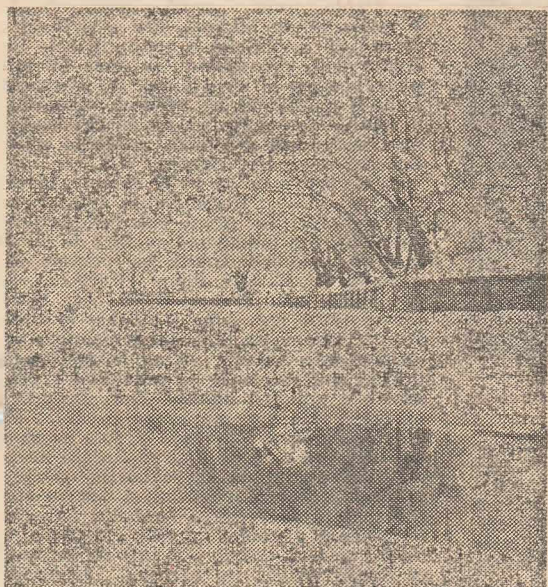
După FÜR DICH

A. Mihailopol

Am călătorit împreună, cu legitimații de aceeași culoare în buzunar, un an încheiat. Spre Maramureș, de-a curmezișul Ardealului. Peste Carpații răsăriteni, din Vrancea către Tirgu Secuiesc. Spre hotarele meridionale ale Deltei Dunării, prin Dobrogea lui natală. Și cred că am izbutit să-l cunosc. Nu era de necuprins, nici alunecos, dimpotrivă, ascundea în sine doar misterul unui om ca toți oamenii și o foarte mare franchețe. Cu totul neobișnuit era numai felul lui pătrunzător de a privi lumea, trădat doar în parte de fotografiile semnate A. Mihailopol. Cred că nu a avut vreodată mai mult decât atât cât i-a trebuit să se simtă bine. În ciuda tentațiilor, nu și-a negustorit arta și din respectul investit de A. Mihailopol în onoarea profesiei sale, combinat cu felul lui incomparabil de a surprinde neliniștea și bucuriile lumii, a rezultat un mare artist.

În fotografia românească, A. Mihailopol înseamnă mai mult decât un moment oarecare, facilitat de norocul clipei și de un unghi fericit de incidență a luminii. Norocul și l-a făcut întruna cu ochiul lui, revenind cu tenacitate asupra eșecului inerent, riscându-l iar și iar, pînă la izbindă. Lumina o avea în el și din prisosul ei a știut să dăruie. Mulți l-au acceptat ca pe un om pitoresc, însă cei cărora li s-a oferit prilejul să traverseze alături de el un ceas, o zi sau un an, știu mai bine decât oricine că resursele lui de tandrețe și compasiune erau pur și simplu nesecate. În absența tandreții și a unei tonice solidarități cu semenii, arta lui nu ar fi însemnat nimic. Și mai mult decât un corp constituit și finit de imagini înghețate în rame, în paginile revistelor și în clișee inedite încă, ea se dezvăluie a fi un filon în orizonturile cărui se poate forța mult și bine. Nici o artă nu este mai deschisă decât fotografia spre viitor. Prin marele lui talent și prin certa lui clarviziune, A. Mihailopol trăiește și acum în viitorul artei sale.

MIHAI PELIN ■

— Stimate tovarășe Virgil Ianovici, sin-
teți președintele Consiliului Național pen-
tru Protecția Mediului Inconjurător, vă
bucurați de toată venerația și stima celor
care v-au cunoscut pe cind încă mai erați
profesor la Facultatea de geologie din
București, apoi prim-adjunct al ministru-
lui M.P.M.G. și șef al departamentului
geologiei. Sinteți totodată membru cores-
pondent al Academiei R.S.R. din anul
1963, iar astăzi cuvîntul dumneavoastră
este cu sfințenie ascultat într-un dome-
niul oarecum mai nou la noi, cel care se
referă la problemele protecției mediului
inconjurător. Să spunem cititorilor că
aveți 82 de ani, pe care îi purtați cu să-
nătate și optimism și, ca primă întrebare,
să vă rugăm să ne precizați care sînt atri-
buțiile principale ale organismului pe
care îl conduceți?

— Consiliul Național pentru Protecția
Mediului Inconjurător este un organism
de stat, înființat prin Decret prezidențial
la 4 martie 1974, subordonat direct Consi-
liului de miniștri. Cei 70 de membri care
îl compun, inclusiv cei care ocupă postu-
rile de președinte, vicepreședinte și secre-
tar, sînt numiți prin înaltul decret amintit,
la care se adaugă încă 80 de membri,
cooptați din diferite ramuri ale economiei
naționale. Există un număr de cinci comi-
sii în cadrul Consiliului național, după
cum urmează: Comisia pentru protecția
aerului și luptă contra zgomotului (pre-
ședinte, ing. M. Angelescu, de la Ministe-
rul Muncii), Comisia pentru protecția ape-
lor (președinte, prof. P. Trofin, de la In-
stitutul de construcții), Comisia pentru
protecția solurilor și subsolurilor (pre-
ședinte, dr. ing. C. Răuță, direc-
tor al Institutului de pedologie și
agrochimie), Comisia pentru protecția
faunei, florei și a monumentelor
naturii (președinte, dr. ing. T. Baicu, de
la Institutul pentru protecția plantelor) și
Comisia pentru protecția așezărilor umane
(președinte, prof. I. Matei, de la Insti-
tutul de sociologie al A.S.E.). În țară, sub-
ordonate Consiliului național, există comi-
sii județene de ocrotire a mediului
Inconjurător și cea a municipiului Bucu-
rești, organizate pe colective, după spe-
cialitățile deja amintite. Rețeaua, trebuie
subliniat, este formată numai din activi-
ști obștești. Cadrul general după care ne
conducem este Legea pentru protecția
mediului inconjurător, votată în 1972.

— Tovarășe președinte, sintem aici pen-
tru a vă ruga să ne faceți cunoscută si-
tuația generală a țării noastre cu privire
la protecția mediului inconjurător. Revista
noastră își face o datorie de onoare din a
reflecta eforturile efectuate în această di-
recție, pe care am numi-o prioritară pen-
tru confortul societății românești de azi,
pentru sănătatea națiunii. Așadar, există
un asemenea bilanț?

— Fără îndoială că da. De două ori pe
an, în iulie și ianuarie, primim din
partea comisiilor județene rapoartele activi-
tății lor, cu ajutorul cărora alcătuim
bilanțul general anual. Acesta este apoi
prezentat guvernului.

— Ne puteți spune ce cuprinde ultimul
bilanț semestrial?

— Raportul cuprinde analiza principalelor
probleme legate de protecția mediului
inconjurător în R. S. România, ca și a
sarcinilor ce revin în activitatea viitoare,
pentru realizarea prevederilor cuprinse în
actualul cincinal. Am să încep cu insem-
natele eforturi de investiții în acest do-
meniu, statul mobilizînd pentru anul fi-
nanciar curent o sumă care se ridică pînă
la 1,332 miliarde lei, în principal pentru
realizarea de noi instalații pentru protec-
ția aerului și apelor, precum și lucrări de
protecție și ameliorare a solului. Numărul
instalațiilor și al celorlalte lucrări realiza-
te și în curs de realizare în semestrul I a
fost de 750, dintre care peste 400 lucrări
numai în domeniul protecției apelor. Cele
mai numeroase instalații și lucrări pentru
protecția mediului s-au executat în jude-
țele Alba, Arad, Brașov, Caraș-Severin,
Călărași, Dimbovița, Giurgiu, Prahova,
Teleorman, Vâlcea, Vaslui și în municipi-
ul București. Din păcate trebuie să arăt
că la jumătatea anului, din volumul total
al investițiilor, planul nu s-a realizat de-
cît în proporție de 35,1 la sută, județele
în care investițiile s-au situat sub media pe
țară fiind Constanța (9,8 la sută), Bihor
(10,1), Timiș (14,5), Gorj (13,6), Maramureș
(22,2), Iași (21,5), Mehedinți (21,3), Sibiu
(22). Față de eforturile de investiții și
de atenția care s-a acordat de către uni-
tățile economice pentru protecția mediului,
calitatea principalilor factori de mediu
este următoarea: o ușoară îmbunătățire
la calitatea aerului față de anul prece-
dent, concentrațiile maxime admisibile
ale poluanților dominanți continuînd însă
să fie depășite în unele situații, pe prin-
cipalele mari platforme industriale; o re-
lativă îmbunătățire marchează și calita-
tea apelor, cu o tendință de creștere a
lungimii cursurilor de apă de categoria I
și o scădere a celor de categoria a II-a,
lungimi importante ale unor tronșoane de
rîuri continuînd însă să aibă substanțe po-
luante în concentrații care depășesc nor-
mele sanitare și prevederile de calitate
cuprinse în standardele în vigoare; rela-
tiv stagnanță este calitatea solului, cu
ușoară tendință de îmbunătățire (6,0 mi-
lioane de hectare de teren în diferite faze

de eroziune, față de 6,1 mil. ha, la sfîrșitul
anului trecut).

— Un bilanț în general satisfăcător,
dacă am înțeles bine. V-am ruga însă să
intrați în detalii. Să ne spuneți mai cu
seamă cum se reflectă toate aceste lu-
cări în țară, asupra noastră, a tuturor
celor mai bine de 22 de milioane de
români?!

— Evident, principalele probleme care
împetează asupra calității mediului in-
conjurător și asupra stării de sănătate a
populației din așezările umane ale țării
sînt determinate de calitatea apelor, a
aerului, de nivelul zgomotului și de vi-
brațiile generate, în principal, de indus-
trie, utilaje de construcții și mijloace de
transport. În privința calității aerului, așa
cum am spus, parametrii calitativi mar-
chează pe ansamblul țării o ușoară îm-
bunătățire. În toate țările în care se folo-
sesc pentru ardere cărbuni și păcură, atît
pentru încălzire cit și în industria metala-
urgică, problema poluării cu bioxid de
sulf e foarte însemnată. Rețeaua de su-
praveghere a țării noastre, alcătuită din
șase stații de supraveghere și măsurare a
factorilor poluanți ai aerului, arată că
bioxidul de sulf (cel mai nociv dintre ga-
zele care scapă în aer în urma proceselor

tutele de igienă și sănătate publică pun
în evidență influența directă a poluării
asupra sănătății populației. Astfel, în zo-
nele Copsa Mică și Zlatna poluarea inten-
să cu plumb și anhidrită sulfuroasă a con-
dus la îmbolnăviri de saturnism, afecțiuni
ale căilor respiratorii, anemii și tumori
maligne la adulți, rahitism, bronșite cro-
nice și anemii la copii. Coșul pentru dis-
persia gazelor reziduale, prevăzută a se
realiza încă din 1972, urmează să se con-
struiască abia în acest cincinal, iar înlocu-
irea filtrelor cu saci, detergrate, se
amîna de la an la an. În zona platformei
chimice Rm. Vâlcea s-a pus în evidență
o predispoziție crescută a astmului la co-
pii și o încărcare a organismului cu hexa-
clorociclohexan și mercur. În așezările
umane din jurul combinatelor chimice
de la Valea Călugărească și Năvodari,
precum și în zona uzinei de aluminiu
Slatina s-a remarcat prezența fluorului în
organism și unele boli ale aparatului res-
pirator. Populația din jurul fabricilor de
ciment și-a înrăutățit sănătatea datorită
maladiilor ca pneumonia, ulcer duodenal,
bronșită cronică, avitaminoză, rahitism,
provocate de pulberile în exces. Dealtfel,
în toate zonele afectate de poluare numă-
rul îmbolnăvirilor este mult mai ridicat

spun că, în domeniul protecției aerului,
spre exemplu, din cele 7 373 de instalații
analizate la finele semestrului I al anului
curent, circa 7 la sută nu funcționau la
parametrii indicați, iar 6,6 la sută
nu funcționau deloc, ultimele lăsînd să
pătrundă în atmosferă o cantitate de 13,3
milioane metri cubi/oră de noxe total im-
pure. Numărul cel mai ridicat de instala-
ții care nu funcționau deloc s-au desco-
perit în județele Hunedoara (44), Timiș
(31), Olț (98), Gorj și Cluj (10), în Bucu-
rești (22), în vreme ce în județul Alba, la
finele anului 1981, 240 de instalații nu
funcționau și 189 funcționau numai par-
țial! În domeniul protecției apelor, față
de 3 801 instalații analizate în țară, un
procent de 27,3 la sută nu funcționau
la parametrii proiectați, iar 68 de insta-
lații (1,7 la sută) nu funcționau deloc, lă-
sînd complet neecurate ape avînd un de-
bit de 11 271 metri cubi/oră. În Teleorman
nu funcționau deloc 13 astfel de instalații,
în Brăila 7, cite 6 în Brașov, Bihor, Caraș-
Severin, în timp ce instalațiile funcționînd
doar parțial s-au găsit în Ialomița (145),
Maramureș (68), Mureș (66), Satu Mare
(55), Prahova (50) etc. Situația creată mă
îndreptățește să afirm că lipsa de răs-
pundere este prezentă încă într-un nu-
măr important de unități economico-so-
ciale, împiedînd asupra bunului mers
al instalațiilor de purificare a aerului și
de epurare a apei. Cit privește calitatea
apelor, un alt element necorespunzător îl
reprezintă nivelul ridicat, dar stagnant,
de circa 2 200 km al lungimilor de rîuri
degradate. S-a semnalat chiar o tendin-
ță de infestare a apei subterane, cum se
întîmplă în zonele Ploiești, Borzești, Pi-
tești, în care se mențin cantități impor-
tante de produse petroliere în pinza frea-
tică.

— Mai aveți, tovarășe Ianovici, că ați
inceput să ne speriați!?

— Mai am, dar nu pe dumneavoastră
vreau eu să vă „speriez”. Sînt aici lucruri
care ar trebui știute de opinia publică,
trebuie să formăm un curent în acest sens,
să angrenăm cit mai mulți oameni în pro-
blemele privind protecția naturii și a me-
diului care ne inconjoară.

— De acord. Și ce mai aveți?

— Ar mai fi fenomenele care modifică
substanțial calitatea solului în România,
cum sînt eroziunea, excesul de umiditate,
acidifierea, salinizarea precum și soler-
zarea solurilor, care contribuie în
măsură la scoaterea din folosire unor
importante suprafețe productive. Față
de 7,3 milioane hectare de soluri în
diferite faze de eroziune, existente
în anul 1976, avem acum numai
6 milioane de hectare, dar e evident că
ritmul de combatere a eroziunii este încă
foarte lent, recuperîndu-se doar 1,3 mi-
lioane hectare în circa 6 ani. De aseme-
nea, trebuie menționat că irigarea nerațională
a solului constituie un alt mare neajuns,
care generează creșterea nivelului apelor
freactice în zonele irigate.

Apoi, foarte multe ar fi de spus în pri-
vința pădurilor. După datele noastre, su-
prafața pădurilor aflate sub influența po-
luării este în momentul de față de 115 084
hectare, cele mai multe în județele Hun-
edoara (56 083 ha), Bihor (10 509 ha), Sî-
biu (7 870 ha), Brașov (7 570 ha), Mara-
mureș (6 950 ha), Alba (3 300 ha) și altele.
Pentru reducerea influenței poluării pă-
durilor este necesar să se intensifice în
primul rînd măsurile de prevenire și com-
batere a poluării aerului. Dar, desigur,
e necesară și o mai bună corelare între ex-
ploatarea masei lemnoase și cota normată
de tăiere pe ansamblu și pe fiecare unitate,
în conformitate cu legislația specifică
privind protecția mediului și pentru con-
servarea și dezvoltarea fondului forestier.
Ca urmare a unor controale efectuate în
cursul anului trecut s-a pus în evidență
că unele unități nu respectă recoltarea
masei lemnoase conform normelor stabili-
te prin planurile de amenajări silvice,
ele înregistrînd importante depășiri la tăie-
ri. Acest lucru a condus la decoperta-
rea unor largi zone împădurite, în timp
ce alte unități, care nu dispun de dru-
muri de acces, nu execută tăieri. Această
stare de lucruri duce la accelerarea ero-
ziunii solului, la formarea de terenuri
de apă, de unde împotmoliri ale
terenurilor agricole, colmatarea lacu-
rilor de acumulare și a rîurilor, cu im-
portante implicații hidrologice, ecologice
și economice. În vederea unei mai rațio-
nale exploatare a pădurilor, s-ar impune
de urgență, atît sub aspect economic, cit
și pentru protecția mediului inconjurător,
definitivarea actului normativ privind zo-
narea funcțională a pădurilor.

— Tovarășe Virgil Ianovici, o ultimă în-
trebare, dar mai pe scurt: cum stăm?

— Aș zice că toate eforturile făcute de
către stat, dealtfel foarte importante, au
condus la menținerea în poziția „stațio-
nară” a situației mediului inconjurător în
țara noastră. Este un lucru îmbucurător,
ținînd seama de uriașa dezvoltare econo-
mică petrecută în ultimul deceniu, dar...
nu e și de ajuns! Mai avem, vedeți și
dumneavoastră, multe, foarte multe de
făcut în acest domeniu. Dealtfel, în dome-
niul protecției mediului ambiant, aici
treaba nu se termină niciodată!

Convorbire consemnată de
DUMITRU GRAUR

industriale) se află în atmosfera țării
noastre în proporții cu totul nesemnifi-
cative, adesea aproape de zero. Aceste
analize se fac continuu. De aceea ne per-
mitem să spunem că situația pe ansam-
blul țării e relativ bună. Nu e bună în
unele centre, unde se arde lignit în ter-
mocentrale în special, dar există precu-
pări pentru introducerea în tehnologie a
unor instalații pentru reținerea și valo-
rificarea bioxidului de sulf ca produs se-
cundar. De asemenea, în jurul uzinelor
metalurgice neferoase (Copsa Mică, Zlat-
na, Baia Mare, Neferal București) con-
centrațiile de plumb în aer depășesc de
15-40 de ori normele admise, anhidrida
sulfuroasă și fluorul sînt peste concentra-
țiile permise la fabricile de îngrășăminte
fosfatice (Năvodari, Valea Călugărească,
mai cu seamă), pulberile minerale sînt
cu 10-20 mai mari decît se admite, în zo-
nele combinatele și uzinelor siderurgice
(Hunedoara, Călan, Reșița, Galați), anhi-
drida sulfuroasă, hidrogenul sulfurat și
mercaptanii trec cu 6-8 ori peste normele
sanitare la fabricile de celuloză și hîrtie
(Zărnești, Letea, Drobeta-Tr. Severin,
Brăila, Suceava), cenușa zburătoare și oxizi-
zii de azot, de la centralele termoelectrice
pe cărbune (Craiova, Paroșeni, Gura Barza,
Rogoșel, Doicești, Ovidiu, Comănești, Ora-
dea, Deva) depășesc aceleași norme de
2-2,5 ori, oxizii de azot și amoniacul, pro-
duse la fabricile de îngrășăminte azotoa-
se (Tg. Mureș, Craiova, Piatra Neamț, Tr.
Măgurele, Arad, Slobozia), sînt de 3-4
ori peste limitele admise și așa mai de-
parte. Vreau să subliniez că studiile epidemiologice executate de insti-

decît în zonele-martor. Corectarea situa-
ției create este însă posibilă, atît prin asig-
urarea funcționării la parametrii proiectați
a instalațiilor existente de protecție a
aerului, cit și prin adoptarea unui indica-
tor distinct al planului de investiții, desti-
nat lucrărilor necesare pentru purificarea
gazelor reziduale.

— Și nu v-ați referit, pînă aici, decît
la poluarea aerului...

— Da. În privința apei, dumneavoastră
ați mai scris cite ceva, n-am să insist
prea mult. Dar trebuie să subliniez că
analiza apelor industriale reziduale, de-
versate în apele emisarilor naturali, pune
în evidență importante cantități de sub-
stanțe poluante, ca de exemplu 1,5 mil.
tone/an de cloruri, 1,1 mil. tone substanțe
organice, 300 000 tone sulfat, 30 000 tone
azotați, 20 000 tone săruri de fosfor, 900 000
tone săruri de amoniu, 3 000 tone fenoli,
4 000 tone cianuri și așa mai departe. Față
de situația creată privind poluarea po-
luării asupra cantității și calității apei po-
tabile necesare populației, apreciez că
este imperios necesar să se acționeze de
către fiecare minister pentru asigurarea
funcționării la parametrii proiectați a in-
stalațiilor existente de protecție a apelor,
iar pentru noile obiective care urmează a
se construi, autorizația de funcționare să
nu fie eliberată decît după realizarea in-
dicatorilor de calitate a mediului inconju-
rător, stabiliți de normele în vigoare.

— Este necesar să insistați asupra fun-
cționării acestor instalații, ele nu există
tocmai pentru ca să funcționeze, pentru
a purifica aerul și apa care ne incon-
joară?!

— Este într-adevăr necesar. Vreau să

Flacăra. Redacția, București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod. 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Tudor Octavian, Mihai Pelin, I.D. Goia, Dumitru Eliade, Dorin Sălăjan) - 14 57, 25 66; Secția culturală învățămînt (Nicolae Grigore Mărășanu, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu) - 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Lionel Nitescu, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) - 25 58, 21 30; Secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanțoacă, Liviu Timbus, Cici Iordache, Dan Birlădeanu, Constantin Balaciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cușnărenco, Elena Ghera, Vasile Măneacă, Constantin Dragomir, Sorin Postolache) 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție Nicolae CRISTACHE - 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct - Nicolae ARSENIU - 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef - 17 60 10 interior 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import - Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU